

Je JLA prestopila Rubikon?

Glavno vprašanje ob beograjski predstavitvi Zveze komunistov — Gibanja za Jugoslavijo ni, koliko jugoslovanskih komunistov (od najbolj ortodoksnih do civiliziranih levih) bo našlo svoj politični navdih v novi stranki, bistro problema je, ali ni reanimacija Zveze komunistov predvsem dokaj elegantna bližnjica, po kateri bo do svoje stranke prišla tudi Jugoslovanska ljudska armada, s svojo fizično močjo in predpisanim enoumjem poslednji branik države, ki razpada. Da gre tudi za to, potrjujejo imena, ki jih omenjajo v zvezi z Gibanjem za Jugoslavijo. Uniform kar mr-goli, recimo sam Veljko Kadjević, Branko Mamula, Dane Petkovski, Stane Brovet pa je bil skupaj s Stevanom Mirkovićem celo na ponedeljkovi promociji stranke.

Da so generali odločno vkorakali v politiko, priča tudi na videz nepomembna malenkost: več kot 7.000 navdušencev v veliki dvorani centra Sava ni govoril samo upokojeni načelnik generalnega štaba Mirković, pred mikrofonom se je pojavil tudi Boris Legner, predsednik mladinske organizacije JLA. Če vemo, da Jugoslovanska ljudska armada svojim pripadnikom tudi v sanjah ne dovoljuje samostojnih izletov v politiko, ima nastop mladega slovenskega častnika zelo razpoznavno sporočilo. Za Legnerjem stoji mladinska organizacija v JLA, za njo pa celotna JLA. Naključje je ni v času slovenskega plebiscita niti to, da je bil za glasnika armade izbran Slovenec.

S to potezo je JLA prestopila Rubikon. Zgodilo se je tisto, kar so analitiki že dlje časa napovedovali. Armada je imela v časih jugoslovanskih metamorfoz tri možnosti.

Da kot depolitizirana državna ustanova med čuvanjem zunanje ozemelske celovitosti Jugoslavije pričaka legitimno razplet krize, da prevzame enega od številnih v državi kroječih političnih programov, tretja možnost pa je poskus oblikovanja svojega pisma o političnih namerah. V demokratičnih vodah bi bila mogoča samo prva pot, JLA pa je po mojem mnenju ubrala tretjo možnost, s čimer se je dokončno odpovedala tudi drugi, to je ministrskemu predsedniku Antjeju Mirkoviću, ostanku njegovih reform in njegovi tako rekoč zasebni stranki. Izbra

tretej poti je hkrati tudi konec že dalj časa pešajoče ljubezni med Kadjevićem in Markovićem, ljubezni, ki so jo poživilo solidne oficirske plače in lahko dana obljuba o domačem nadzvočnem lovcu.

In vendar je poteza JLA po svoje razumljiva. Geslo zveze komunistov — Gibanja za Jugoslavijo je »federalna Jugoslavija in socializem«. Če bo država počila po svojih nacionalnih, gospodarskih in civilizacijskih šivih, Jugoslavije v včerajšnjem in današnjem smislu ne bo več. JLA, še zlasti pa njen politični, nevojaški vrh, bo izgubila vsaj status svetih krav, če že ne kaj več.

S soustanovitvijo vojaškopolične stranke skušajo vojaški prvaki ta proces zadržati, s tem pa resno tvegajo, da se ne bodo mogli upreti (hote ali nehoti) skušnjavi vojaške diktature, ki bi bila sicer kratkotrajna, vendar prav lahko tudi kravna. Vojaška diktatura bi seveda v svojem samouničenju odplaknila tako SFRJ kot JLA. Težko je verjeti, da tega ne bi vedel tudi strokovnjaki vseh vrst nabiti vojaškopolični vrh jugoslovanske armade. Prognosa, da se vojaška diktatura vedno konča z debaklom, je namreč politična stalnica. Ne glede na to nas stvarnost in zgodovina učita, da ni zaradi tega število poskusov vladanja z vojaškimi možgani nič manjše.

M. BAUER

Domovina je ena, nam vsem dodeljena

Pod tem naslovom in v tem duhu je potekala javna tribuna v kulturnem domu, katere gostje so bili Ciril Zlobec, dr. Zdenko Roter in dr. Rudi Koncilja

METLIKA — Na dobro obiskani javni tribuni, ki sta jo v soboto, 17. novembra, v metliškem kulturnem domu pripravili tamkajšnji Slovenski krščanski demokrati in Kmečka zveza, so bili gostje trije ugledni slovenski intelektualci: akademik Ciril Zlobec, sociolog prof. dr. Zdenko Roter ter teolog dr. Rudi Koncilja. Predsednik metliške Slovenske krščanskodemokratske zveze dr. Tone Šuklje je dal tej odmevni javni tribuni osnovno usmeritev s simbolnimi župančičevimi verzji: Domovina je ena, nam vsem dodeljena in eno življenje in ena smrt.

Ciril Zlobec, ki je zanimivo, trezno, umirjeno in strpno vodil in usmerjal to metliško razpravo, je opozoril, da so zmagovalci vedno pisali zgodovino. »Sedaj pa je zmagala demokracija in pojavljajo se tudi druge resnice,« je dejal. »Naj se te resnice soočijo, vdušje v družbi pa naj bo tako, da si bo vsak lahko ustvaril svojo resnico in da bodo te resnice lahko živele druga ob drugi.« Ko je beseda tekla o odnosu do narodnoosvobodilne borbe in kolaboracionizmu, je Zlobec opozoril, da je ta polemika mogoča samo v Sloveniji, da si z njo ne upamo v svet, v Evropo, kajti tam te stvari obravnavajo drugače, v Evropi veljajo tudi eropski zgodovinski kriteriji, v okviru katerih ni prizanesljivosti za sodelovanje z okupatorjem. »A jaz kot partizan razumem meni nasprotno pozicijo, a tudi tisti, ki je bil med vojno na drugi strani, naj razume mene.« Nadalje je Zlobec opozoril na posebno slovensko paradoksalnost, da smo se Slovenci v svoji majhnosti stalno cepili, ko smo iskali enotnost in se cepimo še danes in da smo obsojeni, da se bomo v iskanju svoje enotnosti delili tudi v prihodnosti. »A če hočemo biti zrel narod, se moramo tega zavediti in se naučiti živeti z nasprotji.«

Dr. Koncilja je razvijal misli o krščanski morali in narodni spravi, kjer ima po-

glavino »vlogo« ljubezen, in to ljubezen do mrtve in žive narave, kajti le preko ljubezni do neživih stvari lahko človek pride do ljubezni do sočloveka in preko te do ljubezni do Boga. »Tega se moramo stalno zavedati tudi pri naši spravi. Le z ljubeznijo in odpuščanjem je možna sprava med ljudmi.« Koncilja je med drugim dejal tudi, da so pogrebne svečanosti v Kočevskem Rogu gotovo naredile veliko več koristi kot so lahko škodili majhni in priletni prepri ter očitki v zvezi s tem dejanjem.

Dr. Roter je spregovoril o tako imenovani pomladi narodov, ki smo ji priča ne samo v vzhodni Evropi in v Aziji, kjer so te prebujanje narodov in prizadevanje za uveljavitev njihove identitete dogaja zelo hrupno in bolj usodno, ampak tudi na zahodu. Pri govoru o NOB pa je, med vojno sam partizan, navdse zanimivo izpeljal svoj pogled na upravičenost napisa na križu na grobišču v Kočevskem Rogu: Tudi mi smo padli za domovino. »Ni bila legitimna samo njihova osebna odločitev za domobranstvo, ampak je bil, vsaj od leta 1942 naprej, legitim tudi njihov drugačen pogled kot ga je imela OF. Kljub temu pa ni bilo legitimno za uredničev tega drugačnega pogleda poklicati na pomoč

Italijane ali Nemce. To je bilo nedopustno!« Dr. Roter je opozoril tudi, da je dolgo časa po vojni veljala samo ena resnica, resnica zmagovalcev. »Danes pa to resnico popolnoma zanikajo in na njeno mesto postavljajo drugo, spet samo eno resnico. V imenu ene resnice so med vojno poveljniki na eni in drugi strani žrtvovali množico mladih ljudi in zato je napis v Kočevskem Rogu upravičen. Večina teh ljudi na eni in drugi strani je bila tudi prepričana, da umira za domovino.«

V razpravi je bilo načetih še precej drugih vprašanj in tem, žal pa je že na samem začetku razprave prišlo do mučnega incidenta, ki bi ga organizatorji morali zatreti takoj na začetku. V imenu povesem po svoje razumljene demokracije je eden od poslušalcev imel svoje »predavanje« o NOB in povojnem obdobju, izvajanje eminentnih gostov označil za neumnosti, svoja blebetanja pa za čisto resnico, govoril o materialni spravi in končal pri zahtevi za vrnitev nekaj travnikov. Ciril Zlobec, ki se je močno trudil, da bi ga ustvil na lep in umirjen način, je podvomil, če so si organizatorji izbrali prave predavatelje. Kljub tej mučni sceni je bil sobotni večer v metliškem kulturnem domu lep kulturn in intelektualen dogodek.

A. BARTEJ

TROJICA V METLIKI — Na javni tribuni, ki sta jo zadnjo soboto v Metliki pripravili tamkajšnji Slovenska krščanskodemokratska zveza in Slovenska kmečka zveza, so bili gostje vidni slovenski intelektualci in javni delavci (z leve): dr. Rudi Koncilja, Ciril Zlobec in dr. Zdenko Roter. (Foto: A. B.)

70 **ljubljska banka**

Pravi naslov za denarne zadeve

Dolenjska banka d.d. Novo mesto

OBVESTILO

Čenjene varčevalce obveščamo, da je Ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto s 15. 11. 1990 ponovno zvišala obrestne mere na vezane depozite občanov. Obrestna mera je odvisna od višine depozita in znaša:

	do 50.000 din obrestna mera	nad 50.000 din obrestna mera
1 mesec	28%	32%
3 mesece	33%	35%
6 mesecev	35%	37%
12 mesecev	36%	38%

Vezane depozite obrtnikov nad 50.000 din za nedoločen čas z odpovednim rokom do 3 dni, ki preko svojega žiro računa poslovno sodelujejo z banko, obrestuje banka po 32% letni obrestni meri. Sprememba obrestnih mer velja tudi za vse obstoječe vezane depozite, katerim doba vezave še ni potekla. V primeru, da občan potrebuje sredstva že pred potekom vezave, nudi banka premostitveni kredit po obrestni meri, ki je za 3 poene višja od obresti na vezana sredstva. Ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto ponuja novost za devizne varčevalce. Banka ponuja varčevalcem možnost vezave deviznih sredstev nad 3 mesece po izjemno ugodni letni obrestni meri in to za varčevanje v naslednjih valutah:

DEM 7% letna obrestna mera
USD 7% letna obrestna mera
CHF 7% letna obrestna mera

Najnižji znesek vezave je 500 DEM oziroma ustreznost v USD oz. CHF. Vabimo vas, da se za vse dodatne informacije zgledate v enotah Ljubljanske banke Dolenjske banke d.d. Novo mesto.

Zakaj denar spet na Republiko?

Z razprave v Brežicah

BREŽICE — Občinski odbor je skupaj z vodstvom Socialistične stranke Slovenije organiziral okroglo mizo o privatizaciji, denacionalizaciji in lastnjenju. Na njej sta sodelovala Viktor Zakej, predsednik stranke, in uvodničarka Metka Skubic-Strnad iz sekretariata za industrijo in gradbeništvo. Med prisotnimi je bilo največ direktorjev brežiških podjetij.

Metka Skubic-Strnad je predstavila predlog zakona o privatizaciji, ki naj bi bil kompromis med čistim poddržavljanjem in brezplačno razdelitvijo družbenega premoženja delavcem. Med drugim je predstavila vlogo Agencije za privatizacijo in Republiškega sklada za razvoj. V razgovoru so se oglašali predvsem predstavniki podjetij, ki so imeli vrsto pripomb. Edini so si bili, da je treba zakon kar najhitreje sprejeti, kajti v podjetjih že nestrno čakajo pogoje za sodelovanje.

Borut Mirovič je opozoril, da pri nas ni organizacije, ki bi lahko ocenjevala vrednost podjetij. Čeprav bodo cenitev začasno uredili s popravljenim knjigovodsko vrednostjo, bo to terjalo ogromno dela. »Tu je treba biti predviden,« je dejal, »kajti drugače bodo nekateri že drugič kupovali podjetje. Prvič so ga z nizkimi plačami in visokimi obrestmi za kredit.«

Menil je tudi, da je neumno zahtevati, da mora podjetje nujno odkupiti delnice od delavca, ko ta odhaja v pokoj. Za podjetja tudi ne bo spodbudno, če bo obdavčen še dobiček, ki se vlaga neposredno v podjetje in ne v plače. Večina podjetij v brežiški občini ne bo kos pogojem, da mora biti najmanj 15 odst. delnic internih.

»Tudi sicer ni jasno, zakaj niso izenačene navadne in interne delnice. Interna delnica je spet neki poseben izum, s katerim ne vemo, kaj bi počeli. Ker se ne more prosto prodajati, ji tudi ne raste vrednost za trgu,« je dejal Zvonko Krulc. Borut Mirovič pa je dodal, da se mora dobiček ob prodaji delnic obvezno vračati v podjetje. »Drugače ga bomo prikrižali, saj nismo tako neumni, da bi ga pošiljali na republiko,« je pojasnil. Tudi Branka Kosa moti, da bo kupoval delnice v svojem podjetju, hkrati pa denar nakazoval v republiški sklad.

Podjetja so osiromašena. Če bo vložen kapital romal na republiko ne bo

• Viktor Zakej je poudaril, da bo njihova banka podprla predlagani zakon, čeprav je prepričan, da gre samo za politično privatizacijo. Že zdaj je namreč jasno, da nihče od možnih kupcev ne more nastopiti s svežim kapitalom: ne država ne delavci in ne bivši lastniki, ki želijo poleg brezplačnih delnic še odškodnino.

niče vlagal, sami delavci pa nimajo toliko kapitala, da bi lahko kupili vse delnice.

Naša anketa

Z ustavo ni dobro hiteti!

Slovenska skupščina je 12. oktobra določila osnutek nove slovenske ustave. Načrt poteka javne razprave je skupščinska komisija izdelala šele 5. novembra in hkrati določila, naj se konča konec novembra, čeprav je bilo opozorjeno, da bi jo bilo pametno podaljšati, ker so mnoga vprašanja še brez pravih odgovorov. Že v prvi rundi je bilo na osnutek nove ustave ogromno pripomb, prenekatere govori o koraku nazaj, o konservativnosti. Odprte so mnoge dileme: o preambuli (z za mnoge zelo sporno dikcijo o svetosti življenja, ki bi lahko kaj hitro pripeljala do zakonskega predloga o prepovedi splava), o določitvi nacionalnega temelja slovenske države, o obsegu lastninskih pravic tujecev, o obsegu in omejitvah človekovih pravic in svobod, o statusu obeh narodnosti, o obsegu ekonomskih in socialnih pravic, o soupravljanju delavcev, o državni ureditvi, o vlogi predsednika republike, o odnosu vlade do parlamenta, o vojski, o lokalni samoupravi itd. Zdajšnje razprave po Sloveniji se močno zapletajo okrog vsega tega, zadeve se politizirajo in strankarsko polarizirajo. »Teren«, ljudje očitajo centralizacijo v Ljubljani, to, da je pozabljeno na delavce, da streže zelo sporno bodočim kapitalom in politikom, z ničimer pa ne zagotavlja sicer zapisane socialne države. Slaba je opredelitev varstva človekovih pravic, ni upoštevana mednarodna deklaracija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk itd. Ustava bi morala biti temeljni državni akt s kar najboljšimi rešitvami za vse in vsakogar. Za to je zdaj, očitno še malo možnosti.

VERICA MARUŠIČ, komercialistka v Sapovi turistični poslovalnici v Črnomlju: »Za tako pomemben akt, kot je ustava, ne bi smeli tako omejevati roka razprave, ampak počakati, da se vse stvari izkristalizirajo. Priznam, da me zanima, kaj je zapisano v ustavi, vprašanje je, ali ima človek dovolj časa, možnosti in tudi znanja vse to preštudirati in razumeti. Kar se tiče preambule, se z njo ne strinjam in imam povsem drugačno zamisel, kako bi jo morali zastaviti.«

ZVONE GAVRIČ, dipl. ekonomist, direktor Krojaškega podjetja Trebnje: »Osnutek nove slovenske ustave vsekakor premalo poznamo, ker pa je to eden od ključnih dokumentov, bi ga morali poznati vsi, hkrati pa tudi imeti možnost vplivanja na njegovo vsebino. Verjamem, da so ga pripravili strokovnjaki in strokovna razprava naj se odvija predvsem v strokovnih krogih. Vsem državljanom pa je treba predstaviti kratke izlečke o najbolj bistvenih stvareh in upoštevati njihove pripombe.«

NEŽKA GODLER, diplomirana pravica, Skupščina občine Novo mesto: »Osnutek nove slovenske ustave vsekakor premalo poznamo, ker pa je to eden od ključnih dokumentov, bi ga morali poznati vsi, hkrati pa tudi imeti možnost vplivanja na njegovo vsebino. Verjamem, da so ga pripravili strokovnjaki in strokovna razprava naj se odvija predvsem v strokovnih krogih. Vsem državljanom pa je treba predstaviti kratke izlečke o najbolj bistvenih stvareh in upoštevati njihove pripombe.«

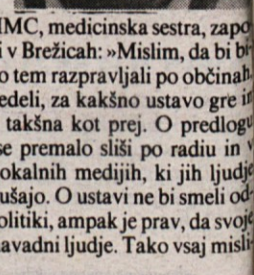

MARTIN MATJAŠIČ iz Rosalnic, mehanik v Beti Metliki: »O novi ustavi vem to, kar sem zvedel iz časopisov in televizije. Seveda ne bo šel vsakdo brat osnutka in tu di potem sprejete ustave ne, treba pa je ljudem na preprost in razumljiv način seznaniti najpomembnejši stvarki, ki naj bi jih ta ustava vsebovala. Natočiti jim je treba čiste stega vina, nič skrivati. Kdor bo tako seznanjen in če ga to zanima, se lahko vključi v javno razpravo o novi ustavi.«

LEOPOLD HLASTAN, skupinovodja v Metalni Senovo: »Jasno je, da moramo ustavo spremeniti, vendar pa je v teh težkih časih težko reči, kako. Nasploh se zastavlja vprašanje, kako naj se v spreminjanje ustave vključimo navadni državljani. Mislim, da bi to morala biti predvsem stvar stroke, navadni ljudje pa naj bi ustavo sprejeli. Sem pa mnenja, da mora biti ustava napisana v jasnem, vsem razumljivem jeziku. Dosedanja ustava ni takšna.«

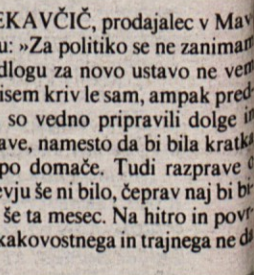
ZINKA RIMC, medicinska sestra, zaposlena v Optiki v Brežicah: »Mislim, da bi bilo prav, če bi o tem razpravljali po občinah, da bi ljudje vedeli, za kakšno ustavo gre in da ne bi bila takšna kot prej. O predlogu nove ustave se pre malo sliši po radiu in v časopisju, v lokalnih medijih, ki jih ljudje berejo in poslušajo. O ustavi ne bi smeli odločati samo politiki, ampak je prav, da svoje povedo tudi navadni ljudje. Tako vsaj mislimo mnogi.«

HELENA LOVŠIN, praktikantka v Inlesu Ribnica: »Ustava naj bi bila jedrnata, se pravi kratka in jasna, kot je ameriška, ki velja že 200 let, medtem ko pri nas ustave kar naprej spreminjamo. Menim tudi, da ustave ne bi smeli sprejemati na hitro, ampak šele po temeljitem premisleku. Če bomo imeli zapleteno ustavo, bo tako tudi naše življenje. Predlog za novo ustavo deloma poznam, v celoti ga najbrž niti ne bom. V ribniški občini se te dni pripravljajo na ustavno razpravo.«

LADO TEKAVČIČ, prodajalec v Mariboru: »Za politiko se ne zanimam in tudi o predlogu za novo ustavo ne vem dosti. Za to nisem kriv le sam, ampak predvsem tisti, ki so vedno pripravili dolge in zapletene ustave, namesto da bi bila kratke in napisane po domače. Tudi razprave o ustavi v Kočevju še ni bilo, čeprav naj bi bila zaključena še ta mesec. Na hitro in povsem po načrtu pa se ne da pripraviti na ustavno narediti.«

ANDREJ NOVŠAK, vodja krojilne linije v sevniskem Jugotaninu: »Osnutek nove slovenske ustave bolj slabo poznam. Menim pa, da bi morala biti bolj v pomoč gospodarstvu. Že prav, da se sestavljali besedila zgledujejo po razvitih državah Zahodne Evrope, morali pa bi upoštevati tudi domače razmere. Zdej, ko imamo polne roke dela z odpravljanjem posledic katastrofalne poplave in še polno glavo raznih afer, začeni s Trendom, je za ustavo malo zanimanja.«

Politika spet postavlja svoje ljudi

Novi časi, stare igre

MARIBOR — Razmerje politika-gospodarstvo je bilo od prvega dne najšibkejša točka kardeljskega socialističnega samoupravljanja: kdor ni bil politično na pravi strani, so mu tudi diplome malo pomagale. Sistem negativne kadrovske selekcije se je sam obnavljal in je nesporno »izvirni greh« vseh naših minulih zablod. Politika se ne sme nikoli več vmešavati v gospodarstvo, je bil zato logični credo aprilskih volitev, v katerega pa najbrž niti zmagovalci niti poraženci niso nikoli prav verjeli. Saj je bilo že ob volitvah jasno, da je to ločnico možno povleči le v normalni družbi z normalnimi razmerami, ne pa v kaotični deželi.

Zakaj ta uvod? Ker lahko način, kako je prišlo pred dnevi do zame-

MILAN PREDAN

Kmetijstvo

DAVKA NA VINO NE BO

NOVO MESTO — Občinski izvršni svet je sklenil, da ne objavi poziva za napoved o pridelanih količinah vina v letu 1990 in da od vina ne bo obračunan prometni davek. Seveda se s tem ne odrekajo kakšnemu posebnemu zaslugu. Po zakonu je namreč treba plačati davek od vina, ki ga vinogradnik proda občanom. Za isto vino, ki ga spijajo doma ali ki ga prodajo trgovskim ali gostinskim podjetjem, mu davka itak ni treba plačati. V letu 1988 je bilo za obdobje v občini prijavljenih le 60 litrov vina, zato že lani niso odmerili davka. Stroški odmere bi bili namreč mnogo večji od pridobljenega davka.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Otoplitev je v ponedeljek priklicala nekaj več branjev in drugih prodajalcev, tako da je bilo na tržnici spet živahno. Nekaj dela so zopet imeli tržni inšpektorji, ki s tega prostora pregajajo prekupčevalce brez dovoljenja. Cene se zadnje čase kar držijo: jajca so od 2,7 do 3 din, kilogram belega korenja 25 din, liter medu 70 din, grozdje 30 din, banane celo 20 din, merica motovilca 25 din, česen 60 din, endivija 30 din, orehova jedra 220, kislá smetana 50 din, sirček 50 din, lonček smetane 35 din, hlebček dimljenega sira 80 din, liter slivovke pa 100 din.

VODNIK V KUPČIJI

Kompenzacija za meso ni več in cene za mlado pitano govedo so spet take, kot so bile. Kila žive teže mlade pite goveda v ekstra klasi je sedaj spet po 22 din, le da kmet ne dobi več 3 din državne dodatka. Čeprav je meso tako zelo poceni, kot nemara še nikoli ni bilo, pa prodaja mesa pada. V KZ Krka ocenjujejo, da se je prodaja mesa zmanjšala za 30 do 40 odst. Podobno je se prašiči, teleti itd. Mesa je preveč, denarja premalo. Vendar pa očitno po malem vsi mislijo na to, kako bo v prihodnosti. In tedaj lahko pride prav tudi suho meso. Tam kaže prodaja lahko večanje povpraševanja. Se pripravljamo na vojno?

Komasacija na Šmarčni padla v vodo

Šmarčani so dokončno zavrnilo zlozbo zemljišč — Številni očitki

ŠMARČNA — Komasacija na šmarčno-kompoljskem polju je po petkovem zboru komasacijskih udeležencev v gasilskem domu na Šmarčni, ki ga je sklical občinski sekretariat za gospodarstvo in družbene dejavnosti po sklepu izredne seje sevniskega izvršnega sveta z dne 24. oktobra, dokončno padla v vodo.

Okrog 50 lastnikov zemljišč, pretežno s Šmarčne, je v dokaj naelektrnem vzdušju toplo pozdravljalo nastope sovaščanov, ki so pojasnjevali, zakaj so proti komasaciji, s precejšnjo mero nestrpnosti pa so na kratko odpravili predstavnike Geodetskega zavoda iz

Ena izmed lastnic zemljišč, Ana Tolazzi, upokojena pravica iz Ljubljane, je očitala sevniskim občinarjem, da so v celoti kršili zakon o upravnem postopku, opozorila pa je tudi na zakon o kmetijskih zemljiščih, ki posebej govori o tem, da se lahko komasacija izvaja, če je izdelan proizvodni program. Tega pa ljudem očitno nihče ni predstavil, ako je bil izdelan mimo njih, pa tako ne more imeti nobene prave veljave, kot tudi ne nikakršna komasacija po vsej sili, z glavo skozi zid. Zato je sekretar občinskega sekretariata za gospodarstvo Joško Kovač zaključil zbor s to ugotovitvijo, o tem pa bo obvestil tudi občinsko vlado.

Ljubljane, sevniske občine, Merkatorja in Kmečke zadruge. Ti naj bi ponovno predstavili komasacijski postopek, da bi se nato dogovorili o nadaljnjih potezah okrog zlozbe zemljišč 97 udeležencev. Izkazalo se je, da je bil zbor pretekle petek pravzaprav nepotreben, kajti Šmarčani so se soglasno odločili proti komasaciji že na razširjenem zboru 4. novembra. Svoje nezadovoljstvo in svoje nasprotovanje komasaciji so strnili v 17 točki, ki jih je med drugim tudi prebral Franc Dobovšek na petkovem zboru in požel viharen aplavz.

Sejmišča

SEJMIŠČE V BREŽICAH — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 198 prašičev, starih do 3 mesece, in 65 starejših. Prvih so prodali 87, in sicer po 30 din kilogram žive teže, in drugih 19. Veljali so 25 do 30 din kilogram žive teže.

Občina nima denarja za nakup zemlje

O prednostni pravici

NOVO MESTO — Po zakonu o kmetijskih zemljiščih, ki je bil nazadnje spremenjen septembra letos, imajo prednostno pravico do nakupa kmetijskega zemljišča ali gozda kmetijske organizacije, zadruge in druge oblike združevanja kmetov in kmet, katerega zemljišče meji na prodajno. Če nihče od njih ne uveljavi prednostne pravice do nakupa v roku 30 dni, jo mora po nedavnem navodilu republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano občina.

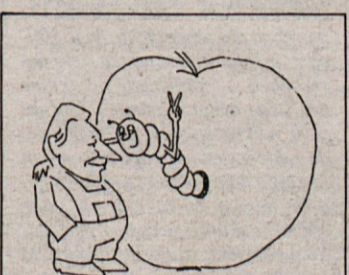
Kozolcu — umetnini so šteta leta

Se tega zavedamo?

Potem ko so se Slovenci pred davnimi stoletji za stalno naselili, so razvili celo vrsto različnih stavb iz lesa. Med njimi je gotovo najznačilnejši kozolec, originalna slovenska kompozicija. Narodi okrog nas ga ne gradijo. Kozolec je poleg svoje osnovne funkcije, to je sušenja in shranjevanja pridelkov, postal tudi zbirališče srečne ob delu in zabavi. Razvil se je v našo najlepšo kompozicijo, ki s svojimi najboljšimi primerki prerašča v monumentalen spomenik, nič slabši od slavnega japonskega portala, imenovanega torii.

Toda zadnjega pol stoletja gre s kozolcem h koncu, z neskrtnim obžalovanjem ugotavlja prof. dr. Tine Kurent, arhitekt, ki je naše kozolce raziskoval tudi s stališča njihove merske kompozicije. »Počasi se nagibajo in sesedajo. Vse manj jih je, novih skorajda nihče več ne postavlja,« piše v Kmečkem glasu in razlaga, zakaj so v novejši dobi zgrajeni kozolci izgubili nekdanjo kompozicijsko virtuoznost.

Kriva naj bi bila tudi uvedba metra kot nove merske enote, ki je spodrinil nekdanje človeške mere in pripomogel, da so graditelji novih kozolcev izgubili svoje pravo merilo in s tem povezano znanje. Ob uvedbi metrskega sistema v Avstriji leta 1876 so tudi pri nas na Slovenskem morali vsa lesena merila v starih merah sežgati in meriti le z metrom. Do takrat so tesarski mojstri uporabljali leseno merilo v obliki črke L, s katerim se je dalo odmeriti pol klaftre, dolgi komolec, navadni in kratki komolec, čevlji, pest, dlan, s temi merami pa se je dalo zgraditi mersko v sebi uravnotežen kozolec, pravi arhitektonski biser. Ljudsko umetnino, ki so ji zdaj šteta leta. Se tega zavedamo?

Tako si predstavlja južno tirolski karikaturni sadjarskega strokovnjaka v intregiranem sadjarstvu

JURANA, d. o. o., Maribor, Ferkova 2, tel. 062/31-245
KMETOVALCI! — analize zemlje — analize vina po zmernih cenah in v najkrajšem možnem času.

Očitali so izvajalcem komasacije, da so nestrokovno opravili delo, ker so razdelili nekatera zemljišča v klin, na eni strani širok 54 metrov, na drugem koncu pa le 5 cm, pa tudi, da je bilo vrednotenje zemljišč nepravilno. Po mnenju Šmarčanov bi bilo potrebno na določenih mestih vrednotiti vsak kvadratni meter zemlje posebej! Menili so, da je komasacija v dobro samo kombinacija oz. zadruge, da oni 7 do 8 širokih poti po svojem polju ne potrebujejo, da je nesmiseln 7-metrski obračalni prostor ob hmeljišču itd. Nikakor ne soglašajo s predlogom, da bi vsakemu udeležencu komasacije vzeli odstotek zemlje za poti, ob tem ko so jim s komasacijo izničili 5 služnostnih poti.

P. PERC

riata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano občina.

Na ta način hoče Republika Slovenija preprečiti, da bi slovenska zemlja kot del narodovega bogastva in po kateri imajo nekateri velike apetite in tudi denar za to, na veliko in na hitro prehajala v neslovenske roke. Do nadaljnjega v občinah ne smejo dovoliti prodaje niti enega samega kmetijskega zemljišča ali gozda nekomu, ki ni z zakonom določeni prednostni upravičenec. Za zemljišča, ki jih mora po tem zakonu kupiti občina, bo denar za kupnino po sodni cenitvi v celoti zagotovila republika. Pogoje za pridobivanje teh sredstev bo republiški sekretariat objavil naknadno.

V novomeškem občinskem sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora imajo trenutno 7 ponudb kmetijskih zemljišč. Občina zahtevane prednostne pravice ni uveljavila, ker za to nima potrebnega denarja. Z navodilom, da bodo pogoji za uveljavljanje pravice do republiških sredstev objavljeni naknadno, pa zemlje pač ne more plačati. Zaradi tega bodo v Novem mestu še naprej izdajali potrdila za prodajo zemlje, če v zakonsko določenih 30 dneh nihče od naštetih ne bo uveljavil prednostne pravice do nakupa. Občina bo to pravico oz. dolžnost uveljavljala takrat, ko bodo za to zagotovljena republiška namenska sredstva.

Bukočani še ne vedo, kje sejati

Ob melioracijskih posegih in kasnejši zlozbi zemljišč se je zataknilo tudi v Bukošku — Odločbe zadržane, dokler se pritožbe ne pojasnijo

BUKOŠEK PRI BREŽICAH — V pismu svojemu županu je 69 krajanov izrazilo ogorčenje nad kmetijskimi posegi, s katerimi niso bili seznanjeni in so jim že od začetka nasprotovali. Zahtevali so, da se zemljišča spet vrnejo v prvotno stanje, zato je upravni organ ob podpori delegatov občinske skupščine zadržal izdajo odločb, dokler se zadeve ne razjasnijo.

Jože Piltaver, vodja agrooperacij pri brežiški Zadrugi Agraria, ki je bil investitor kmetijskih posegov, saj je samo tako bilo mogoče pridobiti sodeležbo republike v višini 90 odst. sredstev, meni, da je do zapletov prišlo, ker niso bile pravočasno izdane odločbe. Po drugi strani pa drži tudi to, da odločb ni bilo mogoče izdati, ker se ni bilo prevzema melioracijskih objektov. Kako zdaj iz te godlje, ki jo je, kot pravi občinska vlada, zakuhala še prejšnja oblast?

»Vrnitev na staro stanje ni možna, saj je končna regulacija potokov Bučlen in Ribnik, vsa melioracijska dela ter

»Zadržali smo odločbe, ker želimo poprej rešiti čimveč pritožb. Pred izdajo odločb namreč stroške popravkov nosi izvajalec, po vročitvi pa je pritožba možna le še na Republiški geodetski upravi, medtem ko stroške spremembe nosi občina. Po pismu, ki smo ga prejeli, smo sklicali sestanek vseh podpisanih. Sklenili smo, da bomo v Bukošku izvedli anketo, s katero bomo izvedeli, koliko ljudi je zadovoljnih s tako zlozbo in koliko ne. Na osnovi ugotovitev bo izvršni svet predložil skupščini rešitev,« je dejala Ana Klemenčičeva, občinska referentka za kmetijstvo.

gnojenje in apnjenje tal. Na predlog nove razdelitve zemljišč je prišlo 62 pritožb, ki jih je izvajalec, Geodetski zavod Celje, poskušal upoštevati, kar pa je povzročilo nove pritožbe. Aprila so lastnikom na terenu pokazali nove parcele in vsi, razen treh, so jih začeli obdelovati,« je povedal Piltaver.

- Tajnost podaljševanja življenja je v tem, da ga ne skrajšujemo. (Feuchtersleben)
- Normalno je, da pameten novinar ne more imeti visoke naklade v nemni dražvi. (Tijanič)
- Na Delove ankete ne dam ničesar. (Janša)
- V nesreči nisi sam, s tabo so mrvohovnarji. (Cvirn)
- Kadar kdo reče: »Žrtvujmo se za domovino!«, mu je treba takoj pogledati za hrbet, kaj tam skriva. (Žižek)
- Če oblast ne priznava opozicije, potem še ni prestopila praga demokracije. (Vreg)
- Človek brez denarja je kot volk brez zob. (Francoski pregovor)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Še enkrat kako ravnati s kvasovkami

Ponovno bom dal nekaj navodil tistim vinogradnikom, ki letos niso imeli sreče v zidnici, čeprav se v današnji dobi nihče nima več pravice zanašati na srečo pri kletarjenju. Zanašamo se lahko le na znanje in na natančno delo. V nasprotnem primeru bomo pač nosili posledice. Ob tem naj omenim, da Slovenija pripravlja specializirano vinarsko inšpekcijo, ki se bo razumela na vino. Doslej ni bilo težko prodati še tako slabo vino, ker večini gostincev ni važna kakovost. Slabo vino v gostinah, ki ga rešujejo »špricarji«, ne vzgaja poznavalec vin. Bodočnost našega vinogradništva pa so lahko le poznavalci vina. Gostinstvo jih ne vzgaja, zato se pod imenom domače vino proda vsaka zlobudra, ki pa ni v ničemer podobna pravemu kmečkemu vinu. Ko bodo v gostinah začeli odklanjati slaba vina in delance, bodo gostinci prisiljeni iskati in plačati dobro kakovost. Za dobro kakovost smo pa dolžni poskrbeti mi. Te vrstice pišem pod vtisom s terena, kjer se mnogo vinogradnikov trudi, da bi rešili svoje večinoma nepovrto vino. Ugotavljam pa, da večina njih ne razume, kako si pomagati s kvasovkami. Zato še enkrat:

1. Manjšo količino vina (3 l za 100 l) segrejem na približno 80°C.
2. Segreto vino ohladimo v či-

stih pletenkah na 20 do 25°C.

3. Ko imamo ohlajeno, pastirizirano vino, namočimo suhe kvasovke v mlačni vodi temperature 40 — 45°C Celzija. Za pol kilograma kvasovk je potrebno 5 l mlačne vode.

4. Kvasovke v mlačni vodi malo pomešamo in pustimo mirovati 10 minut, nato ponovno premešamo.

5. Kvasovke namakamo največ 30 minut, daljši čas zmanjšuje aktivnost kvasovk.

6. Če bi bilo potrebno čas namakanja podaljšati, dodamo vodi do 50 gramov sladkorja na liter.

7. Na trgu se je pojavil preparat, ki ga dobavlja TOK Ilirska Bistrica in je hrana za kvasovke. Imenuje se actibiol. Dozira se od 15 do 25 gramov na hektoliter. Svetujem, da ga pred dodatkom kvasovk raztopite in dodate v sod.

8. V pletenkah nam bo vino začelo ponovno kmalu vreti. V primeru pa, da nam je ostalo v vinu samo malo sladkorja, dodamo v pletenko na 10 l vsaj 1/2 kg sladkorja, predno zlijemo kvasovke ali pa kmalu potemo.

9. Kvasovke niso odporne do termičnega šoka, zato segrejem vino v sodu vsaj na 15 Celzija.

10. Matični vrelni nastavek iz pletek zlijemo v sod in pomešamo.

Slišim, da so nekateri vinogradniki zažveplali vino, ko so ugotovili prekinitev vrenja, da bi tako preprečili cikanje. V teh primerih jim svetujem, naj del vina iz sode dobro prepražijo, preden bodo zlili v sod kvasni nastavek.

mag. JULIJ NEMANIČ

lah ali bližje domačiji in samo 3 odst. zemljišč popolnoma na drugem mestu. B. D.

NOVO SEJMIŠČE

RIBNICA — Kmetijska zadruga Ribnica se v sodelovanju z občinsko skupščino prizadeva, da bi dobila in primerno uredila prostor za sejmišče, ki ga zdaj v občini ni. Tako bi imeli po enkrat na mesec semanje dni. Živina in prašiči bi potem menjali lastnike le na sejmišču. Tako bi se izognili raznim prekupčevalcem, ki prodajajo zdaj prašiče po vaseh, in bi bila manjša nevarnost za vnašanje raznih bolezni.

CENEJŠA KORUZA

RIBNICA — Kmetijska zadruga Ribnica prodaja kakovostno koruzo po 4,30 din (prizadevajo pa si nabaviti še cenejšo, in sicer tako, ki jo bodo prodajali po okoli 4 din, a bo kljub temu kakovostna), medtem ko nekateri prekupčevalci ponujajo po vaseh koruzo po 4,80 din, čeprav je slabše kakovosti kot zadruga. V zadrugi pravijo, da bodo podobno oskrbeli kmete še s krmili, ječmenom in drugim.

gospodinjjski kotiček

Hlajenje in zorenje mesa

Na kakovost mesa in mesnih izdelkov vpliva več dejavnikov. Odvisno je od vrste živali, njene vzrejenosti, kako ravnamo z živaljo pred zakolom in po njem, ter od pravilnega hlajenja in zorenja mesa. Na kvaliteto končnega izdelka in pa tudi na njegovo trajnost močno vpliva higiena okolja in oseb, ki mesnine pripravljajo. Pogosto se napravi napaka že z nepravilnim hlajenjem in zorenjem mesa. Čim bolj je kos mesa masten, tem počasneje se hladi. Hlajenje posešimo, če kose mesa obesimo. Popravljen čas hlajenja pri temperaturi od -2° do -4°C je dva dni. V času, ko se meso hladi, tudi zori. To je kemični proces, od katerega je odvisna okusnost, trpežnost in končni videz. Ni priporočljivo, da še isti dan skušamo postoriti vse, od polaganja v razsol do vlaganja v zamrzovalno skrinjo. Še isti dan se marsikje napravijo tudi salame in mesne klobase. Vsi ti izdelki so manj trpežni in manj okusni.

Kaj vse pripravimo za razsoljevanje mesa? Primerne so lesene čebriče, ki imajo na dnu čep, da se solnica lahko spušča. Stojijo naj na podstavku. Pred vlaganjem čebričo

in desko za obtežitev dobro zribamo z vročo vodo in detergentom ter večkrat splaknemo z mrzlo vodo. Po dnu čebriče potresemo začimbe, kot so poper, kuruma, brinove jagode, česen, lovrorovi listi, in po želji vršiček rožmarina. Obrisane kose mesa na tožno nalagamo v čebričo. Med večje kose polagamo manjše in vmes potresemo začimbe in pokapljamo s česnovno vodo. Nasledji dan vse prelijemo s prevrto in ohlajeno slanico, pokrijemo z deskami in obtežimo. Enkrat na teden meso preložimo in obrnemo, slanico odtočimo ter jo ponovno zlijemo nazaj. Manjši kosi naj bodo v razsolu do tri tedne, večji pa štiri do šest tednov. Ugodna temperatura prostora za razsoljevanje je 4° — 6°C. Dobro je, če večje kosti izluščimo. Če pa ostanje, z nožem napravimo ob kosti zarezo in vanjo skušamo spraviti čimveč soli in dišav. Mesa iz razsola ni potrebno spirati, ampak ga obesimo v čist, hladen prostor da se ocedi in osuši. Kosi mesa naj vise toliko dni, kolikor kilogramov tehta posamezen kos. (Dalje prihodnjic)

HELENA MRZLIKAR Kmetijski zavod Ljubljana

Kmetijski nasveti

Ketoza udari najboljše

Acetonemije ali ketoze, bolezni, ki običajno prizadene najboljše krave molznice prva dva meseca po porodu, nekdanji reji skorajda niso poznali. Razširila se je z uvajanjem silaže v krmni obrok pa tudi z nenehim stopnjevanjem proizvodnosti živali, ki jo omogoča selekcija in intenzivna reja. H ketozam nagnjena žival enostavno ne zdrži izjemnega fiziološkega napora, ki ga od nje zahteva velika količina mleka, ki ga daje in ki ga v intenzivni živinoreji od nje pričakujemo.

V zboleli živali se občutno zmanjša koncentracija glukoze, ki jo organizem potrebuje v svoji presnovi. V brejosti in v začetku laktacije ima molznica še mnogo večje potrebe po tej snovi, zlati to velja za njeno mlečno žlezo. Za pridelavo 20 litrov mleka porabi krava kar kilogram krvne glukoze, in če velika poraba traja iz dneva v dan, se koncentracija lahko tako zmanjša, da žival zbolí. Nastanejo motnje v presnovi ogljikovih hidratov, količina krvnega sladkorja se zmanjša v krvi, urinu, mleku in izidhanem zraku pa se pojavijo ketonske snovi, ki imajo vonj po sadju ali acetonu, in po njih tudi lahko zaznamo bolezen.

Razen po vonju rejec prepozna bolezen še po prebavnih motnjah, neječnosti in naglem hujšanju zbolele živali. Mlečnost se močno zmanjšuje in s tem nastaja velika gospodarska škoda. K sreči bolezni ne prizadene tako hudo pri nas razširjene pasme goveda, najbolj je nevarna frizijekemu in holštajnskemu govedu, ki se, kot je znano, odlikuje po izjemno veliki mlečnosti.

Za rejca je najvažnejše vedeti, kako je mogoče ketozo še pravočasno preprečiti. Vseskozi mora težiti k uravnoteženi prehrani, kar predvsem pomeni, da obrok ne sme biti sestavljen zgolj iz silaže, posebno še, če le-ta

• KAKO UKREPATI, ČE ŽIVAL ZBOLI — Oboleli živali je treba takoj spremeniti krmni obrok. Zmanjšamo količino silaže, slabo seno nadomestimo z dobrim. Del energije naj bolna žival dobi v obliki kuhane krompirja, melase ali namočenih pesnih rezancev. Priporočajo tudi dodatek četrt kilograma sladkorja na dan. Potrebna je takojšnja strokovna pomoč. In še to: najbolj ogrožene živali naj dobivajo poseben dodatek (natrijev propionat) tri tedne pred telitvijo in po njej, o tem pa naj odloča veterinar.

vsebuje masleno kislino. Maslenokislinsko vrenje in z njim povezan neugoden vonj ali celo smrad je znak slabega, nestrokovnega kisanja krme. Silaža, posebno koruzna, ima tudi enostransko hranilno sestavo, preveč energije in premalo beljakovin, kar živali preveč redi in pripomore do ketoze. Zelo koristen je izpust, seveda pa tudi paša, ki je tako in tako najboljši način prehranjevanja goveda. V obroku tudi ne sme primanjkovati vitaminov in rudnin.

Inž. M. L.

KRKA POMAGA POPLAVLJENIM

NOVO MESTO — Tudi novomeška Krka, tovarna zdravil, je sklenila s svojo pomočjo ublažiti posledice nedavnih katastrofalnih poplav v Sloveniji. V ta namen se je odločila darovati 200 tisoč din, zdravila v vrednosti prav tako 200 tisoč din in 4 vagone novotermov v vrednosti 100 tisoč din.

PLAČE MANJŠE

NOVO MESTO — V prvih devetih mesecih letošnjega leta je povprečni mesečni obračunani čisti osebni dohodek na delavca v dolenski regiji znašal 4.546 din in je bil 9,9-krat večji kot v enakem lanskem obdobju. Dolenske plače so se povečale nad možnosti, ki jih je dal ustvarjeni dohodek, realno pa so se seveda zmanjšale, saj so se življenjski stroški v Sloveniji v tem času povečali za 12,8-krat.

MANJŠE ODŠKODNINE ZA ZEMLJO?

NOVO MESTO — S spremembo zakona o kmetijskih zemljiščih, ki jo je sprejela republiška skupščina marca letos, so se odškodnine za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč in gozda v stavbna zelo povečale, približno za desetkrat. Po tem zakonu je treba za povprečno veliko parcelo okrog 6 arov odšteti okrog 200 tisoč dinarjev odškodnine za spremembo namembnosti oz. nekaj manj ali več, pač odvisno od tega, v kateri kategoriji je predvidena lokacija. Novomeške izkušnje kažejo, da so se na odmerjene zneske ljudje pritoževali, zaradi česar so se upravni postopki v splošno nezadovoljstvo zelo podaljšali. Zato so Novomeščani naslovili na republiško skupščino pobudo o spremembi števila točk v katastrskem okraju Krško in Novo mesto, s čimer bi se sedanje odškodnine približno za četrtno zmanjšale. Pobudo utemeljujejo s tem, da bi bilo potem vendar manj pritožb in manj nezadovoljstva ljudi, izognili pa naj bi se tudi povečanju števila novih črnih gradenj.

JUTRI JAVNA RAZPRAVA O USTAVI

NOVO MESTO — Javne razprave o osnutku nove ustave Republike Slovenije, ki so jih v preteklem tednu organizirali v 15 krajevnih skupnostih v novomeški občini, bo nekako združila osrednja občinska javna razprava, ki bo jutri, 23. novembra, ob 19. uri v sejni sobi hotela Metropol v Novem mestu. V razpravi bodo sodelovali tudi člani republiške ustavne komisije. Vabljeni!

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 24. novembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:

- v Novem mestu: Potrošniški center Mercator v Ločni
- v Sentjerneju: Market Dolensjka
- v Dolenskih Toplicah: prodajalna Rog
- v Žužemberku: Samopostrežba KZ
- v Straži: Market Dolensjka.
- V nedeljo bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna KZ na Glavnem trgu 4.

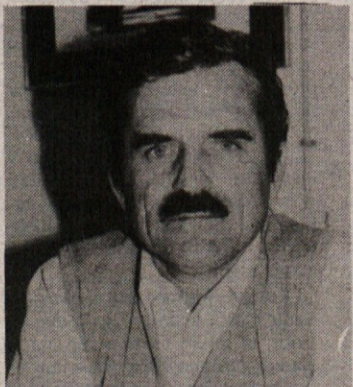
Ker je sobota 24. novembra delovna, bodo vse prodajalne živili odprte do 15. ure.

Počasnejše delo je bilo naložba

V Betini tovarni v Žakanju dela 250 ljudi, večina žensk iz hrvaških obkolpskih vasi — Največ delajo za tuje partnerje — Cilj je enoizmensko delo

ŽAKANJE — Metliška Beti je pred 12 leti zgradila tovarno v bližnjem Žakanju na hrvaški strani Kolpe. V tej konfekcijski tovarni, ki je kasneje postala tozd, so dobile delo v glavnem ženske iz teh obkolpskih hrvaških krajev od Ozlja do Netretiča. Danes ta tovarna dela v okviru Betinega programa Oblačila, v njej je zaposlenih 250 ljudi, od tega ni niti 15 moških. Eden od njih, ki pa je tu v Žakanju že od prvega dne, je direktor Blagoje Tošeski.

»Večino proizvodnih zmogljivosti, trenutno okoli 70 odst., dela za izvoz. V glavnem gre za izvoz storitev, tako imenovani lohn posel, in to skoraj izključno za nemške firme,« je povedal Tošeski. Z nekaterimi firmami, kot sta svetovno znani Triumph in Pfeifle, sodelujejo že dolga leta. »Preko Pfeifleja delamo za Boss, Adidas in Head. Pri tem poslu je delo hitro plačano, najkasneje v 5 tednih, zahteve pa so stroge, zlasti kar se kvalitete in dogovorjenih rokov tiče. Lahko se pohvalimo, da v vseh teh letih nismo imeli niti ene resne reklamacije,« se je pohvalil direktor. »Seveda to ni prišlo samo od sebe; da smo lahko izpolnjevali stroge zahteve po kakovosti, je več let trpela produktivnost, delali smo pač počasneje. Vendar je bila to naložba, ki se nam že vrača. Danes lahko še tako zahteven model iz našega programa — to je v glavnem nočno perilo,

Blagoje Tošeski

Izgube 4-krat več od akumulacije

Hazen z izvozom se novomeško gospodarstvo nima s čim hvaliti

NOVO MESTO — Skromen pozitivni rezultat iz bilance uspeha in precej večji negativni rezultat iz razporeditve rezultatov povesta, da je novomeško gospodarstvo kot celota v kritičnem položaju. Še bolj zaskrbljujoče je, da se oba kazalca letos stalno poslabšujeta. Tako so zapisali v občinskem sekretariatu za družbeni razvoj v informacijo o devetmesečnem gospodarjenju v novomeški občini, s katero so prejšnji ponedeljek seznanili tudi republiškega ministra za industrijo ter finance Izidorja Rejca in dr. Marka Kranjca na sestanku z novomeškimi direktorji.

Vzroki za kritično stanje so v majhnem prihodku ter v gibanju vseh vrst porabe, ki ni prilagojena skromnim možnostim. Delež skupnih obveznosti za davke in prispevke se delno znižuje, a je še vedno večji kot lani, znižuje se delež amortizacije in akumulacije, povečuje pa delež izgube. Čisti osebni dohodki predstavljajo v bruto masi približno enak delež, so pa realno manjši. V devetih mesecih je bil povprečno izplačani osebni dohodek 4.694 din, kar je devetkrat več kot v enakem lanskem obdobju, življenjski stroški pa so se povečali 12,8-krat.

Sindikati daje posojila

Občinski svet ZSS Novo mesto oblikoval sklad za posojila članom — 3.000 din treba vrniti v pol leta

NOVO MESTO — Od 20. novembra dalje občinski svet Zveze svobodnih sindikatov Novo mesto dodeljuje posojila svojim članom, ki so se znašli v stiski. Najvišji znesek posojila je 3.000 din, odplačati ga bo treba v treh do šestih mesecih, odvisno od višine plače, letna obrestna mera za ta posojila je 12 odstotkov.

Finančno-administrativne posle v zvezi z dodeljevanjem posojil bo za sindikat opravljala Hranilno kreditna služba Obrtnih združenj Hrast, ki je prislunhnila tovrstnim potrebam in načrtom. Postopek za dodelitev posojila je poenostavljen. Pri sindikalnem predsedniku v podjetju bodo na voljo posebni kratki obrazci-prošnje, ki jih bo treba izpolniti, opremiti s potrdilom predsednika o članstvu v sindikatu in z administrativno prepevedjo. Občinski svet bo določene prošnje obravnaval vsak prvi in tretji torek v mesecu, odobreno posojilo pa bo moč potem brez ceremonij dobiti v roke v HKS Hrast. Edina kriterija, ki jih bo sindikat pri dodeljevanju upošteval, sta vrstni red in razpoložljiva sredstva. Novo posojilo bo moč dobiti, ko bo prvo odplačano.

Sklad za kreditiranje delavcev pri novomeških Svobodnih sindikatih štarta s 300 tisoč dinarji. Kasneje se bodo trudili, da bo v njem vsaj okrog 1,5 milijona din na leto, čeprav je zanj zdaj »vidnih« le

nje se je v devetih mesecih v primerjavi z lani, ko je bil tudi negativen, znižal še za 7,7 odstotka. Ponekod je bila proizvodnja celotno prepolovljena. Na tuje trge je novomeško gospodarstvo v tem času prodalo za 343,4 milijona dolarjev izdelkov, kar je za 38,8 odst. več kot lani. Uvozilo pa je za 362,6 milijona dolarjev, tako da je stopnja pokritosti padla na 94,8 odst. To pomeni, da bi s pravilnejšim tečajem dinarja, ki ga gospodarstveniki že dolgo zahtevajo, v celoti celo izgubili, seveda pa bi na ta način popravili krivice, ki se delajo dobri gospodarjem, ki se uspešno spopadajo z ostro konkurenco na tujih trgih. Tudi na do-

okrog 70 tisoč din mesečno. V sklad sicer usmerjajo del članarine in obresti od nje ter še druga sredstva, ki jih pridobi sindikat. Kot rečeno, bodo posojila iz tega sklada lahko dobili člani sindikata, in sicer iz tistih podjetij, ki članarino plačujejo občinskemu svetu, ne pa v Ljubljano, od koder ne pride praktično nič nazaj.

Novomeški svet Svobodnih sindikatov je že pred dvema mesecema z Dolensko dosegel dogovor o določenem popustu za svoje članje pri nakupu v posameznih trgovinah. Še najboljši odziv je bil v Žužemberku, kjer so se iskraši dobro organizirali, sicer pa pravega učinka ni bilo.

Šolski minister v Metliki

METLIKA — V ponedeljek, 26. novembra, se bo republiški minister za šolstvo dr. Peter Vencelj v metliškem kulturnem domu srečal z belokranjskimi prosvetnimi delavci.

Bedno življenje metliških Romov

METLIKA — V metliški občini živi okoli 140 Romov, kar je za revno občino, ki ima le nekaj več kot 8.000 prebivalcev, veliko. Še posebej, če naj bi končno rešili tako imenovano romsko vprašanje, ki je v sedanjih razmerah v prvi vrsti socialno vprašanje. Sedanje razmere pa so za Rome v socialnem pogledu nadvse neugodne, saj nimajo ne zaposlitve ne zemlje, da bi si lahko pridelali vsaj nekaj hrane, da o kakšnih spodobnejših, človeka vrednih bivalnih in življenjskih razmerah sploh ne govorimo.

Med vsemi 140 Romi v metliški občini je le 10 zaposlenih. Na zavodu za zaposlovanje jih je prijavičenih 16, od tega je 14 žensk in kar 11 je mlajših od 27 let. Izgledov, da bi v sedanjih časih dobili zaposlitve, skorajda ni. Med romi je precej alkoholizma, med romskimi otroci do 14. leta starosti narašča število kaznivih dejanj.

Pri socialnih pomočeh Rome v občini oziroma v metliškem Centru za socialno delo obravnavajo tako kot ostale občane in jih drugače tudi ne smejo. Zaradi veljavne zakonodaje ne more noben mlajši in za delo sposoben Rom — razen, če ima vso potrebno dokumentacijo, da je 100-odst. invalid in kot tak za delo ne sposoben — prejemati nikakršne družbene denarne pomoči. Občani sicer večkrat socialni službi očitajo, da neupravičeno podpira Rome in jim tako daje potuho za njihovo nedelo, vendar so ti, tudi na sejah občinske skupščine izgovorjeni očitki neresnični, trdijo na Centru za socialno delo.

Trenutno prejemajo družbeno denarno pomoč kot edini vir preživljanja le trije starejši Romi, štirje pa kot dopolnilni vir. Od socialnovarstvenih pomoči prejemajo še otroški dodatek, in to 276 dinarjev na mesec za otroke. To pomoč prejema 11 otrok za 12 predšolskih in 19 solobovnih otrok. Nezapolsene Romke, ki so prjavičene na zavodu za zaposlovanje, pa tri mesece po rojstvu otroka dobivajo nekakšno »romsko porodniško«, in to po 787 dinarjev na mesec.

mačem trgu sicer ne cvetejo rožice. Do nedavnega sicer ni bilo večjih problemov z naročili, saj so marsikje imeli dvojnega, celo iz Srbije, le da so doma silne težave s plačilom vzetega blaga.

Iz devetmesečnih obračunov — predložilo ga je 57 družbenih in 93 zasebnih podjetij od 391 registriranih — je razvidno, da je bilo v ustvarjenem prihodku 95,4 odst. poslovnih prihodkov, od tega skoraj tretjina pridobljenih na tujih trgih, 2,1 odst. prihodkov od financiranja in 1,7 odst. izrednih prihodkov. Prihodki so bili le za 2,3 odst. večji od

• V devetih mesecih je bilo v novomeški občini povprečno 26.467 zaposlenih, konec avgusta je bilo le-teh za 2,7 odst. manj kot v začetku leta, število brezposelnih na Zavodu za zaposlovanje je naraslo na skoraj 1.000. Možnosti za zaposlovanje praktično ni, omejene so celo možnosti izvajanja pripravništva, kar za 40 odst. se je letos zmanjšalo tudi število razpisnih kadrovskih štipendij.

hodkov, neto poslovnega rezultata pa je bilo le 1,1 odst. Bruto dobiček v znesku 568 milijonov din je ugotovilo 105 podjetij, izgubo v znesku 439,3 milijona din 35 podjetij oz. pravnih oseb z 8.609 zaposlenimi, od tega 18 privatnih, akumulacije pa je bilo le za 104 milijone din. Razporejena je bilo kar za 15,3 odst. več dohodka, kot je bilo ustvarjenega, nekrute obveznosti iz dohodka pa so dosegle 352 milijonov ali 13,2 odstotka.

Z. L.-D.

Otroški dodatek

METLIKA — Po podatkih iz septembra letos je otroški dodatek v metliški občini prejemale 447 družin ali kar 63 odst. več kot v lanskem letu. Na Centru za socialno delo v Metliki predvidevajo, da se bo število prosilcev za to družbeno pomoč še povečalo. Med sedanjimi upravičenci do otroškega dodatka je 210 družin ali 44 odst. vseh takih, kjer je zaposlen le en član, precej od teh, kar 65, je samohranik.

ZA STANARINO IN ZDRAVNIKA

METLIKA — Delno nadomestitev stanarine v metliški občini prejema 32 družin, vendar se v zadnjem času število prosilcev povečuje, zlasti tistih, ki stanujejo v Kidričevem naselju v Metliki, kjer so stanarine zato, ker je naselje novejšje, najvišje. Doplačila k cenam zdravstvenih storitev je oproščenih 22 občanov, v glavnem so to nezaposleni, upokojenci z nizkimi pokojninami ter drugače socialno ogroženi ljudje.

Lep prispevek

METLIKA — Učenci metliške osnovne šole so za pomoč poplavljenim območjem zbrali 15.000 dinarjev. K temu je treba dodati še 1.000 din kot prispevek šolske hranilnice, poleg tega pa je šolska skupnost prispevala še 1.500 dinarjev, ki so jih učenci dobili z zbiranjem oziroma prodajo odpadnega papirja. Tako bodo metliški osnovnošolci na poseben žiro račun za pomoč šolam in vrtcem na poplavljenem območju nakazali 18.300 dinarjev. Zaposleni na metliški šoli pa so zbrali okoli 12.000 dinarjev, kar je njihov dodaten prispevek za pomoč poplavljenim območjem, poleg dvodnevnega zaslužka in denarja, ki so ga prispevali v drugih zbiralnih akcijah.

Dolenski najbolj radodarni

NOVO MESTO — Darovalna akcija Studia D, Dolenskega lista in OO RKS iz Novega mesta prek valov dolenskega radia je ponovno potrdila, kako globoko čuteče duše so Dolenci. Za poplavljenost sta do torka nakazali denar že dobri dve tretjini vseh. Od skupaj 1550 darovalcev je položnice odposlalo že 1274 darovalcev. Do sedaj je bilo na posebnem računu Rdečega križa zbranih 797.477 din. Denar so že nakazali poplavljenjem v Posavju. Na naslov Centra za socialno delo v brežiški, krški in severni občini je bilo odposlanih po 200.000 din za vsako občino. Po enakem ključu bodo delili tudi denar, ki ga od darovalcev še pričakujejo. Dobro so se odrezali tudi darovalci, ki jih te dni obiskujejo aktivisti Rdečega križa. Do torka so denar odvedli iz 25 od skupaj 35 krajevnih organizacij. Zbrali so kar 672.000 din. Tako v vseh akcijah ni zbrala nobena od slovenskih občin. Samo za primer zapišimo, da so podobno kot na Studiu D zbrali denar tudi na sobotnem Valu 202 in zbrali 199.000 din.

ZASLUGE — V dobrodelni akciji, ki sta jo skupaj pripravil Studio D in tednik Dolenski list iz Novega mesta, so Dolenci, Belokranjci, Posavci in drugi prispevali za poplavljenost več kot milijon din, kar je toliko, kot je uspelo zbrati orjaški in vplivni Televiziji Slovenija. Do tu je vse lepo in prav. Nevšečnosti so se začele, ko je bila novica o tukajšnji radodarnosti in solidarnosti sporočena v svet. Nekdo je poskrbel, da so osrednji slovenski mediji objavili, kako da je akcijo organiziral samo Studio D, od Dolenskega lista ni bila omenjena niti črka. In vendar je samo objava imen vseh darovalcev stala naš časnik 40.000 din, kar je veliko več, kot je daroval dokorkoli.

REKLAMA — V reklami je dovoljeno skoraj vse, tako vsaj mislimo pri nas, zato nas ne bi smela čuditi kakovostno zelo neizražena gesla, s katerimi privabljajo tisti, ki imajo kaj prodati, tiste, ki naj bi kupovali. Kljub najrazličnejšim pretiravanjem pa bi vendarle morale biti neke meje, neki temeljni okvir okusa in sprejemljivosti reklamnega sporočila. V trgovini Gospodična pri nekdanji Kosačkovi gostilni prodajajo v znamenju mota »Za generacijo, ki raste po ugodnih cenah«. V zadnjih 45 letih smo verjeli veliko in marsikaj, da rastejo po ugodnih cenah pa ni prišlo na misel tudi najbolj bejavemu agitropovcu.

NEMOGOČE — V večini novomeških prehrabnih trgovin imajo polkoligrafske vrečke kislega zelja iz Ilirske Bistrice. Na zavrtku piše »novoc«, vsebina pa je deklarirana kot 40 dag kislega zelja in 10 dag zeljnice. Vse skupaj stane 17 din. Samo 5 din več, to je 22 din, stane četrt kilograma masla prve kakovosti. Nad zavedo se je treba zamisliti. Koliko kmetov in drugega dela je z zavrtkom masla in koliko z zavrtkom kislega zelja? V Ilirski Bistrici pa bi najbrž povedali, da stane zelje 7, embalaža pa 10 din.

Ena gospa je rekla, da Televizija Slovenija v osrednjem dnevniku ne zane marja več Dolenske. Vsako vremensko poročilo je podloženo z jesenskimi barvami Mirka Vesela.

Milan Kučan danes v Novem mestu

NOVO MESTO — V okviru dejavnosti Kluba svobodna katedra bo predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan danes, 22. novembra, ob 19. uri v hotelu Metropol v Novem mestu govoril in odgovarjal na vprašanja o Sloveniji danes in jutri.

Sprehod po Metliki

ALTERNATIVNI BEND MAMA DOLORES — njegov duhovni vodja je Gračan Igor Tomašič — bo izdal vsak čas veliko ploščo, na kateri bo tudi glasbeno besedilo metliškega pesnika Dušana Bečarja. Plošča bo izšla v nakladi petsto kosov, zato ni nič čudnega, če Tomašič že sedaj obetavajo obsevalke z eno samo željo: priti do izdelka.

METLIČANI, ŽIVEČI V ČRNOM LJU, grozijo, da bodo zahtevali najprej kulturno, nato pa še vsesplošno avtonomijo. V Črnomlju so jih zvaljivali dekleta, ki so postala njihove žene, in v Črnomlju poročeni Metličani trdijo, da gre v tem primeru za okupacijo in nič drugega. V piskih družbah zmerjajo svoje žene — Črnomlajke z okupatorji. Do avtonomije Metličanov v Črnomlju gotovo ne bo prišlo, kajti »ružanci« hočejo imeti zase najrazvitejši del Črnomlja. Kaj takšnega, namreč razvitost, pa bodo v Črnomlju bolj težko našli.

V RADIJSKI ODDAJI ŠALJIVCI SO MED NAMI — posneta je bila v Rajmerjevih gostilni — so bolj in manj resne razdirali Martin Plut, Tone Slobodnik, Franc Zepuhar, Jože Gosenca in Jože Prus. Beseda je tekla o vinu, saj je bila odjava predvajana dan pred martinovim in 1. radijskem programu Radia Slovenija. Za glasbeno spremljavo sta poskrbela harmonikarja Toni Verderber in Edo Macele.

V TEKSTILNI ŠOLI METLIKA namravajo organizirati začetni in nadaljevalni tečaj šivanja in krojenja. Tečaj bo ob sobotah, in to le v primeru, če bo dovolj prijavičenih.

KAŽE, DA SO SE V NEKATERIH PISARNAH, kjer so nekoč domovali sissi, še ohranile lepe, stare navade iz časov vladanja ene misli in ene partije. Seže se izražajo v veseljavnih ob obloženih mizah, in to sredi delovnega časa. Ko so na občini pometi s tako imenovanimi tehnološkimi »viški«, niso imeli v rokah dovolj goste metle.

V METLIŠKI OBČINI NE PREMOREJO NITI ENI rejniške družine, čeprav je tudi tukaj nekaj otrok, ki bi bili potrebnejši. Take otroke pošiljajo v Novo mesto in drugam, kar je po svoje tudi dobro, saj se tako vsaj nekaj kilometrov umaknejo slabim vplivom neurejenih in navadno nepopolnih družin.

Premogovnik nima več prihodnosti

V Kanižarici bodo brez novih vlaganj kopali premog le še 10 let — V stečajnem postopku — Ni denarja za nakup materiala — Nezadovoljstvo delavcev

KANIŽARICA — Medtem ko je v rudniku rjavega premoga v Kanižarici pri Črnomlju povpraševanje po komercialnem premogu tako veliko, da ga nakopljejo manj, kot bi ga lahko prodali, pa je toliko večji problem prodaje drobnih vrst, torej energetskega premoga, saj zanj nimajo tržišča. Deponija v ljubljanski toplarni, največjem odjemalcu tovrstnega kanižarskega premoga, je namreč polna. Zato je zahteva republiške vlade, da se zmanjša izkop v kanižarskem rudniku od dosedanjih 120 tisoč na 80 tisoč ton letno.

To pa pomeni tudi zmanjševanje stroškov in zaposlenih. Čeprav je zaradi naravnega osipa v Kanižarici v zadnjih dveh letih število delavcev padlo od 425 do 388, jih je še vedno 97 preveč. Nekaterim bodo dokupili leta, da bodo odšli v pokoj, nekaj pa jih je 12. novembra že nestopilo začasno čakanje doma, za kar dobijo 70-odst. plačo. Rudniku je naloženo, da v dveh mesecih zmanjša število delavcev.

Po mnenju direktorja rudnika Vladimirja Breznika to ni ekonomska rešitev, kajti vzporedne dejavnosti, ki jih imajo v rudniku, kot so separiranje, transport, so prilagojene izkopu 120 tisoč ton premoga letno. Zaradi manjšega izkopa ne bodo porabili tudi nič manj električne energije, torej se bo vsa stvar še podražila. Sicer pa je življenjska

nja v severno polje, ki je za 200 metrov bližje površini (sedaj kopljejo 300 metrov pod zemljo), pa bi lahko življenjsko dobo rudnika podaljšali za 10 do 15 let. Vendar izgledov za nova vlaganja ni niti za tiste rudnike, ki imajo po mnenju vlade perspektivo, kaj šele za takšne.

Sicer pa je kanižarski rudnik v velikih finančnih škripcih, saj je v devetih mesecih pridelal 30 milijonov din pa je nepokritih izgub iz preteklega leta. Ker so bili blokirani več kot 60 dni, so v stečajnem postopku. Razprava na sodišču je sicer že bila, a je postopek podaljšal od konca novembra. Vendar pa so v težavah tudi drugi in ne le kanižarski rudnik, objeljeno pa je, da se bodo likvidnostne razmere popravile. Če do tega ne bi prišlo, se v Kanižarici boje pomisliti, kakšne bi bile posledice.

kot je kanižarski, kjer perspektive ni. Objeljeno pa je, da denar za zapiranje rudnika in prestrukturiranje bo.
M. BEZEK-JAKŠE

JAVNA RAZPRAVA O OSNUTKU USTAVE

ČRNOMELJ — Predsedstvo skupščine občine Črnomelj obveša občane črnomeljske občine, da bo v petek, 23. novembra, ob 17. uri v kulturnem domu v Črnomlju javna razprava o osnutku ustave Republike Slovenije. Uvodno predstavitev osnutka bo podal Jernej Rovšek, sekretar komisije za ustavno vprašanja pri skupščini Republike Slovenije. Vabljeni!

Vedno več socialnih težav

Posledice nazadovanja gospodarstva in razvada

KOČEVJE — Na prvi seji komisije za socialno politiko občinske skupščine Kočevje 13. novembra so za predsedniško komisije predlagali dr. Natašo Žilevski, za tajnika pa Petra Šubica. Razpravljali so tudi o analizi socialnega stanja v občini in oblikovali nekaj predlogov za program dela komisije.

Analiza med drugim ugotavlja in potrjuje že znano dejstvo, da je vedno več ljudi brez dela ali na začasnem čakanju, vedno manj brezposelnih pa dobiva delo. Povprečni osebni dohodek v občini vedno bolj zaostaja za republiškim povprečjem, pokojnine pa so nekoliko nad njim. To pa ne velja za kmečke pokojnine, ki so zelo nizke in ki jih je v občini Kočevje med vsemi pokojninami kar petina. Zanimiv je podatek, da v občini dobiva družbeno pomoč za otroke od skupnega števila družin (1064) kar 166 družin (s 403 otroki) iz drugih republik in le 34 družin (s 46 otroki) domačinov.

Glavno delo komisije bo odkrivanje in odpravljanje vzrokov za človeške stiske. V razpravi so med drugim opozorili, da je od 100 umrlih za rakom na

pljučih kar 98 kadilcev, a kljub temu ne znamo zmanjšati števila kadilcev niti v srednji šoli med dijaki. Vedno več je bifejev in trgovin, ki prodajajo alkoholne pijače. Ugotovili so tudi, da v analizi ni zajeta narkomanija, ki je v občini tudi prisotna, saj nekateri goje indijsko kopoljo v Kočevskem Rogu, Kostelu ali celo na balkonih. Opozorili so na zasebno prodajo tablet apaurin itd.
J. P.

Griza zaradi vode

Zbolelo 170 ljudi

RIBNICA, KOČEVJE, LOŠKI POTOK — Na območju občin Kočevje in Ribnica je minuli mesec zbolelo za grizo 170 ljudi, od tega kar 128 na območju Loškega potoka, Drage, Podpreske in Trave, ki dobivajo vodo iz zajetja v Loškem potoku. Ostali oboleli pa so z območja Ribnice in Loškega potoka, ki dobivajo pitno vodo v glavnem iz zajetja Obrh, ta pa spet po podzemskih poteh z območja Loškega potoka.

Večkrat smo že poročali, da imajo v Loškem potoku speljano kanalizacijo kar v zemljo, brez vsakih čistilnih naprav. Prvič smo pisali o tem že, ko so v Loškem potoku kanalizacijo gradili. Vendar tokrat opozorila niso zalegla. Zdjaj pa je končno le prevladalo prepričanje, da je treba hitro podvzeti potrebne ukrepe, da bo pitna voda bolj čista. Tako je prednostna naloga zgraditi čistilne naprave za območje Loškega potoka. Nanje je treba speljati kanalizacijsko omrežje, in to že v tem srednjeročnem obdobju, medtem ko je bilo prej predvideno za dolgoročno obdobje. Doseči pa je treba, da bo končno le upoštevano tisto, kar je zapisano v odlokih za varovalna območja posameznih vodovodov v obeh občinah.

Epidemija grize pa ni zajela le območja vzhodno od Loškega potoka, ampak tudi zahodno. Tako so bili uvedeni nekateri nujni ukrepi, kot kloriranje in nastavitve človeka, ki bo stalno nadzoroval klornirno postajo v Loškem potoku. Iz vodovodov so jemali tudi vzorce vode. Presenetljivo pa se je izkazalo, da je površinska voda celo manj onesažena kot tista iz globinskih vrtin.
J. P.

Tudi naša dva najlepša

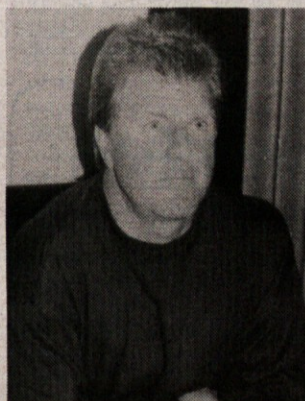
Šmarješke Toplice in Osilnica med zmagovalci

RADENCI, OSILNICA, ŠMARJEŠKE TOPLICE — Turistična zveza Slovenije je tudi letos ocenjevala najlepše urejene in privlačne kraje po Sloveniji. Tekmovanje je potekalo v štirih skupinah, v dveh pa sta dobila najvišje ocene kraja z našega območja.

V skupini turističnih krajev so zasedle prvo mesto Šmarješke Toplice, v skupini manjših turističnih krajev pa Osilnica. V skupini slednjih so se dobro uvrstili še nekateri kraji z območja širše Dolenjske, in sicer na 7. mesto Šentupert, na 8. Semeč in 9. Straža. Ostalih krajev z našega območja ni na vidnejših mestih (poprečna ocena nad 4 od 5 možnih točk) v nobeni izmed vseh štirih skupin.

Priznanja so bila podeljena 16. novembra v Radencih (ki so zmagali v najelitnejši skupini). Osilniško priznanje je prevzel Toni Kovač, predsednik Turističnega društva Osilnica in najbolj znan zasebni gostinec v občini Kočevje. Na priznanju piše, da je dodeljeno TD Osilnica za najbolj urejeno okolje v letošnjem letu. Predsednik TD Toni Kovač nam je dejal, da sta TD in on, kot predsednik in gostinec, le delno zaslužna za to priznanje in to za povsem turistično in gostinsko

dejavnost, urejenost gostišč in prenočišč, turistično ponudbo, turistično vzgojo občanov; za ureditev samega kraja in okolice sta še posebej zaslužna krajevna skupnost in KSD Tone Ožbolt in seveda krajanj. Gre torej za priznanje kraju in ne le TD.
J. PRIMC

PRIZNANJE OSILNICA — Na fotografiji je predsednik Turističnega društva Osilnica Toni Kovač in priznanje, ki ga je prejel minul petek v Radencih za Osilnico, kot najlepše urejen manjši turistični kraj v Sloveniji.

Ugodnejši nakup pri zasebnikih

Čakajo nove ponudbe

ČRNOMELJ — Zaradi težkega glednega položaja delavcev pa tudi glede na usmeritev kongresa Zveze svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS), da naj sindikat omogoči svojim članom ugodnejši nakup v sindikalnih trgovinah ali pa v dogovoru z drugimi trgovskimi podjetji tudi v drugih prodajalnah, je v črnomaljski občini v dveh trgovinah že moč kupovati pod ugodnejšimi pogoji. Črnomaljski občinski svet ZSSS je sklenil pogodbi za zasebno trgovino Wik iz Črnomlja ter zasebnim marketom Zemira Begiča iz Semeča.

Pri Wiku velja za nakup tekstila, kozmetike, galanterije, šolskih potrebščin, kamp opreme in obutve pri nakupu nad 1000 din 10-odst. popust, pri nakupu nad 2.000 din pa prav tolikšen popust in plačilo v dveh obrokih. Nakup blaga večjih vrednosti, ki ga nudijo v prodajalni, a prej ni bilo omenjeno, pa je moč odplačati v treh obrokih. Pri Begiču pa imajo kupci pri vsakem nakupu nad 100 din 10 odst. popusta. Te ugodnosti lahko uveljavljajo vsi člani ZSSS, ki se izkažejo z izkaznico, tisti pa, ki je še niso prejeli, pa s potrdilom, ki ga izda predsednik osnovne organizacije sindikata.

Se vedno teče razgovor sindikata s črnomaljsko kmetijsko zadrugo, ki naj bi izdelala projekt o ugodnejšem nakupovanju v njihovi trgovski mreži. Vendar ti razgovori po dveh mesecih še niso rodili sadov, medtem ko se je sindikat z zasebnimi trgovci dogovoril o ugodnejših nakupih v dveh urah. Sicer pa se lahko vsaka trgovska organizacija in tudi uslužnostna dejavnost, ki je pripravljena ponuditi blago in usluge za člane sindikata po ugodnejših cenah ter si tako pridobiti tudi več strank, oglasi s svojo ponudbo pri občinskem svetu Zveze svobodnih sindikatov v Črnomlju.
M. B.-J.

VEDNO VEČ ŠOLARJEV

RIBNICA — Število otrok v osnovnih šolah v ribniški občini v zadnjih letih spet narašča. Tako ima osnovna šola Ribnica vsako leto oddelek učencev več in ima v razredih na nižji stopnji že spet po 4 oddelke, kar velja tudi za 5. razred, od 6. razreda navzgor pa imajo po pet paralel. Skupno je v občini v tem šolskem letu 1.507 učencev. Največ jih je v osnovni šoli dr. France Prešeren v Ribnici s podružnicama v Dolenji vasi in Sušju, in sicer 1.026, v osnovni šoli Sodražica s podružnico pri Sv. Gregorju 265, v Loškem Potoku 191 in na šoli s prilagojenim programom v Ribnici 25 učencev. V šoli v Loškem Potoku je prešolanih 21 učencev iz šole v Podpreski v občini Kočevje. Šolske stavbe zadnja leta tudi obnavljajo ali se pripravljajo na njihovo obnovo. Tako je dokončana v Ribnici prenovitev ene stare stavbe osnovne šole, naročen pa je projekt za obnovo še druge stare šolske stavbe. Na osnovni šoli v Sodražici so razredi že prenovljeni, dokončati pa je treba še vezni hodnik med šolsko stavbo in telovadnico. Tudi na šoli v Loškem Potoku so dokončali nekatera dela.
J. P.

ZVONIK V LUČI

TREBNJE — V Trebnjem teče kajki za osvetlitev zvonika na krajevni cerkvi. Kot pričakujejo, bodo zbrali dovolj denarja za ta namen že v poldrugem mesecu in bodo zvonik osvetlili že za letošnji božič.

V čem je njen izvorni greh?

Vzgojno-izobraževalna organizacija Trebnje — Vse so določili normativi — Podružnice kot šolska kaprica? — Delavci naj odidejo postopoma

TREBNJE — Če je v občini Trebnje kaj, kar bi sodilo v lokalno zgodbo o jari kači, je to gotovo Vzgojno-izobraževalna organizacija Trebnje, s kratko VIO. Trebnjanci so se na različnih sestankih že večkrat doslej obnašali tako, kot da se hočejo nemudoma znebiti zajedalskega Via.

Štefan Kamin, direktor Vzgojno-izobraževalne organizacije ne ve ali ne pove, v čem je ustanova trebanjski javnosti odveč. »Nihče ni rekel, v čem je VIO porabnik. Vedeti pa moramo, da je bilo šolstvo organizirano na podlagi veljavnih normativov,« zatrjuje Kamin. Tako ne bi smelo biti sporno število delavcev v tej ustanovi, kajti v slednji trdijo, da so se pri zaposlovanju držali normativov in da je ponekod zaposlenost tudi pod normativi. »Vzemimo število računovodij. Merilo zanj je število šolskih oddelkov. In če je to napačno, to ni naša krivda. Narobe pa verjetno je, saj bi moral kdo po merilih računovodske dejavnosti reči, da na tak obseg našega računovodskega dela pripada toliko in toliko ustreznih delavcev«, meni Kamin. Ali je torej naglavljen greh Vzgojno-izobraževalne organizacije že od vsega začetka prevelika zvestoba predpisom? V duhu sedanjega časa najbrž sploh ni možen drugačen odgovor od pritrilnega, saj je Vzgojno-izobraževalno orga-

nizacijo v preteklosti naplavilo plimovanje samoupravljanja in se je pri tem krepko držal zakon o združenem delu.

Možno je, da velja VIO za potratno spričo razvejene mreže osnovnih šol, kakršno ima. Toda o morebitnem uklinjanju podružničnih šol se VIO doslej ni mogla niti pogovarjati, saj so vsakršnemu takemu posegu nasprotovale krajevne skupnosti, kar pa jim je omogočal zakon o osnovni šoli. Tako VIO domnevno in očitane ji razsipanosti v tem pogledu ni mogla odpraviti, razen če ji do tega nikoli ni bilo.

Štefan Kamin pravi, da so v trebanjski občini v preteklosti nekateri utemejevali svoje težnje po ukinitvi podružničnih, češ da v podružnicah pouk ni dober. To o kakovosti po njegovem ne drži. Preden pa bi tak Kaminov komentar kdo imel za direktorjevo osebno naklonjenost podružnicam, mora zvedeti za njegov podatek o objektivni oviri, da bi v sedanjih razmerah podružnice pre-

selili, vzemimo, v trebanjsko osnovno šolo. »Poudarjam, da osnovna šola v Trebnjem za sedanja enoizmenski pouk ni nič predimenzionirana. Drugače bi bilo ob dvoizmenskem. Toda z uvednim dvoizmenskim poukom za dva od-

• **Koliko neracionalnosti je v preteklosti vnesla osamosvojitev Vzgojno-izobraževalne organizacije ter Centra za izobraževanje in kulturo, je verjetno vprašanje zase. VIO, ki je zdaj brez teh enot, vidi svojo prihodnjo usodo v tesni povezavi z bodočo šolsko zakonodajo. Glede možnosti večjega varčevanja, o katerih je nedavno razpravljali tudi trebanjski izvršni svet, Kamin svari pred prenapljenim odpuščanjem delavcev. Število slednjih se bo do leta 1995 precej zmanjšalo z upokojitvami, le-te pa bi VIO lahko pospešila, če bi imela denar za dokup let.**

delka na osnovni šoli Mokronog smo povzročili nezadovoljstvo, kar pomeni, da tovrstno varčevanje v šolah ne zadeva le šol,« meni Štefan Kamin.
M. LUZAR

Drobne iz Kočevja

Z GLORIO V NOVO LETO — Agencija Glorija iz Kočevja organizira letošnje novoletno smuko na Visokih Tratah. Odhod iz Kočevja bo 26. decembra zvečer, povratek pa 2. januarja zjutraj. Cena je 200 DEM in 1.000 din na osebo, vanjo pa je vračunano 6 polpenzionov, avtobusni prevoz in vodenje.

SODOBNA REKLAMA — Nama Kočevje je kot prva prodajalna uvedla nov način reklamiranja. Elektronska premična besedila na njenem pročelju opozarjajo mimoidoče na razne prireditve v Nami, na ugodne nakupe, popuste itd.

ZADETEK V CRNO — Na seji ene izmed občinskih komisij so krepko udarili po pijadi, alkoholizmu, bifejih in trgovinah, ki prodajajo alkohol, a ga kupci pijejo kar pred trgovino ali za njo. Zanimivo pa je, da je najvišji dohodek občinskega proračuna običajno prav davek na alkoholne pijače. Torej pivci najbolj podpirajo občino.

VABILO NA PLES — Za 1. december pripravljajo hotel Pugled spet zanimivo prireditev za goste. Na programu ne bo le ples, ampak tudi modna revija kočevskih butikov, razen tega pa še več drugih zabavnih nastopov.

Ribniški zobotrebci

SAMO ŠE DANES — Z današnjim dnem zaključujejo v Ribnici prireditve ob 10-letnici Blagovnice. Za zaključek bo danes v tej trgovini modna revija, nastop plesne skupine Dijane Drobnič, pel bo Alberto Gregorič, razen tega bo še festival palačnic, pokušina raznih jedil, kozmetičarka bo dajala nasvete, šolarji in vrtarji bodo risali trgovino in nakupovanje, na vrsti bo zaključno žrebanje nagradnih kuponov in še marsikaj, vse od 14. ure dalje.

NIČ VEČ ONA-ON — V prodajalni Ona-on v Ribnici razprodajo z okoli 30-odstotnim popustom svoje zaloge. Trgovino nameravajo namreč zapreti, ker jim je lastnik odpovedal najemno pogodbo. Prodajalna tega podjetja poslej ne bo več v Ribnici.

PLES ZA PRAZNIK — V domu JLA v Ribnici bo za dan republike 29. november ples. Igral bo ansambel Impulz.

Trebanjske iveri

NAPISI — Na Dolenjki blagovnici v Trebnjem so dali svetlobno obvestilo, kakšne ugodnosti nudi ta trgovina. Če bodo v trgovino zaradi svetlobnega povabila kar drli kupci pohištva in talnih oblog, se je bodo verjetno na daleč oginili krajevni slavisti. V Dolenjki reklami je namreč najmanj 5 različnih jezikovnih napak, ki jih zlahka opazi še osnovnošolec. Ob bližnjih praznikih bi imel kateri izmed kratkočlaščnikov mogoče kaj časa, pa bi ga trgovina lahko poprosila za lektoriranje.

NEIZPROSNI — Iz serije problemov, ki jih doživljajo na cesti trebanjski gasilci, še ni bila omenjena težava z dne, ko so v Trebnjem odprli gasilski dom. Takrat so domačini nazdravili s ljubljanskimi gosti, med katerimi je bil na primer Ivan Oman. Ko se je praznična družba razhajala in so se prej omenjeni gostje iz Ljubljane poslovili, so prišli drugi, namreč policaji. Vzdušje z novo družbo je bilo manj svečano, epilog pa ta, da so na cesti nekateri člani iz občinskih gasilskih vrst »napihali«. V Trebnjem se muzajo, češ še dobro, da jo je Omanova družba prej popihala, drugače bi morda tudi ta »pihal«.

ZGODOVINA — Trebanjcem se vidi, da so prispelali svetu svojevrstnega popotnika Barago, saj tudi današnji rodovi radi hodijo v svet, bodisi v bližnji, bodisi v bolj oddaljeni. Tako je v Trebnjem in okolici dovolj strank za dve potovalni agenciji, ki sta v mestecu. Po eni poti se ljudstvo vozi v Evropo z uradnim »Kristofom«, po drugi pa s »Črnim« Barletom, kar bi se zgodilo ob morebitnem križanju poti, najbrž ne bi mogoč predvideti niti svetovljan Baraga, vajan najbolj nenavadnih spopadov domorodcev.

Evropa pomeni precejšnjo zadrego

V Trebnjem o ustavi

TREBNJE — V soboto je bila v Trebnjem javna razprava o osnutku slovenske ustave, na kateri so o najvišjem državnem pravnem predpisu govorili dr. Lojze Ude, Ivan Oman, Sonja Lokar in Ivo Bizjak, tj. gostje iz Ljubljane, in tudi domačini. V pogovoru so obdelovali znana odprta vprašanja o bodoči ustavi samostojne slovenske države in se po njem seveda razšli brez jasnih odgovorov.

Razprava se je začela s preambulo in obvezno dilemo o svetosti življenja ter Udetovim zagotovilom, da »svetost« tu nima ničesar skupnega z vero. Da nima ničesar skupnega z morebitno prepovedjo splava, ni upal zatrditi nihče. NOB, druga velika sporna predstavnostna tema, je tudi na obravnavi osnutka v Trebnjem razburila duhove, tako republiških političnih prvakov kot občinstva. Ker pišemo zdaj ustavo vseh plasti prebivalstva in ker eni ljudje spoštujejo NOB, drugi pa ne, ne vlačimo tega v ustavo, je predlagal Ivan Oman. Če sdimmo po razpravah Sonje Lokar in nekaterih iz dvorane, misli slovenska SDP o tem drugače, z Omanom pa se ne strinjajo tudi nekateri v občini Trebnje.

Svojevrstno zadrego pomeni odločanje o lastninski pravici tujevc. Če je ne priznamo, se bomo najmanj osmešili v očeih razvite Evrope, ki je glede dajanja take pravice precej odprtih rok, toda če jo priznamo, s tem tvegamo, da nam bodo premožnejši sosedi Evropejci pokupili naše lastno premoženje.

Očitno ni nič bolj jasna bodoča lokalna samouprava, ki naj bi jo določila nova slovenska ustava. Sodeč po sobotni razpravi, je v tem pogledu še najbolj jasno, da je sedanja občina država v malem in za vse določene ji funkcije premajhna ter da je hkrati prevelika za reševanje vsakdanjih življenjskih problemov ljudi v majhni lokalni skupnosti, kolikršna naj bi občina bila. Vsekar so visoke razprave o demokraciji eno, povsem drugo pa je praktično vprašanje, kako bodo preprosti ljudje lahko čim enostavneje urejali različne opravke po državnih uradih. Pri bodoči lokalni samoupravi bi morali misliti tudi na to vprašanje, je menil Ciril Pungartnik, predsednik skupščine občine Trebnje.

M. LUZAR

MARIJA ŽAGAR

STARA CERKEV — Pred kratkim so na pokopališču v Stari Cerkvi pri Kočevju položili k večnemu počitku Marijo Žagar iz Kočevja, ki je bila rojena pred 64 leti v Gornjem Kotu pri Dvoru v družini kovača Trpina. Na osnovni šoli na Dvoru jo je med drugim učil znani učitelj Ciril Dekval. Leta 1942 se je družina preselila v Slovensko vas pri Kočevju. Med vojno je delovala v terenskem odboru OF. Po vojni je delala v krajevnem ljudskem odboru Stara Cerkev in na okrajnem odboru mladine Kočevje, kjer je bila načelnica pionirske organizacije. Kot referentka za kadrovske zadeve je delala pri Okrajni zadrugi zvezi in pri Trgoprometu. Nazadnje je bila nad 20 let sekretarka pri Delavski univerzi Kočevje, kjer je bila tudi upokojena. Delovala je v raznih organizacijah in društvi, med drugim je bila tudi članica odbora za družnic pri Zadrugi zvezi Slovenije. Za svoje delo je dobila več priznanj, med drugim priznanje Zveze delavskih univerz Slovenije.

V turizmu ne bo čistih računov

Tako menijo v Občinski turistični zvezi ob zakonu o centraliziranem zbiranju turističnih taks — Bodo 80 odst. res vrnilo občinam?

BREŽICE — V prvih devetih mesecih naj bi v občini nočilo 300 tisoč domačih in 40 tisoč tujih gostov, vendar v Občinski turistični zvezi ugotavljajo, da je letos obisk manjši. Do konca leta naj bi zabeležili samo 91 odst. predvidenih nočitev. K temu so svoje prispevale politične in ekonomske razmere. Glede na to, kar naš turizem nudi, so cene zanj previsoke. Tudi v Brežicah bi se dalo še marsikaj narediti, predvsem popopustiti ponudbo in pospešiti razvoj pravega kmečkega turizma.

Osnovni barometer uspešnosti turističnega leta je največja turistična organizacija v občini — Terme Čatež. Od tam prihajajo tudi največje vsote od turističnih taks, ki so se do sedaj zbirale v občinskem skladu stavbnih zemljišč. Sklad je 10 odst. sredstev nazakoval Turistični zvezi Slovenije in Centru za ekonomsko in turistično propagando.

V letošnjem letu naj bi Občinska turistična zveza na ta način razpolagala z

POSAVCI DRUŽNO O PREDLOGU USTAVE

BREŽICE — Danes ob 16. uri bo v prostorih prosvetnega doma v Brežicah posavska razprava o predlogu ustave. Nanjo so povabili delegate in predsedstvo občinske skupščine, predstavnike strank in krajevnih skupnosti ter vse občane. Po dogovoru se bodo razprave udeležili tudi člani predsedstva skupščine ter člani izvršnih svetov iz Krškega in Sevnice. V razpravi bodo poskušali oblikovati skupne, tj. posavske, pripombe na predlog ustave. V torek popoldan je za svoje člane pripravilo razpravo tudi Društvo pravnikov v Posavju. Razgovoru v prostorih občinskega sodišča v Brežicah se je odzval tudi mag. Jerovšek iz ustavnega sodišča Slovenije.

NA MARTINOVO ZA POPLAVLJENE

ČATEŽ OB SAVI — Ko so se člani pevskega zbora Prosvetnega društva Svoboda bratov Milavec iz Brežic skupaj s člani simfoničnega orkestra iz Zagreba in z Zagrebškimi simfoniki zbrali na veselem martinovanju, so se spomnili tudi na tiste, ki se v prvih novembrskih dneh niso imeli česa veseliti. S srečolovom so zbrali 3.100 din in jih nakazali na žiro račun za prizadete v poplavah.

Zdrav bolnik pred končno smrtjo?

Rudnik Senovo čaka stečajni postopek zaradi blokiranega žiro računa

SENOVO — Desetletna agonija Rudnika Senovo prehaja v zaključno fazo. Preteklo soboto je pretekel 60. dan blokaje žiro računa, in če bo šlo vse v skladu s pravili, potem naj bi se kmalu začel stečajni postopek. Vendar senovski rudnik ni nobena izjema, kajti že pred njim so zabredli v ta postopek ostali rudniki, vsi pa so dobili tudi nalogo od slovenske vlade, da zmanjšajo izkop.

Direktor senovskega rudnika inž. Jože Leskovar je povedal, da denarja za deblokado nimajo niti na Senovem niti v krški občini in še manj v REK v Trbovljah. Nasploh so razmere v tem rudarskoenergetskem kombinatu zelo nejasne in negotove. Senovčani pa so ostajali pri močeh najdalj. Ostali manjši rudniki so namreč že po dva ali tri mesece v stečajnem postopku, Kanižarica,

denimo, pa tudi že dva. Problem pa ni samo pomanjkanje denarja, marveč je vlada rudnikom postavila omejitve. Vsi rudniki so dobili nalogo, da zmanjšajo proizvodnjo. Senovski rudnik mora proizvodnjo od dosedanjih 120.000 ton zmanjšati na 80.000 ton. To pa seveda pomeni, da ima preveč tudi delavcev. Tako so morali poslati na »čakanje« (spet genialna pogruntavščina za ime-

novanje ljudi, ki so odveč) 66 delavcev, v kratkem pa naj bi jih šlo še 50. Na to, kaj se bo izcimilo iz sedanje gospodarstvene in politične zmede, pa bodo lahko kar dolgo čakali, saj so na čakanju za nedoločen čas. Med njimi pa so predvsem taki delavci, ki so tik pred upokojitvijo. Med njimi je 18 jamskih delavcev, 10 s separacije, 13 iz delavnice in 24 iz skupnih služb.

Jože Leskovar meni, da so bile razmere kolikor toliko normalne vse do konca letošnjega prvega kvartala, potem pa so se začele naglo slabšati. Cene premoga so narasle za 10 odst., v tem času pa so cene za reprodukcijski material narasle za 100 in več odst. Kljub temu je senovskemu rudniku uspevalo, da se je držal krepko nad vodo. Kot pravi Leskovar, je bila na Senovem proizvodnja najcenejša v vseh slovenskih rudnikih. Sam bi pristal na izzvit slovenski vladi tudi na tak način, da bi vlada sprostila vse omejitve vsaj za eno leto. Na Senovem bi v tem primeru dokazali, da so rudnik, ki je sposoben preživeti. Seveda je vprašanje, če se bo vlada ob obilici drugih problemov sploh lotila razreševanja tega vprašanja.

K temu pa je treba dodati še ne tipičen paradoks. Premog s Senovega gre v prodajo za med in ga morajo sedaj kupci čakati cela dva meseca. Glede na to je grožnja stečajnega postopka za normalno pamet več kot praznilja.

J. SIMČIČ

Gospodarstvo še tava v »megli«

Sevniški gospodarstveniki razgrnili zagate predsedniku slovenske vlade

SEVNICA — Ob sevniškem občinskem prazniku so na delovnem pogovoru predsednika slovenske vlade Lojzeta Peterleta in ministrov za industrijo, energetiko in družbeno planiranje, Izidorja Rejca, dr. Mihe Tomšiča in Igorja Umeka, s sevniškimi gospodarstveniki in posavskimi politikmi načeli številna vprašanja.

Predsednik sevniškega izvršnega sveta Marjan Kurmič pa je vendarle skušal pogovor uokviriti na predstavitve vse večjih zagat sevniške predelovalne, predvsem tekstilne in lesne industrije, ki dajeta kruh dobri polovici Sevničanov. Direktor sevniške Lisce Vili Glas je opozoril, da nerealni tečaj dinarja dobesedno uničuje izvoznike, dodatna teža pa je ta, da z nobene ravni ne pridejo usmeritve za prihodnje leto in tavajo »megli«. Inflacija je že več kot 100 odstotna in vsi s strahom pričakujejo, kaj se bo zgodilo naslednji mesec. Položaj poslabšuje še politika naših bank »nemogočimi obrestnimi merami« — pri nas so 40- do 50-odstotne, v tujini pa le 8- do 12-odstotne!

Z Glasom je v marsičem soglasjal direktor sevniške Jutrjanke Drago Milinovič, tudi v tem, da ni tako enostavno, kot si nekateri predstavljajo, odpovedati se srbskemu tržišču, kjer se soočajo že z drugo blokado. Nazorno je prikazal vse večje obremenitve naših podjetij na primeru Jutrjanke, hkrati pa tudi velika

Koprivnica: Strah pred prihodnostjo

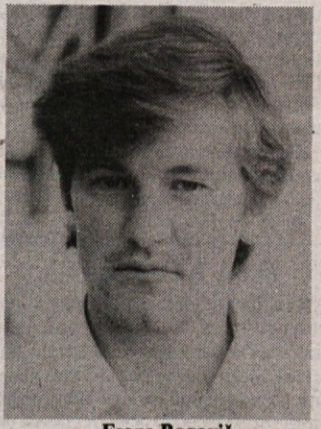
KS le še na papirju

KOPRIVNICA — V krajevni skupnosti Koprivnica so doslej opravili domala vsa dela, ki so si jih zastavili s programom zbiranja samoprispevka. Priključili so okoli 110 telefonov, asfaltili kraških 10 kilometrov cest, pod streho pa je tudi prizidek k novi šoli, v katerem bo otroški vrtec.

Vsa ta zadnja leta je bil predsednik sveta krajevnih skupnosti mladi Franc Bogovič. Medtem ko zaradi doslej opravljenega dela ne skriva zadovoljstva, ga skrbi, kaj bo prinesla prihodnost. Krajevna skupnost namreč obstaja le na papirju, kajti v njej deluje le še svet krajevnih skupnosti, skupščine in ostalih teles pa že ni več. »Nekaj malega smo se že menili o tem, da bi bilo treba nadaljevati tako kot doslej, a si nihče ne upa sprejeti pobude o pripravah na organizacijo referenduma za samoprispevek,« nam pove Bogovič. Denar bi bil seveda potreben za dokončanje vrta pa tudi nekaj kilometrov ceste še čaka na asfaltno prevleko ali popravilo. Marsikaj nejasnega je tudi okoli obnove stare šole, v kateri naj bi bil obrat. Zdjaj dela sicer končujejo, ne ve pa se, kdo bo imel obrat v njej, ko se je dosedajni interesent bojda odrekel prostorom.

Da živimo v dokaj negotovem času, kaže tudi »primer« samega Bogoviča. V začetku tega leta je zapustil službo vodje TOK v M-Agrokombinatu v Krškem in šel »na svoje«. Že pred časom si je namreč uredil štiri hektare velik sadovnjak. Ker pa je naše kmetijstvo dokaj negotovo, bo poleg tega imel zasebno firmo FBB, ki se bo ukvarjala s trgovino za kmetijstvo. V novi hiši bo imel namreč od konca novembra naprej tudi kmetijsko prodajalno. »Mislim, da bom tudi tako lahko izkoristil znanje, ki ga imam kot kmetijski inženir, in seveda tudi dosedanja prakso,« pove Bogovič.

J. S.

Franc Bogovič

METALNA STAVKA

SENOVO — Delavci Metalne na Senovem so začeli v ponedeljek popoldne s stavko, ker niso dobili plač. Poleg tega pa so nezadovoljni še s celo vrsto stvari, med drugim s preveliko režijo v tovarni in podjetju nasploh, s plačami funkcionarjev itd. Za torek popoldne ob 10. uri je bil napovedan obisk generalnega direktorja Metalne na Senovem.

Telefonska centrala še ni plačana

Še 2 milijona dinarjev

BREŽICE — Govoriti o telefonskih zvezah je v brežiški občini skorajda najtežje. Še posebno na območju Pišec, Bizeljskega, Cerkelj ob Krki in morda še kje, kjer se krajani tudi že po 10 let trudijo, da bi prišli do telefonov. Sami so šli v akcijo, se dogovarjali s PTT-podjetjem, plačevali prispevke, kopali jarke. A vse skupaj ni veliko pomagalo, razen da je povzročilo neresljuje krajevne zdrahe, saj se je vse zaustavilo pri medkrajevnih povezavah in pri telefonski centrali v Brežicah.

V nasprotju s sosednjo krško občino, kjer so pravkar namestili novo centralo, ki bo samo dopolnilna stara, je v Brežicah treba sedanjo zastarelo centralo odstraniti. Po družbenem dogovoru izpred treh let sta PTT in občina dolžna pokriti vsak polovico stroškov. Centrala že čaka v Iskrinem skladišču, dobavili pa je ne bodo prej, dokler ne bo plačana še zadnja, brežiška četrtina.

Zadnji dogovori med PTT in občino Brežice so bili pred dobrim mesecem dni, kjer je bilo rečeno, da bodo manjkajoča dva milijona dinarjev takoj poravnali. Do danes zamujajo že približno za tri tedne. Kako in zakaj, bi težko natančno rekli, saj do občinskih mož le težko prodremo. Kot smo izvedeli, pa je občina Brežice pripravila sofinancirano centralo, če bo imela potem določen delež v PTT-podjetju. Razveljavili naj bi tudi vse pogodbe, ki so jih podpisovale posamezne krajevne skupnosti s PTT, kajti mnenja so, da je za te zadeve pristojna občina, ki ima tudi več moči, da pospeši postek.

Do tod vse lepo in prav, vprašanje je samo, ali lahko takšen preobrat naredijo brežiški občinarji tudi za nazaj ali pa se bodo le mogli ravnati po dogovorjenem, drugačne odnose pa postavljati v novih dogovorih. Občani vsekakor upajo, da bo zadnji denar za centralo plačan in da bo normalno steklo tudi financiranje prostora za centralo, kjer mora občina pokriti tretjino stroškov. Lokacijsko dovoljenje za gradnjo na dvorišču sedanje pošte je že izdano, zdaj pa iščejo ponudnika za gradnjo prostora.

Kot je povedal ing. Andrej Zupanc, vodja tehnične službe pri PTT Novo mesto, naj bi brežičani končali do sredine naslednjega leta. Šele potem bodo lahko priključili nove medkrajevne povezave. Do konca naslednjega leta naj bi tako poskrbeli tudi za ta trenutek najbolj sporno medkrajevno povezovalno Brežice-Bizeljsko.

B. D.

ŠE SMO LJUDJE

KRŠKO — Krški Center za socialno delo je v ponedeljek organiziral akcijo zbiranja rabljenih oblačil in igrač ob pomoči prostovoljcev iz srednjih šol. Akcija zbiranja je zelo uspešla, saj se je na zbiralnih mestih oglasilo veliko Krčanov in celo Senovčanov. Mnogi so prinesli domala nerabljenaa oblačila, nabralo pa se je tudi precej igrač. V centru so se odločili, da bodo pomoči najbolj potrebnim del oblačil razdelili brezplačno. Z delom darovalcev pa so se dogovorili, da bodo oblačila prodali po simbolični ceni. Nekateri socialno ogroženi namreč ne marajo nobene stvari zastonj. Oblačila bodo prodajali v nedeljo na boljšem sejmu na krški tržnici med 9. in 13. uro. Izkupiček od prodaje bodo tudi namenili za humanitarne namene.

Sevniški paberki

JAHANJE — Sevniški poslanec v zboru občin republiške skupščine dr. Cvetko Gradišar je na občinsko skupščino slovil vprašanje, zakaj komisije niso začele in rekel, da si želi večje podpore, da b. Sevnica bolj prodrila v republiko in skupščini. Za drugimi poslanci stojijo štabi strokovnjakov, pravi Gradišar, in želi, da ne b. več le on »sitnari«, ampak da bi skupščina jahalja njega in tako bolj prodrila.

ZLATO — Do prihodnjega sevniškega občinskega praznika bodo verjetno sevniški občini že dogovorili, kakšno občinska priznanja bodo podeljevali. Al grb občine ter priznanje in medalje Dušana Kvedra-Tomaža kot vsa leta ali zlata in bronasta priznanja Dušana Kvedra-Tomaža kot različno opredeljujejo akti. Nejeverni Tomaži pa se boje, da je to le predigra, da bodo na fin način uknili 30 Tomaža.

OPTIK — O (ne)primernosti izgradnje zgradbe optika ob sevniški lekarni je bila živahna razprava že na dveh sejah občinske skupščine. Odborniku Miru Gačniku in se komu v prihodnje ne bodo več mogli ob razgrnitvi zadržalnega načrta oz. prostorskih listin podatniki podobnega kvačkajega jajca, da ne bi zvonili po toči.

VLOMILEC — Neznani nepridipravji pretekli teden obiskali tudi sevniško železnino in pošto. O vlomih berite več na »Stranpoteh«, tule pa le utrinek s pošte. Tamkaj je vlomilec našel le manjšo količino denarja, pištolo šefa pošte, privoščilo pa si je tudi mandarine in žvečnine gumij. uslužbenk. Popoln amater, flegmatik ali oboje hkrati?

PLINOVOD — Na vaškem odboru Konjskem so bili pretekli četrtek veseliker sta prišla medenice županja Breda Mijovič in predsednik sevniške vlade Marjan Kurmič, da so se pogovorili, kako posodobiti pozimi zelo nevarno cesto Radna — Konjsko — Laze. Toda vsi so pogrešali šefa cestarjev Franca Povšeta, da bi dobil nekaj odgovorov iz prve roke. Vaščani bodo od Petrola terjali tudi odškodnino, ker so jim tovarnjaki pri gradnji uničili cesto proti gozdu.

• Zmaga večstrankarske demokracije je sreča, za katero nobena cena ni prevelika. (Hieng)

Pomoč prizadetim prihaja

Zaposleni v sevniški občini bodo za poplavljenec prispevali 3 enodnevne osebne dohodke

SEVNICA — Do 24. novembra morajo Sevničani pripraviti končno poročilo o škodi zaradi katastrofalne poplave 1. in 2. novembra, vse pa kaže, da so komisije na terenu dobro opravile delo, ko so ob obiskih prizadetih gospodinjstev in podjetij popisovale škodo. Ta znaša po tej prvi oceni okrog 249 milijonov dinarjev in pri tej številki bo po besedah Jožeta Kolarja, namestnika sekretarja sekretariata za gospodarstvo in družbene dejavnosti in poveljnika občinskega štaba za civilno zaščito v Sevnici, verjetno tudi ostalo.

Največja škoda je nastala v industriji (126,7 milijona), od tega je, kot je bilo moč pričakovati, daleč najhujšo škodo utrpel 160-članski kolektiv Jugotanina (121,6 milijona). Njegovi delavci dejansko ne poznajo počitka in skušajo rešiti, kar se rešiti sploh da. Pri pregledovanju elektromotorjev in elektronike delavcem Jugotanina pomagajo tudi drugi strokovnjaki; kdaj se bo lahko tovarna spet zavrtela, pa je zaenkrat nemogoče napovedati. Mnogo manj kot Jugotanin so bili v katastrofalni poplavi prizadeti v Inpletu, Obrtni zdruzi Bohor, Dinosa, Stillešu na Žagi brežiškega GG in v Komunali.

Velika škoda je nastala tudi v stanovanjskem gospodarstvu (32,8 mili-

jona) in v obrti (35,2 milijona), saj je bilo v sevniški krajevni skupnosti poplavljenih 57 gospodinjstev, v boštanjskih KS 55 stanovanjskih objektov, v KS Blanca 10, v KS Loka pa je bilo prizadeto eno gospodinjstvo. Vseh obrtnikov, prizadetih v poplavi je 23, največ v boštanjski obrtni coni.

Ujma je prizadejala veliko škodo tudi kmetijstvu, komunalnemu gospodarstvu, energetiki pa tudi na pomembnejših cestnih povezavah.

Prizadetim v poplavi, zlasti ostarelim, so takoj priskočili na pomoč sosedeje in drugi — od Centra za socialno delo in Rdečega križa pa do Doma

• Na zadnjem zasedanju sevniške občinske skupščine so izrekli zahvalo gasilcem, tudi iz sosednjih občin, pripadnikom civilne zaščite, soferjem tovornjakov in vilicarom pri obrambi Jugotanina in delavcem sevniških podjetij. Predlagali so, naj bi občinski štab civilne zaščite pripravil predlog za najbolj požrtvovalne gasilce, da bi jim že ob letošnjem občinskem prazniku podelili priznanja. Toda kot nam je povedal načelnik OŠCZ Sevnica Samo Hajtnik, se v množici izjemoma požrtvovalnih niso mogli odločiti, da bi posebej izbirali nekatere bolj zaslužne. Omeniti velja dober predlog odbornika Janeza Jazbinska, naj bi raje pomagali gasilcem tedaj, ko bodo razpravljali o stopnji za požarno varstvo, da bodo lahko izpopolnili opremo itd. SO Sevnica je naposled sklenila, da bodo vsi zaposleni prispevali za prizadete v katastrofalni poplavi v občini enodnevni zaslužek poleg dveh, sprejetih po sklepu republiške skupščine.

oskrbovancev Impolca — bodisi zčasno namestitvijo, prehrano ali pranjem, likanjem itd.

P. P.

Jože Kolar

Psihološki vidiki padanja socializma

O tem bo danes v ŠK Mirana Jarca predaval psiholog in pisatelj dr. Vid Pečjak

NOVO MESTO — Znani slovenski psiholog in pisatelj dr. Vid Pečjak je napisal knjigo Kako se je podrl komunizem. To delo z družljivim naslovom in nič manj družljivo vsebino, saj avtor v podnaslovu pravi, da gre za psihosocialno analizo dogodkov v nekdanjih in sedanjih socialističnih deželah, bo izšlo decembra v samozaložbi. Knjiga bo pritegnila vsakogar, ki se zanima za politiko, psihologijo in sociologijo in hoče zvedeti o dogaj-

nju v nekdanjih in sedanjih socialističnih deželah od Ljubljane do Pjongjanga. Avtor opisuje svoj lastni »psihološki model upora«, v katerem je prikazano, kako strah, upanje, izkušnje, psihosocialna klima, struktura družine in številni drugi dejavniki vplivajo na upor proti režimu.

To zanimivo knjigo bo prav gotovo moč kupiti tudi v Novem mestu, še preden bo izšla, pa bo prišel s tem njen avtor, naprosen, da spregovori svojim bodočim bralcem o temi ali temah, ki jih obravnava v svojem najnovejšem delu. Dr. Vid Pečjak bo na povabilo Študijske knjižnice Mirana Jarca prisel v Novo mesto že danes, v četrtek, 22. novembra, in potem imel ob 18. uri v veliki knjižnični čitalnici predavanje z naslovom Psihološki vidiki padanja socializma. Posebno vabilo obiskovalcem ob tako aktualni in na moč dražljivi temi prav gotovo ni potrebno.

I. Z.

Dolenjski oktet poje že dvajset let

Na slavnostnem koncertu ob tem jubileju nastopila tudi Karlovački oktet in Stobljanski oktet, ki sta pobratena z Dolenjskim oktetom — Zlate in srebrne Gallusove značke pevcem Dolenjskega okteta podelil mag. Mirko Slosar

NOVO MESTO — Jeseni 1969 se je osem mladih članov moškega pevskega zbora Dušana Jereba odločilo prepevati tudi v oktetu. Nekaj časa so še prihajali med jerebovce, potem pa so zaradi nerazumevanja ta novomeški zbor zapustili in se posvetili samo oktetu. 22. aprila 1970 so se registrirali kot Dolenjski oktet in ta dan so proglasili za rojstni dan svojega pevskega osmerca.

Pod vodstvom Petra Ciglerja, ki so ga pevcu že na začetku izbrali za umetniškega vodjo, se je Dolenjski oktet v dvajsetih letih naučil in potem javno izvajal 212 pesmi. Nastopil je 550-krat. Predstavil se je v raznih krajih Slovenije, nekajkrat pel v drugih republikah pa v nemškem Langenhagnu, smenal za radio in televizijo itd. Oktet je največkrat stopil pred občinstvo na Dolenjskem, še posebej v novomeški občini.

Nastopi Dolenjskega okteta pred domačimi poslušalci in ob najrazličnejših priložnostih so postali tako rekoč nepogrešljivi. Brez zadržka lahko zapišemo, da je oktet s svojim 20-letnim delovanjem veliko storil za ohranitev in popularizacijo slovenskih ljudskih pa tudi umetnih pesmi ter obenem za dvig in širjenje pevske kulture med ljudmi, če so mu le znali prisluhniti.

Od ustanovitve do danes je v oktetu prepevalo osemnajst pevcev. V zdajšnjem sestavu nastopajo: Drago Medic, Jože Cvelbar, Milan Sinkovec, Andrej Jakše, Tone Skubic, Jože Simc, Maksimilijan Starc, Jože Plut ter seveda Peter Cigler kot umetniški vodja. Ti so se občinstvu predstavili tudi minuli petek, 16. novembra, zvečer v novomeškem Domu kulture na slavnostnem koncertu ob 20-letnici Dolenjskega okteta.

Na prireditvi, ki jo je povezovala

Zvonka Falkner, sta se slavljencem pridružila še Karlovački oktet iz Karlovca, s katerim je Dolenjski oktet pobraten že od svoje ustanovitve, in Stobljanski oktet iz Domžal. Dolenjski oktet je zapel deset, gostujoča okteta pa vsak pet pesmi. Polna dvorana poslušalcev je z aplavzom nagradila nastopajoče in se jim tako zahvalila za lep pevski večer.

Dolenjski oktet se je predstavil na začetku in na koncu koncerta, ki je trajal približno uro in pol. Ko je odpel prvo pesem, Potočnikovo Dolenjsko, se je v dvorani oglasila Prešernova Zdravljica. To pesem, ki se je s svojo vsebino smiselno vgradila v slovesnost večera in aktualnost zdajšnjih razmer v Sloveniji in Jugoslaviji, je doživeto, kakor zna, recitiral Jože Falkner. V nadaljevanju je

VSESKOZI UMETNIŠKI VODJA — Peter Cigler je umetniški vodja Dolenjskega okteta od njegove ustanovitve pred dvajsetimi leti. Na posnetku ga vidimo (prvi z desne, z očali), ki je v oktetu tudi pel, poleg pa sta Jože Simc in Jože Cvelbar.

tudi Dolenjski oktet pel pesmi, ki poudarjajo slovenstvo in so izraz zdaj ponosne in razpoložene, zdaj nekoliko žalostne slovenske duše, v drugem delu ok. na koncu koncerta pa izvedel še nekaj drugačnih pesmi iz svojega repertoarja. Z zanimivim in na začetku nekoliko sakralno obarvanim sporedom pesmi (npr. Schubertova Zum sanctum in Silcherjeva Sanctus) je nastopil Karlovački oktet, medtem ko je Stobljanski

• Ko je bil Dolenjski oktet drugi na odru, je stopil pred mikrofonom predsednik novomeške ZKO Zdravko Hribar in mu čestital, nato pa je povabil na oder mag. Mirka Slosarja, znanega slovenskega strokovnjaka za zborovodstvo in zborovodjo mešanega zbora Obala iz Kopra, enega najboljših zborov pri nas, in ga naprosil, naj podeli pevcem Dolenjskega okteta Gallusova odličja kot priznanje za njihovo dolgoletno delovanje. Toda preden je mag. Slosar opravil podelitve, je dejal: »Doživel sem zelo lep večer in sem ponosen, da imamo v Sloveniji take fante, kot je Dolenjski oktet.« Zlato Gallusovo značko je prejelo pet članov Dolenjskega okteta: Jože Cvelbar, Andrej Jakše, Drago Medic, Maksimilijan Starc in Peter Cigler, srebrno pa Milan Sinkovec in Tone Skubic.

oktet izvajal samo slovenski program, Močnikove priredbe (npr. Trubar: Bug oza, bodi per nas) in dve Gerbičevi.

Slavnostni koncert ob 20-letnici Dolenjskega okteta je omogočilo enajst mecenov oziroma sponzorjev. To so: tovarna družba Krka, Zavarovalna skupnost Triglav, Skupščina občine Novo mesto, Novoles, LB Dolenjska banka, SDK, BTC javna skladišča, GG Novo mesto, ZKO Novo mesto, Dolenjska in Tiskarna Novo mesto.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

Znana le škoda, ne pa tudi, kdo ima prav

Javnost je zadnje čase lahko večkrat kaj prebrala ali slišala o prepričanju, ki so se to jesen vneli med Zavodom Republike Slovenije za šolstvo in ministrstvom za šolstvo glede nekaterih zadev na področju vzgoje in izobraževanja. Gre predvsem za posamezne uredbne, ki jih izdaja ministrstvo, s katerimi pa se zavod kot strokovna služba ne strinja, čes da so v škodo kvalitetnemu delu v šolstvu. Direktor tega zavoda dr. Srečo Zakrajšek je tudi na posvetu ravnateljev dolenjskih, belokranjskih in posavskih šol, ki je bil 13. novembra v Novem mestu, potrdil, da spori resnično obstajajo, ter povedal, zakaj. Preprosto se ni mogoče strinjati z vsem tistim, kar odreja in podpisuje dr. Peter Vencelj, ki na eni strani govori o boljši in za vse prijazni šoli, na drugi strani pa to omejuje z umetnimi, nenaravnimi zakoni, je bilo razumeti dr. Zakrajška.

V spor, ki se še naprej zaostruje, se je, naj je hotel ali ne, vpletel tudi republiški strokovni svet za vzgojo in izobraževanje pod vodstvom dr. Franca Lazarinija. Ali je v tem svetu prišlo do neenotnosti ali pritiskov s strani ministrstva za šolstvo ali je morebiti kaj drugega postalo razlog, da so seje postale nesklepne, dejstvo je, da je dr. Lazarini tudi slednje štel kot nezapucno sebi in nepreklicno odstopil kot predsednik strokovnega sveta. To se je zgodilo na seji tega organa pretekli teden, ko se je tudi razkrilo, zakaj prihaja do zmede na šolah. Na omenjeni seji so namreč govorili (tudi) o številu redovalnih konferenc v srednjih šolah. Strokovni svet je spomlad ob sprejetju programa za (nove) gimnazije menil, da so v gimnazijah lahko manj kot štiri ocenjevalna obdobja. V uradni eksperimenti je bilo vključenih trinajst šol v Sloveniji, dejansko pa mnogo več. Jeseni je ministrstvo prepovedalo izvajati eksperimente (s tremi ocenjevalnimi obdobji) vsem šolam, ki vanj niso bile uradno vključene. Zavod za šolstvo pa je dal takoj vedeti, da je proti takim prepovedim, češ da škodujejo kvalitetnemu delu v šolah. Na najslabšem so seveda šole same, ker ne vedo, koga naj poslušajo: ali pristojno ministrstvo ali pristojno strokovno službo, saj oba trdita, da imata prav. Ali pa imata res prav?

I. ZORAN

OTVORITEV RAZSTAVE KNJIŽNIH ILUSTRACIJ

ČRNOMELJ — V črnomaljski Ljudski knjižnici odpirajo danes, v četrtek, 22. novembra, razstavo knjižnih ilustracij. Na ogled bodo ilustracije, s katerimi sta knjige slovenskih avtorjev opremila znana slovenska slikarja in grafika Hinko Smrekar in Božidar Jakac. Razstava, ki so jo pripravili v sodelovanju s študijsko knjižnico Mirana Jarca v Novem mestu, bo odprta do 6. decembra.

ARHIVSKA RAZSTAVA

NOVO MESTO — V Dolenjski galeriji so včeraj odprli razstavo Bogastvo jugoslovanskih arhivov, ki jo je pripravila Zveza arhivskih društev Jugoslavije. Razstava bo na ogled do 9. decembra.

ZBOROVODSKI SEMINAR

NOVO MESTO — Minuli petek so se zborovodje pevskih zborov iz novomeške občine spet zbrali na seminarju, ki ga je organizirala tukajšnja Zveza kulturnih organizacij. Seminar vodi mag. Mirko Slosar, dolgoletni dirigent mešanega pevskega zbora Obala iz Kopra.

STANE STAREŠINIČ BO GOSTOVAL V ČRNOMALJSKI OBČINI

ČRNOMELJ — Stane Starešinič, belokranjski rojak s Preloke, sicer pa igralec Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, bo konec tedna gostoval v črnomaljski občini s monodramo »Široka usta« avtorja Mihe Mateta. Komedijo v ribniškem narečju bodo v petek, 23. novembra, ob 19. uri poslušali v mladinskem klubu v Dragatušu, v soboto ob 19. uri v hotelu Lahanija v Črnomlju ter v nedeljo, 25. novembra, ob 17. uri v semiškem hotelu Smuk.

Sakralne in črnske duhovne

Komorni zbor Trebnje minulo nedeljo zvečer koncertiral v novomeški frančiškanski cerkvi

NOVO MESTO — Akustična frančiškanska cerkev v Novem mestu postaja vse bolj privlačno, obenem pa tudi ugledno prizorišče koncertov instrumentalne in vokalne glasbe, predvsem sakralne. V njej se je letos že zvrstilo nekaj takih prireditev, ki so pritegnile pozornost tudi širše javnosti. Zadnja je bila v nedeljo, 18. novembra, zvečer, ko je v frančiškanski cerkvi nastopil Komorni zbor Trebnje pod vodstvom Igorja Teršarja.

Trebanjski zbor, ki bo 11. decembra nastopil tudi v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani kot gost na reviji ljubljanskih pevskih zborov, se je v Novem mestu predstavil z zanimivim sporedom, ki je v prvem delu obsegal sedem sakralnih in v drugem prav toliko črnskih duhovnih pesmi. Pesmi sakralne vsebine je zbor poiskal pri domačih in tujih avtorjih, pri našem Trubarju (eno) in Gallusu (dve) ter pri tujih skladateljih T. L. da Victorii, Arcadeltu, Mozartu in Brucknerju. Od črnskih duhovnih pesmi pa je izbral tiste, ki jih je

moč najti tudi na sporedu drugih pevskih sestavov in se pojo v izvirniku.

Pevci iz Trebnjega so tudi z nastopom v novomeški frančiškanski cerkvi dokazali, da so resnično perspektiven zbor z lepim zvokom, kar jim je glasbena kritika priznala že kmalu po prvih koncertih. V štirih letih in pol, kar obstaja, se je Komorni zbor predstavil občinstvu s štirimi celovečernimi programi in požel odobravanje poslušalcev na Dolenjskem in v Beli krajini, enako tudi na Dunaju pa v Olomoucu in Kromerizu na Češkoslovaškem, kjer se je mudil kot gost kromeriškega zbora, s katerim je pobraten.

Komorni zbor Trebnje že od začetka vodi Igor Teršar, absolvent ljubljanske Akademije za glasbo, ki je študiral zborovsko dirigiranje pri znanih slovenskih dirigentih. Kaj pomeni za zbor šolan dirigent, pokaže nastop. Trebanjski zbor se je v razmeroma kratkem času prebil med najboljšo na Dolenjskem in mu tudi nadaljnja pot navzgor prav gotovo ni zaprta.

I. Z.

Zadnja postaja v Trebnjem

Pregledno razstavo slikarskih del Stojana Zafreda bodo v trebanjski galeriji odprli v ponedeljek

TREBNJE — Pregledna razstava slikarskih del 39-letnega Stojana Zafreda iz Divače, ki je že dvajset let na invalidskem vozičku in slika s čopičem v ustih, bo v prihodnjih dneh na ogled v Trebnjem, od koder je spomlad tudi prišla pobuda za njeno potovanje po dolenjskih razstaviščih. V ponedeljek, 26. novembra, jo bodo odprli v Galeriji likovnih samorastnikov, na otvoritveni slovesnosti, ki se bo začela ob 19. uri, bo s pevskim programom sodeloval tudi domači Komorni zbor pod vodstvom Igorja Teršarja.

Zafredove slike so najprej videli obiskovalci Lamutovega likovnega salona v Kostanjevici, kjer so razstavo odprli maja. Potem so se slike selile v Novo mesto, kjer so bile več poletnih tednov na ogled v Dolenjski galeriji. Septembra so se z Zafredovo ustvarjalnostjo lahko seznanili tudi Krčani, vendar ne z vsemi deli, saj je Galerija Krško

mogla sprejeti le izbor. Razstavo so posvodo sprejeli z velikim zanimanjem, enako tudi spremno besedo umetnostnega zgodovinarja Jožefa Matijeveca. Ta je prvič na Slovenskem jasno in odločno povedal, da Zafred ni obrobna osebnost, predvsem pa ne kak rekreacijsko-terapevtski likovnik, ampak pravi ustvarjalec-umetnik.

Kot rečeno, se dolenjsko in obenem prvo slovensko potovanje Zafredove pregledne razstave končuje pri Trebnjih (odprta bo do 9. decembra), ki so ga tudi omogočili. Pravzaprav gre za službo za to Centru interesnih dejavnosti in občinski Zvezi kulturnih organizacij v Trebnjem, ki sta skupaj z Dolenjskim muzejem in sežansko Zvezo kulturnih organizacij tudi poskrbela, da je izšel barvni katalog. Katalog z besedilom v slovenskih, nemških in italijanskih pa je izšel šele te dni, tako da ga bo moč dobiti ob razstavi v Trebnjem.

I. Z.

Večina zajema iz tradicije

V breštaniškem gradu razstavlja devetnajst likovnih ustvarjalcev iz brežiške, krške in sevnjske občine

BREŠTANICA — O odprtju razstave del devetnajstih posavskih likovnikov v Galeriji samorastnikov v breštaniškem gradu, kar se je zgodilo v petek, 9. novembra, zvečer, smo na kratko že poročali, tokrat pa zapišemo o dogodku malo več.

Najprej povejmo, da sodelujejo s svojimi deli na razstavi, ki omogoča pregled likovne dejavnosti v Posavju, ustvarjalci iz vseh treh občin posavske

regije, se pravi iz brežiške, krške in sevnjske občine, večinoma pa že znanci s prejšnjih tovrstnih posavskih prireditev. To so: Andrej Čebular, Rajko Čuber, Mitja de Gleria, Stane Fabjančič, Bojan Horvatič, Mateja Kavčič, Janez Kebe, Alojz Konec, Bojan Levak, Mihaela Miljanovič, Leopold Petan, Alojz Pirc, Mojca Planinc, Pavle Predanič, Rudi Reichman, Lučka Rojec, Ivan Romih, Rudi Stopar in Viktor Zemljak.

Na otvoritvi razstave so izvedli kulturni program člani Literarnega kluba Beno Zupancič iz Krškega, o pomembnosti kulturnega dogodka pa je govoril predsednik krškega izvršnega sveta Franc Čermelič. Otvoritev so se udeležili predstavniki ZKO-jev in predstavniki vseh treh občin ter številni drugi obiskovalci.

Razstavo, ki bo na ogled do sredine decembra, so postavili pod strokovnim vodstvom akademske kiparke Vladke Stoviček iz Krškega. O razstavi je med drugim povedala: »Večina razstavljavcev se navezuje na realistično tradicijo. Risba ima med ustvarjalci nekaj dobrih predstavnikov. Ti seveda ne zmanjšujejo likovne vrednosti razstave, imajo pa pomembno vlogo pri ohranjanju naše kulturne dediščine.«

B. H.

KONCERT PIANISTA ANDREJA JARCA

NOVO MESTO — V torek, 20. novembra, zvečer je v tukajšnjem Domu kulture nastopil znani slovenski pianist Andrej Jarc, po očetu Novomeščan. Na koncertu je izvajal Chopinove in Schumannove skladbe.

Šolstvo sledi evropskim zgledom

V Novem mestu zbranim ravnateljem dolenjskih, belokranjskih in posavskih šol mag. Ferdo Rečnik iz Zavoda Republike Slovenije za šolstvo predstavil predlog programa za posodobitev vzgoje in izobraževanja pri nas do leta 2000

NOVO MESTO — Slovenija se vse bolj odpira v svet, predvsem v razvito Evropo, kjer vir družbenega bogastva že dolgo ni več v fizičnem in nizko akumulativnem delu, temveč v intelektualnem kapitalu. Kakšen je ta kapital, je seveda odvisno od več dejavnikov, najbolj pa od izobraževanja. Če hočemo, da nas bodo v tujini priznali tudi na tem področju, potem moramo doseči novo, višjo kakovost vzgojno-izobraževalnega dela in jo postopno približati svetovnim, zlasti evropskim standardom. Samo tako se bodo lahko hitreje in kakovostneje razvijale tudi naše druge dejavnosti.

Slovensko šolstvo seveda za evropskim ne zaostaja toliko, da bi se moralo počutiti pritehlo, in mu ob sodobnih izzivih ni treba nanovo postavljati sistema. Vzgojo in izobraževanje moramo le posodobiti, pa bo v glavnem zadostno potrebam in času. Predlog okvirnega programa posodobitve vzgoje in izobraževanja v naši republici do leta 2000 je že izdelan, pripravila ga je skupina strokovnjakov Zavoda Republike Slovenije za šolstvo pod vodstvom mag. Ferda Rečnika. Ta je predlog programa predstavil ravnateljem

• Če bo program sprejet, bi ga izvajali v etapah. V prvi etapi, ki bi trajala od leta 1991 do vključno leta 1994, bi bila osnovnošolska obveznost podaljšana na devet let. Predvideno je, da bi se vsi absolventi osnovne šole vključili v srednje šole, za tiste, ki ne bi želeli nadaljevati srednjega izobraževanja, pa bi obvezno vpeljali enoletno usposabljanje za vključitev v delo. Že v šestem razredu osnovne šole naj bi se učenci odločili, ali bodo šolanje nadaljevali na gimnaziji ali na tehniških in poklicnih šolah. V drugi etapi, od leta 1995 do leta 2000, bi dobili devetletno fleksibilno diferencirano osnovno šolo, v srednjem šolstvu pa nadaljevali s posodabljanjem itd.

osnovnih in srednjih šol dolenjske in posavske regije na posvetu, ki je bil 13. novembra v prostorih srednje šole tehniških in zdravstvene usmeritve v Novem mestu oz. Šmihelu.

Mag. Rečnik je najprej dejal, da je predlagani program nastal ob temeljiti proučitvi stanja, potreb in zahtev, ki se postavljajo pred vzgojo in izobraževanje, pa tudi zgledov iz nekaterih najbolj razvitih evropskih sistemov in standardov, kot jih priporočata OECD in UNESCO. Pri tem je omenil, da zasnovana našega usmerjenega izobraževanja ni bila slaba, pač pa je bilo slabo to, da se je moralo to izobraževanje na politični pritisk začeti izvajati takoj, pa postopno. »Tudi Švedi so imeli na začetku velike težave s svojim sistemom, ki je služil za zgled našemu, pa so jih potem odpravili ob spoznanju, da je treba tako občutljive zadeve uvajati postopno, ne vse naenkrat,« je poudaril.

Predlagana modernizacija vzgoje in izobraževanja v Sloveniji do leta 2000 je zasnovana tako, da s predvidenimi

spremembami v sistemu, ki so seveda nujne, ne bi delali novih eksperimentov na škodo učencev, učiteljev in družbe, ki vse to plačuje, predvsem pa ne ponavljali napak iz preteklosti. Začelo naj bi se že v predšolski vzgoji, ki zahteva temeljito preobrazbo, po novem pa naj bi zajela otroke od enega do šestih let. Glede na to, da so otroci v tem obdobju najbolj dojemljivi in tudi že kažejo nagnjenja in sposobnosti, bi morali z njimi delati fakultetno izobraženi strokovnjaki. Obvezno šolanje bi trajalo devet let, srednje izobraževanje pa bi imelo 4-letno gimnazijo ali splošno šolo in srednje strokovne šole (5-letne tehniške in dve- do štiriletno poklicne šole).

Predlogi za programe oz. šolanje so podani v inaicah, zato se bodo šele po

Zakaj je ravnatelje lahko strah?

Eden od zakonov, ki naj bi šli še letos v parlamentarno razpravo in sprejeme, je tudi zakon o zavodih. Mnoge institucije, ki bi se rade presnovale, nanovo organizirale in samostojno začele, pa za to niso imele zakonske podlage, ga že težko pričakujejo. Pravnim določbam tega zakona se bodo morale posledje podrediti tudi šole, saj je predvideno, da bodo delovale kot javni zavodi, vendar tako, da bodo dejavnost v njih opredeljevali oziroma določali tako imenovani šolski zakoni. Kako bo to videti, ko bodo izpeljane vse zamišljene in deloma tudi že nakazane spremembe, si za zdaj lahko le mislimo.

Kot kažejo odmevi v slovenski javnosti, zakonu o zavodih nihče ne nasprotuje, kar pa ne velja tudi za njegove posamezne člene oziroma določbe. Tisti, ki so prebrali osnutek, trdijo, da je v njem precej nesprejemljivega in hudo spornega. Ravnatelji osnovnih in srednjih šol, ki bodo posledje ta položaj lahko zasledili le v skladu z določbami omejenega zakona, se ustavljajo predvsem ob členu, ki govori o tem, da je

treba v treh mesecih po uveljavitvi zakona posvodo imenovati vodilne delavce, razen v šolah, kjer naj bi to opravili najpozneje do konca šolskega leta 1990/91. Vsi po vrsti so prepričani, da je takšna določba podlaga za čistko med ravnatelji, ki so to postali še pod prejšnjim režimom. Pravijo, da je malo verjetno, da bi še lahko ostal ravnatelj tisti, ki ga je ustoličila komunistična oblast in ki je poleg tega bil ali je še član Partije.

Sirah ravnateljev pred zamenjavo ima torej še kako trdno podlago. Nekateri ravnatelji so prepričani, da bi se po uveljavitvi zakona s takšno določbo znašli v zelo neugodnem položaju ali celo na cesti, brez službe. Zato so začeli najavljati, da bodo odstopili in šli učiti v razred ter si na ta način zagotovili službo. Še preden bo zakon sprejet, obenem se seveda vsi zavedajo, da šole ne gre pustiti na cedilo, in zahtevajo, naj se zakon, kakor je formuliran zdaj, ne sprejme. Menijo, da bi bilo bolj pravilno in predvsem bolj človeško, da bi zakon dovoljeval sedanjim ravnateljem ravnateljati vsaj do konca mandata potem pa naj se zgodi, kar se mora zgoditi. Zakonodajalci bi morali biti bolj uvidni do tistih ravnateljev, ki so pred upokojitvijo, in drugih, ki so bili imenovani nedavno in so pravzaprav šele začeli ravnateljati.

I. Z.

O strpnosti in nestrpnosti

Duh demokratizacije je v Sloveniji vsakor prinesel veliko več možnosti za izražanje različnih mnenj, s tem pa tudi priložnosti, da so nekatere prej zamolčane stvari pričele prihajati na dan. Tako so padli že številni tabuji, vendar pa bi po mojem mnenju moralo v sproščajočem se duhu demokratizacije vendarle vladati nekoliko bolj odprto vzdušje tolerance in medsebojnega spoštovanja, kot pa ga je v javnem življenju in zlasti v medijih, ki ga odsevajo, zaslediti.

V naravi svobodnomiselnega človeka sami je, da ne trpi tabujev in da se sprašuje prav o stvareh, ki jih nekateri ali ideologija prodajata kot dokončno resnico, ter išče tiste resnice, ki so bile zaradi tega prikriti. Zato je samoumevno, da je tako hitro prišlo, iz zgodovinske perspektive gledano, do zloma enopartijskega sistema. Če je ta hotel, kot se je pretežno deklariral, biti svetu odprt in priznati splošno priznane konvencije, potem je moral dopustiti tudi določeno mero svobodne misli. Ker pa svobodna misel ne pozna mere in je zanjo zveličavno le iskanje resnice, je seveda prevladala in zrušila sistem. Svobodna misel torej ni od danes in ne od zadnjih volitev, temveč je vedno bila in je nimajo v posesti ne stari in ne novi oblastniki.

Kot že rečeno, svobodna misel ni še resnica sama, ampak je le prvi pogoj za iskanje resnice. Več ko je svobodnih misli, več je tudi resnic, ki se skozi nje zrcalijo. Če smo zares za svobodno mišljenje, moramo ta široki spekter resnic upoštevati in se ne vnaprej postavljati v bran ali jih napadati kot nične samo zato, ker je naš zornik kot ozek, da bi zajel njihovo celoto.

V tej luči gledam tudi obravnavanje naše, kot temu rečemo, polpretekle zgodovine — zadnje vojne in dogodkov po njej. Časa je malo, zato, ker je živih prič že malo, in dragoceno za slovenski narod je, da čimveč pričevanj o teh najbolj burnih časih (nikakor pa, upam, ne najsvetlejših) v njegovi zgodovini pride na dan. Tudi osvetljevanje vseh dogajanj in z vseh možnih aspektov je iskanje resnice, in če je bilo pričevanj o dogajanjih s tiste do sedaj zamolčane strani bolj malo, se moramo pač potruditi, da jih bomo soočili s tistimi, ki so bila bolj množična. Tudi če je resnica boleča, morajo stvari na dan, zato se nikakor ne strinjam s tistimi, ki pravijo, da je preštevanja grobov in kosti dovolj. To pa zato ne, ker sploh še niso bile vse preštete, ker sodi k vsakemu grobu in k vsakemu skeletu njegova usoda in njegova zgodba in ker narod, ki je dal skozi tako tragične izkušnje, tega nikakor ne sme pozabiti, saj bi bila še ena podobna izkušnja zanj lahko samo usodna. Nikakor pa ne mislim, da je brskanje in oživljanje zgodb potrebno zato, da bi klicali kakršnekoli duhove maščevanja ali ponovnega križanja kopij za stvari, ki neizprosno sodijo že v zgodovino, pa naj se nekateri še tako neradi spriznajo s tem, niti za prevrednotenje osnovnih postavk, ki jih je že tako ali tako opredelila svetovna zgodovina.

Za dobro nas samih pa je še vedno odprto vprašanje: kako in zakaj je prišlo do tako globoke narodove tragedije in do tolikih, nič manj pomembnih, osebnih tragedij. Ne tisti, ki se imajo za izključne zastopnike ene strani, niti tisti, ki se imajo za zastopnike druge strani, nimajo prav, če ostajajo samo na svojih pozicijah, medtem ko je šla zgodovina že mimo in so resnične zagate slovenskega naroda sedaj čisto druge. Še bolj narobe bi bilo, če bi v precep prišli mediji, ki so v duhu časa dolžni slediti klicu svobodne misli in njenih iskanj. Če se v svoji nemoci skušajo maščevati tem posrednikom mnenj, dokazujejo samo svojo globoko netolerantnost.

T. JAKŠE

Delajo privatniki predvsem zase?

Konec oktobra je bilo v novomeški občini registriranih 823 obratovalnic samostojnih obrtnikov oz. dobra desetina več kot na začetku leta. Največ, 41, je bilo v tem času odprtih novih trgovin. Po podatkih temeljnega sodišča je bilo konec oktobra registriranih tudi 391 zasebnih podjetij, od katerih pa jih je le 93 poslovalo preko žiro računov in ob devetmesečju oddalo periodične obračune. Zasebna podjetja so doslej zaposlila le 44 delavcev oz. 0,2 odstotka vseh zaposlenih v novomeški občini.

Teh 93 privatnih podjetij je v devetih mesecih izkazalo 75,2 milijona din prihodkov, 73,9 milijona din odhodkov, 1,655 milijona din bruto dobička. Izgubo v znesku 387 tisočakov je prikazalo 23 privatnih podjetij, akumulacija v znesku 956 tisočakov je bila torej skoraj trikrat večja od izgube, kar je ravno obratno kot v družbenih podjetjih, zneskov pa se seveda ne da primerjati. Nasploh imajo vsa zasebna podjetja skupaj le minimalen vpliv na celotno občinsko gospodarsko sliko.

Nad vse zanimivo so tudi podatki in primerjave obremenitev tako družbenega kot privatnega sektorja. V novomeškem občinskem sekretariatu za družbeni razvoj so izračunali, da je delež vseh obveznosti do družbe v prvih devetih mesecih letos v družbenih podjetjih znašal kar 10,3 odstotka skupnih prihodkov, v zasebnih podjetjih pa le 2,5 odstotka in še manj v obrti. Če bi bila družbena podjetja obremenjena le toliko kot zasebna, bi imela v letošnjih prvih

devetih mesecih dodatnih 900 milijonov din akumulacije in bi, skratka, poslovala fantastično, zasebna podjetja pa bi imela preko 8 milijonov din izgube, če bi bila obremenjena tako, kot so družbena.

Dejstvo je, da družbena podjetja poslujejo pod mnogo težjimi pogoji. V zasebnih se da z gotovinskim prometom, majhnim številom zaposlenih, z osebnimi dohodniki in breme materialnih stroškov ipd. marsikaj prikriti in marsičemu izogniti, tako da so primeri, ko zasebnik prikazuje izgubo, vozi se pa z dragim novim avtom in javnosti na obeh živi razkošno. In za povrh, po sedanji zakonodaji zasebnikov ni pristojen kontrolirati nihče razen UNZ, če so zadeve tako daleč sumljive.

Družbena podjetja so seveda stalno pod čisto drugačno kontrolo. Če se pod vse potegne črta, je vprašanje, kaj družba od teh privatnikov zdaj ima, pravi novomeški gospodarski minister Andrej Kirm. Republiška vlada pa z normalizacijo razmer in odpravo anomalij kasni in še kar odlašaja.

Velika in neelastična podjetja res ne morejo več predstavljati temelja našega gospodarskega razvoja, ampak je zaželjeno in nujno njihovo prestrukturiranje in povečevanje števila majhnih in srednje velikih podjetij. Novomeška občinska razvojna politika je usmerjena in z vsemi štirimi dela za pospeševanje razvoja tistih obrtnih delavnic in podjetij, ki bodo z novimi delovnimi mesti, tehnološko čisto proizvodnjo, visoko donosnostjo naložb in jasno tržno perspektivo zagotavljala čim kvalitetnejše zadovoljevanje skupnih družbenih potreb. Nikjer pa podjetnik ne more delati le zase, povsod mora dati državi, davčne utaje pa so strogo kaznovane. Tudi pri nas pač ne bo moglo biti drugače, pa naj še tako nujno potrebujemo resilne gospodarske bilke. Zasebna podjetja so to zaenkrat očitno le v manjši meri in četudi gledamo na stvari s stališča, da je nekaj že to, da nekdo poskrbi zase in ne pristane na plečih družbe, to stvari le treba postaviti na pravo mesto in to v čim krajšem času. Sedanja gospodarsko-podjetniško-denarna mlakuža vse bolj zaudarja.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Gre za golo preživetje

Plače v metliški občini že vsa leta zaostajajo za republiškim povprečjem, v zadnjem času pa se ta že tako in tako boleč razkorak še povečuje. Povprečna plača v metliškem gospodarstvu je lani decembra zaostajala za dobrih 20 odst. za republiškim povprečjem, v prvem letošnjem polletju pa že za celih 26 odst. Povprečna plača v metliškem gospodarstvu v prvi polovici tega leta je znašala komaj 3.742 dinarjev, kar je najmanj v Sloveniji. Tako je štiričlanska družina v metliški občini s povprečnim osebnim dohodkom krila le še 62 odst. življenjskih stroškov.

Ti podatki sami po sebi govorijo tudi o vse težjem socialnem stanju velikega števila prebivalcev metliške občine. Še posebej močno to vpliva kar na 44 odst. vseh občanov, ki jih po sprejetih normah uvrščajo med vzdrževane prebivalce, to so mladoletni in stari ljudje.

Novi težki časi pa prinašajo nove težave in še povečujejo število socialno ogroženih prebivalcev. S tem se spreminja tudi vloga socialne politike; utvara bi bila, če bi od socialnega varstva v teh težkih časih pričakovali, da bo zagotavljalo socialno blaginjo in kvaliteto življenja vsem, ki za to iz tega ali drugega razloga ne morejo poskr-

beti sami, marveč se zastavlja vprašanje golega preživetja.

Najbolj pereč problem v zadnjem času v metliški občini je gotovo naraščajoča brezposelnost. V lanskem letu je povprečno preko zavoda za zaposlovanje iskalo delo 149 ljudi, septembra letos pa je bilo na tem zavodu prijavljenih že 213 ljudi, od tega tretjina takih, ki pravi iščejo zaposlitev, med vsemi iskanci pa je kar 57 odst. mlajših od 27 let. Zaskrbljujoči podatki. Poleg tega pa napovedujejo, da bodo brez zaposlitve ostali skoraj vsi mladi ljudje, ki bodo končali šolanje prihodnje leto.

Gotovo so med vsemi iskanci zaposlitve v najbolj neugodnem položaju tisti, ki iščejo prvo zaposlitev, saj po sedanji zakonodaji nimajo, če ostanejo brezposelni, nobenih pravic, ne iz naslova zaposlovanja ne iz naslova socialnega varstva.

Opazajo, da je v občini vse več alkoholikov, tudi med mladoletniki, nekaj primerov uživanja alkohola pa je celo med osnovnošolci. Še posebej težko pa je s socialnovarstvenega vidika v metliški občini tako imenovano romsko vprašanje, čemur bodo posvetili posebno točko dnevnega reda na eni prihodnjih sej zborov občinske skupščine.

A. BARTEJ

S čim so se strinjali Trebanjci?

Kaj ima Ivan Oman, član predsedstva Republike Slovenije, skupnega s smetiščem, ki ga bo občina Trebnje predvidoma naredila v Globokem? To, da se je na nedavni trebanjski javni razpravi o osnutku slovenske ustave obširno spraševal, kolikšna bo in kakšne pristojnosti bo imela bodoča slovenska občina oziroma namestek zanj. Ker o načrtovanem trebanjskem komunalnem odlagališču zdaj odloča občina Trebnje in ker se ne ve, pod čigavo vrhovno komando bi nastajal bodoči smetarski rezervat Globoko, če bi sedanja občina Trebnje izginila s slovenskega političnega zemljevida, je Omanova radovednost posredno zadevala tudi nedorečeno globoško deponijo.

Prenagljena bi bila trditve, da pričakovani razpad sistema naše lokalne samouprave peha Trebanjce in druge, ki urejajo predvideno smetišče, na začetek poti. Doslej je v pripravi porabili že nekaj denarja in naredili kopico potrebnih dokumentov in je malo verjetno, da bi se kdo odpovedal trudu in denarju.

Na začetku poti do Globokega pa bi se Trebanjci lahko znašli, če bi enkrat za stokrat povedali, da ne bodo nikoli in nikdar vzeli v svoje sosodstvo smetišča v Globokem. Doslej tega v tako ostrem tonu niso izrekli, nečesa pa vendarle niso sprejeli. Z gotovostjo lahko sklepamo, da niso pristali na to, da bi v Globokem zgradili kaj »večjega«, kot je občinsko odlagališče komunalnih smeti. Na kaj so torej pristali, če se bo vse spremenilo v smislu Omanove radovednosti?

Ne glede na to, ali bo bodoča občina po obsegu in ustroju bliže pašaluki ali bliže, denimo, hannovrskemu komunalnemu okraju, bo ostal problem urejenega odlaganja smeti enako oster. Ne bo, kot tudi že doslej ni bil, samo trebanjski, ampak kar planetarni. Zato je malo verjetno, da bi si Trebanjci bodisi v sedanji občini bodisi v kateri drugačni lahko sami zamislili, plačali in naredili svoje lastno urejeno, prostorno in za vse svoje odpadke primerno odlagališče bolj ali manj neuporabnega materiala. Preverni so, in sicer ne glede na to, da si z

nekaterimi političnimi potezami deloma prizadevajo, da bi jih Slovenija uradno priznala za nerazvite. Kaj je v takih razmerah zanje bolje: ali trmasto vztrajati pri izključno svojem smetišču ali preračunati, koliko bi lahko zaslužili z rento od »posojec« smetiščnega prostora sosedom, si bodo lahko odgovorili sami, če se jim bo zdelo smiselno.

M. LUZAR

Kdo sme biti v komisiji?

Občinski odbor slovenskih krščanskih demokratov Sevnica, ki šteje okrog 130 članov, je na zadnji seji občinske skupščine odločno nasprotoval predlogu za sestavo komisije za raziskavo povojnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti, ki naj bi jo imenovali na omenjeni seji. SKD so nasprotovali, da bi bila komisija sestavljena iz dveh delegatov koalicijske Demosa in liberalnih demokratov, enega delegata socialistične stranke, posebej pa jih je motil še predlog za dva delegata iz vrst prenoviteljev.

Strankama socialistov in prenoviteljev so krščanski demokrati očitali, da sta direktni potiski, če ne celo samo preimenovani bivši ustavnopravni nosilki totalitarističnega enopartijskega sistema, ki je bil na vladi preteklih 45 let. SKD je zmotilo, da so bili vsi trije predlagani kandidati (mimogrede naj omenimo, da gre za Janka Rebernika, Jožeta Bavca in Franca Pipana, najvidnejše občinske politike) dolgoletni vodilni člani obeh predhodnic današnjih političnih strank (SZDL in ZKS), zato je »bi se lahko zgodilo, da bi morali člani komisije raziskovati morebiti celo svoje lastno delovanje. Pa tudi ob predpostavki osebne popolne neobremenjenosti bi morali člani komisije v takem sestavu raziskovati nepravilnosti v delovanju sistema, katerega nosilci so bili tudi oni sami, in političnih ter njim podrejenim oblastnih struktur, katerim so pripadali.«

Predsednik občinskega odbora SKD, diplomirani pravnik Jože Ruutar, ironično meni, da bi bilo sicer bolj preprosto raziskovati lastno ravnanje, ker ga pač najbolje poznaš, in o njem izrekatii sodbe, vendar bi tako raziskovanje nasprotovalo pravilo, da nihče ne sme biti sam sebi sodnik. V že omenjeno komisijo torej po Ruutarjevemu mnenju ne bi smel biti imenovan noben član SDP in SSS kot potomci bivših vladajočih ZKS in SZDL; če pa bi že bil navkljub vsemu izbran kdo iz njihovih vrst, bi moral biti to nekdo, ki ni imel v bivših družbenopolitičnih organizacijah nikdar nobene vodilne ali odločujoče besede, po možnosti pa kdo izmed »zgodovinsko neobremenjenih mlajših članov, ki so šele tik pred preobrazbo postali člani teh strank oz. političnih organizacij.«

Sevniški odbor SKD meni, da sta vloga in pomen omenjene komisije predvsem politična, saj je narodova sprava kot prednostna naloga te stranke predvsem politično dejanje. Namen sprave pa ni pozabljanje ali zakritje, temveč predvsem medsebojno odpuščanje storjenih, pa tudi priznanih in popolno ugotovljenih nepravilnosti. Krščanski demokrati predlagajo, da bi vsaka stranka morala imeti v tej komisiji po enega svojega delegata, ne glede na zastopnost v občinski skupščini. Pri tem se SKD sklicuje »na edini objektivni poročilni — volilne rezultate v republiški družbenopolitični zbor, kjer smo se stranke posamično legitimirale in izkazale z volilnimi rezultati, kajti volitve v občinsko skupščino so predvsem rezultat in dokaz osebnega imidža posameznih delegatov.«

Kdo je tudi odbornik sevniškega družbenopolitičnega zbora Karl Vehovar izrecno predlagal, naj iz te komisije izločijo Franca Pipana, češ da je bil eden izmed sevniških politikov, ki so proti njemu kot nečlana ZK in tudi proti delovni organizaciji (gre za Jutranjko — op. p.) 19 let izvajali intenzivno gonjo, je postalo jasno, da Sevnica še ne bo dobila omenjene komisije. Je pa na obzoru verjetno še živahna debata v sevniških odborniških klopeh, kdo ima (bolj) prav.

P. PERC

Vrtec med kladivom in nakovalom

Navada je, da tisti, ki poviša ceno svojih storitev, ve, da bo lahko s to ceno shajal vsaj nekaj časa. Toda ko so v črnomaljski vzgojnovarstveni organizaciji z enotami v Loki, na Čardaku in v Semiču v začetku tega leta sprejeli nove, višje cene, te že takrat niso zadoščale za pokritje vseh stroškov. Pa so morda mislili, da bo pač že kako, očitno pa so tudi preveč verjeli Markovičevim napovedim o majhni inflaciji.

V prvem polletju so še nekako pokrili tekoče stroške poslovanja, potem pa so se kljub temu, da so denar porabljali po planu, začele kopičiti izgube. Izračunali so, da bi morala realna ekonomska cena znašati za polovico več kot v resnici, s tem pa bi se izenačili s cenami vrtecov v drugih dolenskih občinah. Tudi izvršni svet se je s tem strinjal, vendar pa je postal en pogoj: da bo sprejet rebalans proračuna občine Črnomelj za letošnje leto. V nasprotnem primeru pa bo moral vrtec s 1. novembra ponovno po-

večati prispevek staršev. S tem, da bi ukinitili subvencije, da bi torej starši plačevali najvišje prispevke, bi jim v dveh mesecih uspelo zbrati potreben denar.

Kaj pa pomeni do največje mere obremeniti starše, v vrvcu dobro vedo in imajo s takšnimi »poskusi« preveč slabe izkušnje, da bi se še enkrat odločili zanje. Vedeti je namreč potrebno, da so črnomaljski starši že sedaj pri plačevanju vrta obremenjeni precej nad republiškim povprečjem. Medtem ko za republiko velja, da starši v povprečju plačujejo za otroke 15 odst. od ekonomske cene, dajo v Črnomlju in Semiču kar 37 odst. Da pa bi odšlej morali plačevati vso oskrbo, torej v jaslih 1.641 din ter v vrvcu 1.267 din, je ob njihovih povprečnih plačah v devetih mesecih, ki so znašale 4.122 din (marsikje so še skromnejše), absurd pomisliti. Ne nazadnje so vodstvu vrta še preveč v svežem spominu spomladanski dogodki, ko so morali na pritisk izvršnega sveta povečati prispevek staršev za 100 odst., starši v Semiču in tudi nekateri v Črnomlju pa so si potem za marec in april sami pisali položnice z zneskom, kakršen je bil pretekla dva meseca. Razlike v ceni še vedno niso poravnali.

Sedaj lahko samo ugibamo, kaj bi bilo, če rebalans proračuna — o njem so odločili pred dvema dnevnoma, vendar ko to pišemo, še ne vemo za odločitev — ne bi bil sprejet. V vrvcu opozarjajo, da v primeru, če ne dobijo več denarja iz proračuna, seveda ob enaki prispevni stopnji, že za november ne bo denarja niti za plače niti za materialne stroške, kamor spadajo tudi živila.

Starši bodo ob tem morda negodovali, češ, saj plačamo, otroci pa bodo lačni! Res je, toda ekonomska cena je, žal, tako nizka. Na izvršnem svetu je bilo sicer rečeno, naj si zaposleni v vrvcu znižajo plače, pa bodo imeli denar. Toda to jih tudi ob sedanjih ne pretirano visokih plačah ne bi moglo rešiti. Poleg tega v črnomaljski vzgojnovarstveni organizaciji že sedaj varčujejo, tako da imajo premalo štiri vzgojiteljice in poltretjo varuhinjo. Da ob tem potegnemo najkrajšo tisti, ki se jih ob polemikah o ceni vrta najmanj omenja, otroci, je jasno. Oddelek v vrvcu so namreč prenapolnjeni, pod vprašanjem sta že uspešnost vzgoje in varnost otrok, a to je nekaterim očitno malo mar.

M. BEZEK-JAKŠE

Marsikomu se bo še kolcalo po družbeni lastnini

Preden se sploh lotim predlaganega zakona o privatizaciji, moram opozoriti vse državljane naj ne pričakujejo preveč. S svojim do sedaj vložnim in nikoli dovolj plačanim delom so bili na neki način solastniki družbenega premoženja, in če že to ne, so vsaj vedeli, da lastnik n nihče drug. Danes jim nekdo ponuja, da to, toliko let proklamirano »svojo« lastnino po znani ceni, s popusti in ugodnostmi odkupi.

Pravzaprav nikogar ne skrbi toliko, kdo bo kupil, pač pa to, komu ta denar od nakupa ne bo kazati. Predlog zakona pravi, da državi, komu drugemu! Po tej logiki bi torej delavci kupili delež v svojem lastnem podjetju, protivrednost tega deleža pa bi pobasala država. Delavec bi kupoval že drugi, država bi tudi pobirala drugič in kar strinjala bi se s tistimi, ki proces, ki ga določa predlagani zakon, imenujejo podzavljanje, in ne privatizacija.

Seveda je stvar strokovne razprave, da razčisti, kako naj bi večji delež lastnine v naši družbi prišel v privatne roke, dejstvo pa je, da tudi dr. Jeffrey Sachs meni, da nasilna in hitra privatizacija nikakor ne bi bila dobra. Mi, mladi ljudje, ne vemo za nategovanja zakona v eno ali drugo smer, po kateri naj bi več dobila država ali pa upravljalska struktura v podjetjih, k menda tudi želi poceni pokupiti družbeno lastnino.

Privatizacija z internimi delnicami je menda spet posebni izum naše države, in glede na izkušnje s takimi izumi se je bati, da bo tudi tokrat imela od njih korist samo država. Direktorji podjetij menijo, da bi se dobiček od prodaje družbenega kapitala moral vračati v podjetja, a kot kaže, tudi tu nekaj ni v redu. Delničarji bi namreč kupili delež v podjetjih hkrati pa denar nakazali tudi sami sebi.

Tudi določilo, da morajo v podjetju delničarji kupiti najmanj 15 odst. internih delnic, je sporno, razen če ne bodo napol zastojni. Sami delavci delnic ne bodo mogli kupiti, glede na to, da so podjetja osiromašena in na robu zloma, pa ni jasno, kdo bo sploh vlagal, če bo vloženi kapital odromal v Sklad republike za razvoj in na Skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Res bi bilo morda najbolj pravično, da se vloženi kapital razdeli za pokojnine, za infrastrukturo ali za socialne in ekološke programe, ampak ali je to tudi gospodarno? Verjamem, da je na slovenskem dovolj pametnih glav, ki bi lahko reklo končno besedo o tem.

A na žalost so porazdeljene po različnih strankah ali pa jih niti nihče ne poslušajo. Namesto da bi v ekonomskih zadevah staknili glave, spet ne moremo vsaj za trenutek politike pustiti ob strani. Nasprotno menda je privatizacija zgolj politično vprašanje. In če bo samo tako tudi ostalo, se bo večini Slovencev še krepko kolcalo po družbeni lastnini.

B. DUŠIČ

Kdo kaj ve?

KRŠKO — Mnogi Krčani se sprašujejo, kaj se dogaja v delavskem kulturnem domu, ki uradno sicer še vedno nosi ime po Edvardu Kardelju, v resnici pa ga nihče več ne imenuje tako. Podobno je tudi razmerje med delovno skupnostjo in direktorjem Moškonom. Oblasti ga priznava, delovna skupnost pa mu na šestih tipkanih straneh očita cel kup nepravilnosti.

Nekateri med njimi so tudi take, da jih menda obravnava celo UNZ. Kaj več kot spiska napak, ki naj bi jih storil direktor Moškon in zaradi katerih je v domu tudi policija, pa v Krškem ni mogoče dobiti. Na podobne razmere so naleteli tudi delavci doma, ki so hoteli svojega direktorja suspendirati, pa so povsod našli zaprta vrata. Krožijo tudi že ugibanja, kdo bo nasledil direktorja. Baje imajo že pripravljene svoje kandidate liberalci in krščanski demokrati, ostali pa še čakajo. Dejstvo je, da delavcem doma nihče ne daje odgovorov.

Bili so pa že pri županu, nekaj malega se je o domu menda govorilo tudi pri predsedniku izvršnega sveta. Vse bolj postaja očito, da je tudi v tem primeru tako ali drugače prizadetih ali vmešanih več ljudi. Delavci so, denimo, prepričani, da imajo prav, a v teh zmedenih časih ne vedo, na koga bi se obrnili.

J. S.

Vlada je prislunhnila Sivim panterjem Iz daljšega pisma

Zadnji čas je med upokojenci vnesel precej nemira in veliko zaskrbljenost, zlasti zaradi govoric, da se pripravljajo nov, restriktivnejši pokojninski zakon, da so se pokojnine v letošnjem letu preveč približale povprečnim osebnim dohodkom ipd. »Sivi panterji« smo že 20. junija letos navezali stike s SPiZ in dosegli popolno soglasje o tem, da je treba analizirati materialni položaj upokojencev na osnovi podatkov, ki bodo razbistrili kalne vode, po katerih tavajo upokojenci in po katerih ribarjijo njihovi najrazličnejši »odrešteljci«. Analiza je bila nared v začetku julija in o njej smo razpravljali na več pristojnih mestih. Oktobra smo naredili novo analizo. Na zasedanju skupščine 25. oktobra letos smo sprejeli glade zamrznitve pokojnin nobenega stališča. Naročili pa so vladi, naj izdela novo metodologijo za medletno usklajevanje pokojnin.

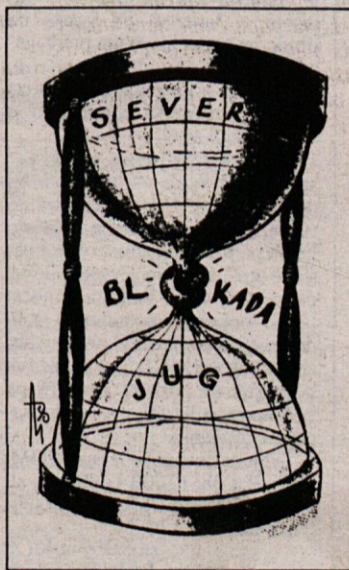
Republiški odbor naše stranke je v tej zvezi opredelil stališča, kjer je med drugim rečeno, da upokojenci ne terjamo zase boljšega ekonomskega položaja, kot ga ima aktivna generacija. Noben nov predpis ne sme okrniti pravic upokojencev. Nov ustrezen zakon ne sme biti sprejet brez temeljite javne obravnave, rok za sprejem pa ne more biti krajši od dveh let. Dokler bo le možno, se je treba vzdržati nepremišljenih potez, mitingaških nastopov in neurgumentiranega vznemirjanja upokojencev. Potrebno je pravično usklajevanje pokojnin. S temi stališči smo naleteli na razumevanje pri vseh strankah. Ves potek bitke za sportno uskladitev pokojnin kaže, da se da z vztrajnim in načrtnim delom, z argumenti in dokazovanjem doseči več kot s protesti in balkansko začinjnim mitingaštvom. Na primeru usklajevanja pokojnin pa je naša vlada pokazala, da ima posluš za razumne argumente in razumevanje za ostarelo generacijo.

mag. DRAGAN ČERNETIČ, stranka Sivi panterji, Maribor

Kipar Kalin in Novo mesto

Pred dnevi je v Ljubljani umrl odlični slovenski umetnik — kipar Zdenko Kalin. Njegovo ime in delo je povezano tudi z našim mestom. 25. novembra 1971 je bil na vrtiču ob Študijski knjižnici na zahodnem vhodu v nekdanje srednjeveško mesto odkrit doprni kip skladateljice Marjana Kozine. Spomenik je delo kiparja Zdenka Kalina in stoji nasproti Kozinove rojstne hiše. Drugo kiparjevo delo, namenjeno Novemu mestu, pa ni imelo sreče, da bi bilo postavljeno.

Ko so v petdesetih letih našega stoletja obnavljali med vojno močno prizadeto zgodovinsko mestno jedro, so na Glavnem trgu obnovili tudi nekdanji vodnjak. Namesto li-toželega izdelka železarne na Dvoru ob Krki je bil sedaj po načrtih arhitekta Marjana Mušiča v Ljubljani izdelan kamniti vodnjak. Posvečen je spominu na pesnika Dragotina Ketteja, o čemer pričajo ob robu kamnite kotanje vklesani začetni verzi znane Kettejeve pesmi. Na trgu, obenem pa tudi desetletni-

ci osvoboditve, o čemer govori napis na vodnjaku. Vodnjak pa bi moral po načrtu arhitekta M. Mušiča na vrhu zaključiti kip žene kot simbol boginje Zmage (po zgledu starogrške boginje Nike-Zmage). Ko je pokojni ravnatelj Študijske knjižnice Bogo Komelj — tako mi je pripovedoval — to boginjo omenil nekemu takratnemu novomeškemu velmožu, je ta baje vzrotil, češ, nobene boginje ne bomo postavljali. In pri tem je ostalo. Kipar Zdenko Kalin je ob sodelovanju prof. Marjana Mušiča izdelal ustreznimi kamniti kip, ki pa je ostal v njegovem ateljeju. Tega je baje kasneje odkupil neki ljubljanski velmož, ki je v delu pač videl to, kar je: umetnino.

Novomeški vodnjak na Glavnem trgu pa bo še naprej okrnjen stal, ne le v spomin na Dragotina Ketteja in desetletnico osvoboditve, ampak tudi na nepoznanje in ideološko nestrpnost v času, v katerem je bil postavljen.

JANKO JARC

Govorice o lobiju so izmišljene

Odgovor na odgovor vodstva KZ Črnomelj na kritične ocene, izrečene javno

V članku, ki je bil objavljen v DL št. 44 z dne 2. novembra (Govorice o lobiju so izmišljene), je vodstvo Kmetijske zadrage Črnomelj kritične ocene, naslovljene nanje, okvalificiralo kot netočne. V zvezi s tem želimo podkrepitev te »netočne« ocene, izrečene v sredstvih javnega obveščanja, skupščinskih klopah in na shodu Demosa Črnomelj.

Gospodje iz Kmetijske zadrage se očitno ne želijo (ali pa jih je strah) soočiti z realnostjo v svojem podjetju, ki je plod gospodarjenja in razvijanja kmetijstva dolga desetletja »pregrehtih političnih glav«, ki so, žal, vodile naše gospodarstvo in ga v precejšnji meri še vodijo.

Gospodje, v svojem članku zanikate odpor do preoblikovanja vašega podjetja. Temu lahko le delno pritrdimo. Spomnili tega leta ste namreč že imeli izdelan predlog za preoblikovanje in »navijali« da bi do tega (kolikor je mogoče hitro) prišlo, vendar so ga kmetje

Gibanje za odcepitev Slovenije

Kaj zahteva SAMO

Sleherno gibanje, ki se je kjerkoli in kadarkoli pojavilo, se je vedno porodilo iz odpora, potrebe, nuje, stiske. Tistim, ki jim je uspelo ob svoji naraščajoči moči okrepiti ali celo prevzeti oblast, se povampirijo in zatajiti bistvo nastanka, pripisujejo zgolj zgodovinsko zmoto.

Gibanje za odcepitev Slovenije — SAMO gotovo ne spada med tista, ki bi terjala boj za staro pravdo, vzbujala z radikalizmom zadanih ciljev strah modernega renegatstva, petila šovinizem ali pozivala k orožju. Že najmanjši umski napor vsakega Slovenca, ki zna trezno prosoditi sedanjí trenutek odnosov v Jugoslaviji, ki vsaj grobo pozna našo nacionalno preteklost in nosi globoko v sebi skrito večno željo resnične svobode, bo samodejno pripeljal do bistva vrednot, ki se ponujajo v suvereni, neodvisni, svobodni državi Republiki Sloveniji. Programske zahteve so jasne in nedvoumne: popolna politična samostojnost, ekonomska suverenost vseh dejavnikov z uvedbo lastne valute, lastna slovenska vojska, negovanje naše kulturne dediščine vseh etničnih nivojev, nemoten pretok vrednot slovenske identitete znanstvenega in umetniškega bogastva v Evropo in svet, mednarodno priznani simboli slovenske državnosti, polnopravno članstvo v OZN, Svetu Evrope in vse ostale spremljvalne zahteve, ki terjajo težo odgovornosti bodoče države Slovenije v svetovni prezentaciji. Slovenija lahko obstaja le kot SAMOstojna, SAMOrastna, SAMO slovenska. Brate in sestre si bomo izbrali sami.

DOMINIK REŠIČ, Gibanje za odcepitev Slovenije — SAMO

zavrnilo in dali svojo vizijo organiziranosti Kmetijske zadrage, kjer bodo oni tisti, ki bodo kreirali delo le-te. Ob tem dejstvu pa ste nenadoma Demos-Črnomelj in Kmečko zvezo (njen izvršni odbor je sestavljen iz 15 kmetov) pričeli oboževati razbijanja in političnega vmešavanja v vaše podjetje. Mogoče ste sedaj opazili, ko je v obravnavi osnutek zakona o zadrugah, da se bistveno ne razlikuje od predloga kmetov, ki so ga ponudili junija tega leta, vendar se vam je zdel popolnoma nesprejemljiv in ste z reorganizacijo KZ pričeli zavlačevati. S svojim »dobrim« gospodarjenjem in nekontroliranim zaposlovanjem ste delavce pripeljali do tega, da sedaj trepetajo za svoj vsakdanji kruh. Do sedaj so bili interesi kmeta v tem podjetju za vas le stranskega pomena, kar potrjuje tudi sestava zadržnega sveta, ki je sestavljen iz 2/3 vaških delavcev iz 1/3 kmetov. Naše domneve in domneve ljudi o določenih privilegiranih delitvi sredstev (predvsem nepovratnih) so se s prejemom seznama uporabnikov, ki smo ga končno prejeli na večkratno zahtevo ne samo poslancev Demosa Črnomelj, tudi potrdile. Iz njega je razvidno, da so ta sredstva v zadnjem času prejeli ljudje, ki so neposredno povezani z vašim vodstvom ali pa so mu celo blizu. Ljudje so zaradi tega ogorčeni (če ne verjame, vprašajte), ker po njihovem pričevanju niso imeli vsi zainteresirani enakih pogojev pri kandidiranju s programi ali celo niso vedeli za razpis takšnih programov. Gospodje, točno je vaše zahtevanje, da je omenjena sredstva delil Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na podlagi predloženih programov, vendar ob vaših priporočilih. Naj ob tem povemo še to, da seznama prejemnikov nepovratnih sredstev nismo zahtevali z namenom »razgaljevanja« določenih ljudi, ampak predvsem zaradi boljšega nadzora nad uporabo prejetih sredstev, kajti po našem mnenju, da v preteklosti tega ni bilo.

Vaša zasluga je tudi ukinitve živilskih sejmov po naši občini, ki so imeli

stoletne tradicije, da ste s tem krepili svoj monopolni položaj, ki se ga še v teh razmerah nočete otresti. Da govornice o obstoju določenega lobija le niso popolnoma iz trte izvite, potrjuje tudi vaš poskus hitrega imenovanja nove pospeševalne službe (ki bo po novem postala javna služba), s katerim ste se tudi nekateri izmed vas želeli izogniti odgovornosti preoblikovanja vašega podjetja. Kot vam je znano, smo ta poskus poslanci občinske skupščine v zadnjem trenutku preprečili in bo postopek imenovanja nove pospeševalne službe potekal javno in po meri uporabnikov le-te.

Povedati moramo, da se v Demosu Črnomelj ne želimo politično vmešavati v poslovanje podjetij (tudi v KZ ne), ampak se zavzemamo za to, da se končno vzpostavijo normalni pogoji za poslovanje in uspešno poslovanje, iz tega razloga smo tudi ustanovili Komisijo za gospodarstvo. Odločeni pa smo, da se bomo energično postavili po robu vsem nepravilnostim.

Za Demos Črnomelj
VLADO STAREŠIČ-tajnik

TUDI TO JE TURIZEM — Lepo urejena izložba v mestnem jedru, kjer je Posavski muzej razstavil stara glasbila, opozarja mimoidoče, naj si ogledajo muzejske zbirke, obenem pa jih vabi, da se udeležijo srečanja ljudskih godcev Posavja, ki je bilo minulo soboto v prostorih motela na Čatežu. (Foto: B. D.)

Človek se potem vpraša, kakšen bo kader

Ob dnevu mrtvih

Tako kot vsako leto nas je tudi letos pripeljala želja, da prižgemo svečke in položimo skromen cvet na grobove naših najdražjih v Ločni in Smihelu. Za nami je bila precej naporna pot, saj smo se komaj prebijali skozi kraje, kjer je grozilo, da nam neurje prepreči nadaljevanje. Končno smo le zagledali našo lepo Krko, ki je bila še vedno zelena, kljub obilnemu dežju. Ponovno smo spoznali, da je Dolenjska ena najlepših pokrajin v Sloveniji.

Tudi Novo mesto samo kaže željo po napredku in razvoju, ima pa tudi vse možnosti, da postane prijeten turistični kraj. Škoda, da se po navadi v tako razmišljanje prikrade bodica, ki omaje to lepo mišljenje. Ko smo namreč iskali prijeten lokal, da se okrepčamo, predno gremo zopet na pot, je nekdo predlagal restavracijo na Bregu, ki jo vodi Gostinska šola. Ta bi nam lahko postregla s kakšno dolenjsko specialiteto. A ko smo v lepo urejeni restavraciji posedli, so nam ponudili pohorsko ometlo ali orehove palačinke. Odločili smo se za drugo, ker prvo imamo tam, od koder smo prišli.

Pred jedjo si moraš umiti roke, še posebno, če prideš s pokopališča. A glej ga, šmenta, umivalnica temna! Zarnica sicer je, a ne gori. Iščes milo, ga ni. Avtomat za milo je pokraven, tople vode ni! Sušilec za roke ne dela, papirnih brisač tudi ni najti.

Človek se po pravici vpraša, kakšen bo kader, ko bo končal sakanje, če mu je še sedaj čisto vseno, kaj si mislijo gostje ob takšni ponudbi in potrežbi ...

V. CIMERMAN
Maribor
Gosposka 40

pisma in odmevi

Zakaj bi sicer inšpekcija ustavila dela?!

Odgovor krajanov naselja Zapuže Unitehni in njenemu kooperantu

Krajani naselja Zapuže se ne strinjamo z izjavo Franca Jevnikarja in predstavnika Unitehne, da se v spornem objektu v naselju Zapuže ni nič gradilo. Omenjeni izjavi smatramo za zavajanje javnosti preko sredstev javnega obveščanja. Še več: zgradili so še štirje betonski nosilni stebri in opravilo se je opaženje za ploščo, za kar bi izvajalci potrebovali gradbeno dovoljenje, v katerem je jasno opredeljena bodoča namembnost objekta. Za ta dela pa ne zadostuje odločba za vzdrževalna in adaptacijska dela, saj je obstoječi objekt brez plošče.

Krajani menimo, da je to drzna odločitev s strani kooperanta Franca Jevnikarja in Unitehne, da zanikata vsa dela, ki so se izvajala od 24. oktobra do 3. novembra 1990. To našo ugotovitev prav tako potrjuje izdana odločba o ustavitvi del na spornem objektu, ki jo je izdala pristojna inšpekcijska služba dne 3. novembra 1990.

MARKO ZAVRL
v imenu krajanov
naselja Zapuže

IZ KS KOSTEL

KMALU GOSTILNA — V Fari dokončujeta gradnjo in urejanje gostišča zakonca Valentin in Lidija Južnič. Odprla ga bosta za novo leto.

VIDEOTEKA ODRPTA — Pred kratkim je v popoldanskih urah začela delati videoteka v Vasi. Odprla sta jo zakonca Marica in Milan Preložnik.

ZBIRAJO DENAR ZA ASFALT — Prebivalci vasi Hrib zbirajo denar za asfaltiranje ceste od magistralne ceste Kočevje — Brod na Kolpi do svoje vasi in skozi vas.

• Svobodi ni potreben papež. (Bolgarski pregovor)
• S tem ko se veča znanje, se veča tudi število neznank. (E. Vidmar)

JAVNI PROTEST!

Delavci kovinske in elektroindustrije Slovenije, zbrani na posvetu v Radovljici, izražajo oster protest ob novici, da nameravajo zbori Skupščine Republike Slovenije na seji 20. novembra letos sprejeti po hitrem postopku spremembe zakona o delovnih razmerjih in zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Ker bodo napovedane spremembe bistveno vplivale na položaj delavcev in upokojencev, zahtevamo, da poteka razprava in sprejemanje spremembe teh dveh zakonov po normalnem postopku.

Predsednik Sindikata delavcev kovinske in elektroindustrije Slovenije
Albert Vodovnik, l.r.

Protest zoper odlagališče

Izjava faranov

Skupščini Republike Slovenije, Izvršnemu svetu RS in Izvršnim svetom Skupščine občine Krško in Sevnica. Farani župnij Brestanica, Koprivnica, Senovo, Sevnica in Zabukovje, zbrani na zahvalno nedeljo, se zahvaljujemo Bogu za letošnjo letino, sad te naše zemlje in našega dela. V naše veselje je kanila skrb in ogorčenje, ker je Gorenji Leskovec izbran za eno izmed možnih lokacij odlagališča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov. V zavesti odgovornosti za zemljo, na kateri in od katere živimo in bi jo radi ohranili zdravo tudi bodočim rodovom, odločno in ostro protestiramo, da bi se v Gornjem Leskovcu gradilo odlagališče in bi tako nad nami in našo zemljo visela stalna nevarnost. Ne dovolimo, da bi kdo trgoval z našim zdravjem in našo zemljo in nam pripravjal negotovo prihodnost. Svoj protest pošiljamo v vednost mariborskemu škofu dr. Francu Krambergerju in slovenskemu metropolitu nadškofu dr. Alojziju Šuštarju.

Protest je podpisalo 1.388 udeležencev sv. maše 4. novembra v navedenih župnijah. JOŽE ŠPES župnik v Brestanici v imenu župnikov

T. J.

Plebiscit naj ne bo tekmovanje

Stranka demokratične preнове in vlada v senci o predvidenem plebiscitu

Različne organizacije in organi v zadnjem času pogosto javno pojasnjujejo svoj odnos do osamosvajanja Slovenije in tako smo prejeli informacijo o stališčih predsedstva Stranke demokratične preнове in stališčih vlade v senci. Stranka demokratične preнове, piše v informaciji, se zavzema za plebiscit kot najodgovornejšo vseljudo preverjanje sodbe o preživelosti sedanje federacije in potrditev mandata demokratično izvoljenega Predsedstva in Skupščine Republike Slovenije za odločanje o njenem statusu in za pogajanja o prihodnji vsebini in obliki sodelovanja Republike Slovenije z drugimi jugoslovanskimi republikami. SDP zahteva temeljito pripravo plebiscita in jasen odgovor, kakšne bodo ustavnopravne, gospodarske, politične, mednarodne, obrambno-varnostne in druge posledice samostojnosti. Priprave na plebiscit in kasnejša pogajanja naj vodita in usklajujeta Predsedstvo in Skupščina Republike Slovenije v sodelovanju s strankami. Izvršni svet naj prevzame odgovornost za predstavitev argumentov, alternativ, možnih posledic in drugega pomembnega za volilce. Za pripravo in izvajanje plebiscita potrebujemo demokratično spoštovanje pravic

manjšine v parlamentu, za sprejem ustave pa je potrebna dvotretjinska večina, je med drugim navedeno v informaciji Stranke demokratične preнове. Vlada v senci opozarja v stališčih o plebiscitu na vse slabše gospodarske in politične razmere v Jugoslaviji. Politično gospodarska situacija v državi je tako težka, da predlogi za reševanje stanja ne smejo postati predmet prestižnega tekmovanja strank. Slovenci moramo oblikovati skupno strategijo razvoja in sprejemanja temeljnih političnih odločitev. Plebiscit naj organizirata Predsedstvo in Skupščina Republike Slovenije, vlada pa naj naredi potrebne analize in sklene sporazume o mednarodnem sodelovanju Slovenije. Vlada v senci je pripravljena verjeti, da je take sporazume Demos že sklenil, kajti v nasprotnem primeru pomeni, po njenem, vztrajanje pri plebiscitu neodgovorna avanturizem. Predsedstvo in Skupščina Slovenije naj ocenita nastalo situacijo in čimprej določita datum plebiscita. Osamosvajanje Slovenije mora vsestransko povečati naše razvojne možnosti, procese osamosvajanja pa je treba naravnati tako, da bi bila možna tudi takojšnja odcepitev Slovenije, če bi jo narekovalo morebitno naglo poslabšanje razmer v Jugoslaviji, je med drugim zapisala v stališčih vlada v senci.

Modrost vodarjev

Iz publikacije ob 15-letnici Vodne skupnosti Ljublanica — Sava

- Vsaka tekoča voda je pri izviru čista.
- Na kali vode, kjer moraš piti!
- Voda je dober sluga, a slab gospodar.
- Kogar voda objame, se tudi slame oprijemlje.
- Pameten mlinar ne pije vode nad kolesom.
- V gozd drva nositi — v morje vodo zlivati.
- Voda veliko prinese, pa tudi odnese.
- Voda in ogenj nimata duše.
- Stiskana voda jače skače.
- Bolje je biti tam, kjer je dobra voda, kot tam, kjer je dober kruh.
- Kjer zadostuje brv, ne gradi mostu!
- Norec vrže v vodo kamen, ki ga ne more deset modrecev izvleči.

Slovenija

Moja dežela.

Sedaj samo pet telefonov

Od Novega mesta najbolj oddaljena krajevna skupnost ima najmanj telefonskih zvez s središčem

HINJE — V vsej krajevni skupnosti Hinje zvoni sedaj le pet telefonov, pa še ti so samo v dveh naseljih — v Hinjah in na Prevolah. Ostala naselja v tej odmaknjeni krajevni skupnosti so še brez tega nujnega civilizacijskega pripomočka.

Gradbeni odbor za telefonijo, v katerem sta po dva predstavnika iz vsake vasi, se že nekaj let trudi, da bi stvari s telefonijo spravil z mrtve točke. Prvotno izdelani načrt bi že tako drago gradnjo še podražil, zato ga je bilo treba spremeniti. Prvotno je bila predvidena skoraj izključno zemeljska napeljava primarnega voda, ki pa bi bila v Suhi krajini zelo težka, saj bi morali kopati jarke pretežno v živi kamen. Če povemo, da je samo glavnih vodov 15 kilometrov, potem so stroški vsakomur jasni. Drugi projekt, ki je bil izdelan po predlogih gradbenega odbora, je veliko bolj fleksibilen, bolj upošteva posebnosti terena in je tako iz gradbenih in stroškovnih vidikov bolj sprejemljiv.

Do sedaj je v vsej krajevni skupnosti prijavljenih za telefon blizu 80 naročni-

kov, za katere naj bi zadostoval kabel z zmogljivostjo za 50 telefonov z dvojčki. Del kabla za primarno omrežje je že nabavljen, kupljen za del sredstev, ki jih Suha krajina dobi v nadomestilo za MDA. Od naročnikov predplačil še niso pobirali, saj čakajo, da bodo dobili najprej gradbeno dovoljenje, na podlagi katerega bodo podpisovali individualne pogodbe. V Hinjah upajo, da se bodo prva gradbena dela pričela še pred letošnjo zimo.

Po predračunih naj bi vsak interesent prispeval v protivrednosti 2500 DEM; prispevali pa naj bi tudi hrosto droge, gove in delo, kar pa bi še manjkalo do dejanskih stroškov, namerava gradbeni odbor pokriti iz drugih virov, saj upa, da se bodo končno le uresničile obljube, naj bi življenjske dobrine za ljudi, ki še vztrajajo v teh odmaknjenih krajih, ne bile bistveno dražje kot za tiste, ki živijo v mestnih naseljih. In da človek, odmaknjen od mestnih središč, potrebuje telefon bolj kot tisti v mestu, bi moralo biti vsakomur jasno.

Grozljivi načrti za uničenje Kolpe

Če bi Hrvati uresnili svoje načrte in postavili predvidene elektrarne na Kolpi, bi s tem popolnoma uničili to reko in njeno dolino — Od 11 do 36 m visoki jezovi — Dolžina jezer skoraj 90 km

BELA KRAJINA — Elektro in vodna gospodarstva Zagreba in Reke so pred leti prišli na zamisel, da bi reko Kolpo na desetih mestih zajezili, in to od izvira do Karlovca, ter ob akumulacijskih jezerih postavili hidroelektrarne. Razen za proizvodnjo električne energije naj bi te akumulacije služile tudi kot velikanski rezervoar pitne vode za Zagreb, Reko in turistično območje Kvarnerja, poleg tega pa bi iz teh akumulacij namakali kmetijska zemljišča.

Načrtovalci so vsi to problematiko obdelali v petih letih in napisali 17 zlatih knjig pod skupnim naslovom

Kompleksna ureditev porečja Kolpe, kar je hkrati tudi naznanilo sodnega dne za to reko in njeno dolino. Vendar ta »sodni dan« še ni tako blizu, saj nihče ne ve ne kdaj, ne kako, ne s čim naj bi vse načrtovano zgradili in uresničili. Realnost celotnega projekta je pod vprašajem tudi zato, ker v prostorskih planih Hrvaške in Slovenije kaj takega ni predvideno in so ti načrti za hidroelektrarne celo v popolnem nasprotju s prostorskimi plani obeh republik, saj le-ti območje reke Kolpe obravnavajo kot naravni rezervat ali krajinski park s popolnoma drugačnimi nameni in razvo-

jem. S hidroelektrarnami in vsem, kar te zahtevajo, pa bi uničili naravno in kulturno dediščino, zato morajo proti tej nameri povzigniti glas tako prebivalci z obeh bregov Kolpe kot vsa osveščena slovenska in hrvaška javnost. Na tribuni, ki so jo 9. novembra v Metliki pripravili zeleni, smo že slišali odločen ne.

Za kaj pri vsej stvari gre, pokažimo z dvema skicama. Na prvi, ki prikazuje Kolpo z načrtovanimi jezovi in akumulacijami za njimi, vidimo, da nekaj podobnega načrtujejo tudi na treh karlovških lepoticah, na rekah Dobri, Mrež-

nici in Korani. Druga skica prikazuje profil reke Kolpe po dolžini. Iz te skice se vidi, da načrtujejo prvo akumulacijo že pri izvira Kolpe, imenuje se Kupari, s 36,5 m visokim jezzom; jezero naj bi bilo dolgo 4,3 km, njegova površina pa bi merila 52 ha. Za naslednjih sedem akumulacij, ki zadevajo tudi Slovenijo, pa ti podatki: Kocičin: višina jezua 19,5 m, dolžina akumulacije 4 km, površina 38 ha; Dol: 35,5 m, 22 km, 314 ha; Severin: 20,5 m, 7,5 km, 156 ha; Prilišče: 18,5 m, 14,4 km, 152 ha; Stankovci: 19,7 m, 16 km, 170 ha; Otok: 11 m, 9 km, 80 ha; Božakovo: 15,5 m, 11 km, 122 ha.

Skupna dolžina akumulacijskih jezer je torej več kot 89 km, kar pomeni, da bi bilo potopljeno tri četrtine Kolpe, ostala četrtina pa bi bili bedni ostanki sedanje mozdolene reke. Da bi nizko ležeča naselja in zemljišča obvarovali pred poplavitvijo, naj bi zgradili skupaj 30 km nasipov, največ ob akumulacijah Otok in Božakovo, nasipi pa dajejo vsaki pokrajini zelo žalostno podobo.

Iz vsega povedanega je jasno, kaj bi uresničenje teh načrtov pomenilo za Kolpo, njeno dolino in prebivalce, zato je jasno tudi, da nikoli ne smemo dovoliti tako grobih in brezobzirnih posegov.

IGOR JUGOVIČ

Hrvatje jo posodablajo, mi pa zvonimo

O obrambi proti toči

SEVNICA, 19. novembra — V soboto je bilo v gostišču Martina Dolinška na Vrhu nad Boštanjem vsakoletno srečanje kmetov — strelcev protitočnih raket za osrednjo Slovenijo. Za njimi je na moč čudno leto: kar se tiče same toče je bilo dokaj mlo, sodeč po zadnjih razpravah v slovenski skupščini, pa je prineslo pravi vihar.

Pustimo tokrat ob strani izjavo direktorja Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije inž. Janka Pristova, češ da je protitočna obramba pri nas ostanek real-socializma ali celo zadnji aplavz v družbenopolitičnem zboru ta iste skupščine ob pobudi poslanca kršćansko-demokratske stranke Cirila Kolečnika, da kaže proti toči le zvoniti.

Na Vrhu so se zbrali predvsem kmetje, kakšnih 150. Med drugimi jih je namogoril tako kot lani dipl. inž. Tomo Vučetič, direktor HMZ Republike Hrvaške. Prvič jim je nekdo govoril brez ideoloških oznak, nizajoč zgolj suhoparne tehnične podatke. Ti pa so: naši sosedje čez Sotlo ta čas gradijo štiri nove radarske centre (mi imamo zaenkrat

• V minulih sezonah so v osrednji Sloveniji izstrelili v 30 akcijah 964 raket; v skladišču jim je ostalo okrog 3.000. Marjan Zidarič je kot vodja oddelka OPT za osrednjo Slovenijo te dni odpotoval v Skopje na sejo jugoslovanske komisije za rakete. Ogledali si bodo tudi tovarno raket Makpetrol.

samo center na Lisci, na Žikarcu je trofejni angleški vojaški radar, novejši, ki naj bi stal na Nanosu, pa je v skladišču), radarski center v Varaždinu in Sljemenu, ki je za nas še posebno zanimiv, pa posodablja. Naročili so šest ameriških radarjev Enterprise, prilagojenih za obrambo pred točo. Hrvatje financirajo obrambo pred točo po lani sprejetem zakonu iz republiškega proračuna in sklada za elementarne nesreče. Direktor Vučetič tudi naprej naši obrambi zagotavlja odprta vrata za vsakršno pomoč, češ tudi njihov obrambni dežnik bo boljši, če jim hrbet krjemo mi, in obratno. Ugledni gost je še dejal, da dehuje ta čas obramba pred točo na takšen ali drugačen način v 35 državah. Sovjeti jo na novo organizirajo tudi na južni polobli v Argentini in Braziliji. Trdi tudi, da uporabljajo obrambo v Franciji, sedmji Italiji, Avstriji, celo do nedavnega kritični Švicarji jo po njegovih besedah ponovno vzpostavljajo. Pri nas se pogosto navaja, da so obrambo proti toči ukiniteli na Madžarskem. Hrvatje so se pravkar vrnili iz Budimpešte in to vest dopolnjujejo: obrambo so na Madžarskem ukiniteli navidezno v času osamosvajanja, saj so na izstrelnih rampah sedeli kot raketarji sovjetski vojniki, ravno tako na radarskih centrih. Sedaj, ko so tam že stopili v Evropo, imajo vse pod svojo kontrolo, obrambo pred točo pa organizirajo povsem tržno — kot javno podjetje.

O tem razmišljajo tudi v slovenski protitočni obrambi, žal očitno tudi premalo odločno. Res je nenavadno, da ukinjamo oz. vsaj nekateri skušajo to doseči po — sedaj je to vse bolj jasno — nekkih kvazistrotkovnih študijah, ki, resnici na ljubo, uspešnost ali neuspešnost obrambe ne morejo ne zanikati ne potrdati. Hrvaški gost je povedal celo drugačno stališče svetovne meteorološke organizacije, ki ima očitno izjav, kot je bilo zadnjič deža. Kdaj se bodo torej vremena Kranjcem zjasnila? Kmetje — strelci na Vrhu so se z njega odpeljali v veri, da se ob letu dobijo v bolj razčiščenih atmosferi.

ALFRED ŽELEZNIK

Deset zapovedi

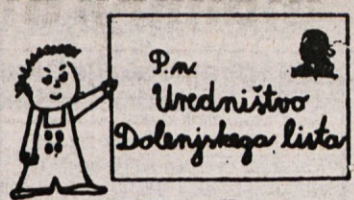
ČABAR — Dogovor o varstvu zgornjega dela kolpske doline so podpisali 17. novembra predsedniki občin Čabar, Kočevje in Delnice. Z njim se obvezujejo za varovanje naravne in kulturne dediščine. Pri razvoju bodo zato upoštevali naslednjih 10 »zapovedi«, ki jih objavljamo nekoliko skrajšane:

1. Posodobitev in gradnja cest naj služi le odpiranju tega območja in medsebojni povezavi krajev te doline, poteka pa naj po merilih za lokalne ceste.
2. Izkoriščanje Kolpe, Čabranke in pritokov je možno le tako, da ne bo spremenjen vodni režim.
3. Za posege v vode si je treba predhodno pridobiti soglasje podpisnic dogovora.
4. Pri razvoju bo dana prednost turizmu, tradicionalnim dejavnostim (poljedelstvo, živinoreja, gozdarstvo, domača obrt, predelava lesa) in ekološko nespornim dejavnostim.
5. Onesnaževanje voda je treba odpraviti.
6. Pospešili bodo gradnjo čistilnih naprav in troprekatnih grenc.
7. Zgradili bodo neoporečna odlagališča odpadkov in proučili možnosti za odvoz odpadkov izven porečja Kolpe in Čabranke.
8. Preprečevali bodo morebitne načrte obeh republik o gradnji spornih objektov, gospodarskih, cest, plovniških kanalov, rečnih akumulacij) na tem območju.
9. Pri načrtovanju gospodarstva je treba upoštevati možnosti porečja.
10. Za območje bodo sprejeli enoten prostorski načrt.

Podpisnice dogovora, ki zdaj že velja, so se tudi obvezale, da ga bodo spoštovale in tako prispevale k ohranitvi naravnih lepot in kulturne dediščine na tem območju. Tako se bodo nadaljevali dobrososedski odnosi ljudi na obeh bregovih Kolpe in Čabranke, ki trajajo že stoletja.

J. P.

MLADI DOPIŠNIK

DAN MRTVIH

Ob dnevu mrtvih se spominjamo vseh svojih umrlih sorodcev in borcev. Na ta dan letos so Slovenijo prizadela hude poplave. Z mamico in starim očetom sem odšla na pokopališče. Nemo smo strmeli v svečke, ki so kljub dežju rahlo gorele. Zvečer smo vsi prizadeto gledali v televizijske ekrane. Dežel je povzročilo poplave in strahovito prizadel našo lepo slovensko pokrajino, domove. Ta dan je bil žalosten.

DRAGO PERKO, 3. r. OŠ Krmelj

REKA JE PRESTOPILA

Ko sem se tisti petek zjutraj zbudil, sem bil zelo presenečen nad višino vode. Že skozi okno sem videl, da je Krka poplavila vse travnike pod našo hišo. Ko sem prišel ven, sem zvedel, da je zalita tudi cesta. Promet v vasi zaradi vode ni bil mogoč. Stekel sem proti vodi, kjer so že bili Alen in drugi. Zlezli smo v ribiški čoln in se začeli voziti po cesti. Na drugi strani smo zagledali poštarja, ki je gledal v vodo in razmišljal, kako bi prišel čez. Prosil nas je, naj ga peljemo na drugo stran. Midva z Alenom sva veslala in Alen je hkrati tudi krmaril, saj je starejši. V čolnu smo imeli tudi poštarjevo motorno kolo, zato sem se bal, da se ne bi prevrnil. Vse se je srečno končalo in poštar je bil na drugem bregu. Poleg nas je bilo na vodi tudi več drugih čolnarjev. Najbolj zanimiv čoln je imel oče mojega prijatelja. Skupaj je zvezal dve veliki zračnici, nanju pritril dve deski in na deski še dva zaboja za krompir. Za »štos« je dodal na sredino še velik senčnik, kakršne uporabljajo pred bifeji. Dan je minil, kot bi mignil, in že smo peljali nazaj poštarja in njegov motor. Zvečer smo na poplavljen steber postavili svečo in tako smo imeli svetilnik. To noč sem spal kot ubit.

ANDREJ GRAMC, 5. a OŠ bratov Ribarjev Brežice

ŠOLSKA ZADRUGA

Pred dvema letoma smo na šoli ustanovili šolsko zadrugo. Dobili smo parcele in začeli delati. Lani je bilo prvič, da smo sami kaj pridelali. Letošnji pridelek pa je že kar bogat. Hrano sedaj še bolj spoštujemo, saj smo je veliko sami pridelali. Pri pouku gospodinjstva smo pomagali shraniti še ozimnico. Vse to pripomore k nižji ceni malice in kosil, kar je v današnjih časih kar dobrodošlo. Naši »lastovki« ne bomo dovolili odleteti na jug. Zgodaj spomlad bomo namreč spet odšli veselo na delo. Potrudili se bomo, da bo pridelek še večji.

ANJA PINTARIČ, 8. r. nov. kroz. OŠ Arčiče

O HRANI

Naravoslovni dnevi so vedno zanimivi. Tako smo na prvem učenci 8. razreda po bližje spoznavali proizvodnjo in predelavo hrane. Ob razstavi smo spoznali opremo, kuhinjske pripomočke in posodo starih kuhinj. Dobra gospodinja tudi ve, da so začimbe pika na i vsaki jedi. Spoznavali smo številne do sedaj nezname dišavnice. Ta del je bil po zaslugi Droge, ki nam je poslala primere začimb, zelo poučen in dišeč. Da pa ne bi ostali le pri naravi in starih, smo se lotili tudi priprave jedi iz krompirja. Ogledali smo si tudi film o poklicih v živilski industriji. Taki naravoslovni dnevi so za nas pravo doživetje.

DARIJA ZORETIC, 8. a OŠ Šentjerneje

POHOD NA BOHOR

Vse skupaj se je začelo s hladnim, megljenim jutrom. Pa še na levo nogo sem vstal. Avtobus na je odpeljal do Šrebotnega, od tu pa smo pot do cilja nadaljevali peš, in to po bližnjici, kar pa ne pomeni, da je bila pot lažja. Naš cilj je bila kočja na Bohorju na 930 m nadmorske višine. Že na začetku poti sem se sprl s prijateljem in ker sem hotel oddaljiti od njega, sem prišel na cilj prvi iz našega razreda. Tu pa sva s bila že dobra, kot da se ni nič zgodilo. Ko smo se vračali, nas je nekaj odločilo, da bomo krenili navzdol s tovarišem, ki nas uči telovadbo. Matjaž je bil utrujen in nam ni mogel slediti. Takih dni brez pouka si želimo še več, le brez preprirov in jeze.

VITJA GRIČAR, 5. d OŠ Jurija Dalmatina Krško

Naredite veselje vrstnikom!

Božični dar otrokom

Otroci, ste pripravljeno narediti veselje svojim vrstnikom, ki jih je prizadela naravna nesreča? Servis dobrote mladih (SDM) in Medškofijski odbor za študente (MOS) vam nudita možnost, da jih obdarite ob našem skupnem družinskem prazniku božiču. Pošljite nam svoj naslov in mi vam bomo poslali naslov otroka iz poplavljenega področja, ki mu boste potem poslali svoj božični dar. V paket lahko zavijete igračo, šolske pripomočke, slaščičo, lepo knjigo, slikanico, denarni dar ali karkoli drugega, s čimer menite, da boste razveselili svoje vrstnike. Zraven priložite svoje pismo, v katerem jih vabite na obisk, počitnice ali pa jim predlagate svoj obisk pri njih. Vaša starost, prepričanje ali karkoli drugega pri tem ni pomembno, pomembno je vaše iskreno srce!

Starši katetete in učitelji — spodbudite svoje varovance k tej dobroti! Prav tako prosimo starše, katetete in učitelje s poplavljenih področij, da nam pošljete naslove otrok oziroma jih spodbudite, da to store sami. Tudi na ta način bomo pokazali medsebojno solidarnost, darovalcem in obdarovancem omogočili košček veselja, medsebojni stiki in poznanstva otrok pa bodo pomenili tudi naš korak drugega k drugemu.

Svoj naslov pošljite na: SDM, Verovška 38, 61000 Ljubljana, ali MOS, Jurčičeva trg 2, 61000 Ljubljana, tel.: 211-136

SDM in MOS p. PAVLE JAKOP in MILAN KNEP

VESELI DECEMBER V METLIKI

Občinska Zveza prijateljev mladih Metlika je že od 1. septembra brez svojega tajnika. Do spremembe je prišlo nepričakovano in hitreje, kot smo mislili.

Predsedstvo zveze si v sodelovanju z občinskim vodstvom prizadeva, da bi vsaj za silo zapolnili to vrzel. Vendar čas teče, pred nami je december in tu so naši otroci, za katere smo dolžni kaj storiti, jim olepšati in obogatiti otroštvo, pa ne le v obliki lepih in velikih besed v konvenciji, ki smo jo nedavno podpisali.

Zato smo se na širšem posvetu predstavnikov občinske zveze, občinskega vodstva, vrta, šol in drugih organizacij, krajevnih skupnosti in društev dogovorili za pripravo veselja decembra, ki bo v celoti uspel le, če se bomo vključili in pomagali vsi, ki lahko za to kaj storimo.

V metliškem vrstu bodo pripravili dvakrat (8. in 15. decembra) odprti dan vrta za vse otroke, še posebej pa so zaželjeni tisti, ki sicer vrta ne obiskujejo. Zanje bodo pripravili ure pravljič, pesmi in iger, za njihove star-

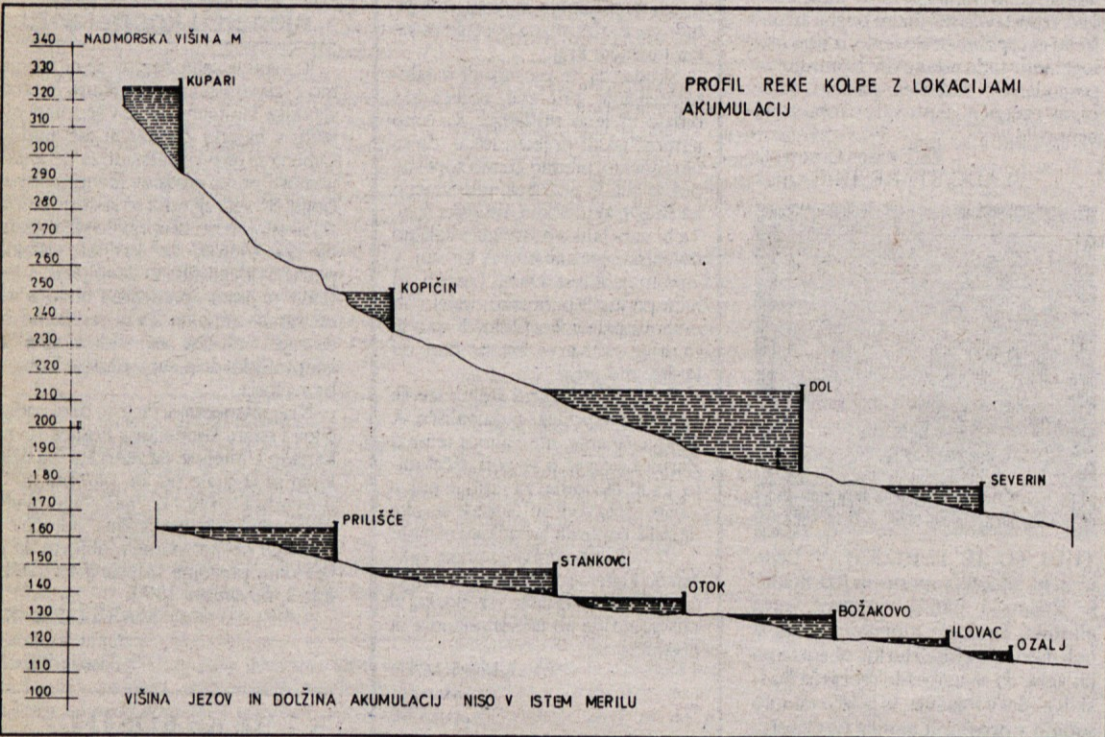
še pa razgovor in razstavo otroških izdelkov ter literature.

V matični knjižnici v Metliki bodo ves december dvakrat tedensko (za dopoldansko in popoldansko izmenno) predvajali otroške video filme. Osrednja občinska prireditev v sklopu novejletnega praznovanja pa bo otroški ŽIVZAV v metliški športni dvorani.

Kljub težavnim časom so vsi prisotni menili, da naših otrok ne bi smeli prikrajšati za prijetno doživetje ob srečanju z dedkom Mrazom, ki naj bi jih tudi vse enako obdaril. Otroke naj bi obiskal v vseh krajevnih skupnostih — v majhnih skupinah, da bi ga le-ti zares tudi doživeli. Za to pa je samo dobra volja in pripravljenost članov društev prijateljev mladine. Premalo. Zato pričakujemo, kot vsako leto do- slej, razumevanje delovnih organizacij, ki smo jih zaprosili za sredstva, potrebna za obdaritev naših otrok, in pomoč krajevnih skupnosti pri organizaciji in izvedbi srečanj z dedkom Mrazom.

Le skupno bomo lahko pripravili otrokom to prijetno doživetje.

Občinska Zveza prijateljev mladine Metlika

Kaj pišejo drugi

Zvoniti pred točo ali po njej?

Opozorilo nekaterih poslancev, zlasti podpredsednika Vaneta Gošnika, še vedno velja: do kdaj bodo še na takšen način trošili denar davkoplačevalcev?

Vsem obljubam navkljub ni bila bira zadnje nadaljevanke slovenske skupščine nič boljša kot njen začetek.

Vzemimo na primer razpravo o zakonu pred točo. Kar veliko časa je bilo porabljeno za to, da so se poslanci šli znanstvenike ali pa vsaj poslanci predavanja o meteorologiji, kemijskih procesih, ki se dogajajo v oblakih, o elektroni in podobnih rečeh, namesto da bi, kot sami pravijo, razmišljali in odločali »za narodov blagor«. Morda bi le kazalo to »izobraževanje« poslancev preložiti na večerne ure in jih preseliti iz skupščine dvoran. Morda bi bilo tam

priporoedovanje kmetijskega ministra dr. Jožeta Osterca o tem, da je že Marija Terezija z zakonom prepovedala obrambo pred točo s takratnimi možnarji, pa ne zato, ker bi jo znanstveniki pričrli o neuspešnosti take obrambe, pač pa zato ker se je menda pri tem streljanju z možnarji zgodilo veliko nesreč, pritegnilo večje število ljubiteljev znanstvenih zgodovinskih tem. Tudi poslanec Demosa Franc Lovšin bi tam najbrž svoje občinstvo bolj ogrel s svojimi teorijami o tem, da so včasih pred točo zvonili in da so bili uspehi dokaj različni. Po zvonjenju v eni cerkvi je bila toča

bolj debela, po zvonjenju v drugi pa drobnejša. Morda bi tam bolj vzeli na znanje njegovo priporočilo, naj namesto dosedanjega razvijanja metod obrambe pred nevihtnimi oblaki raje bolj raziskujejo vplive različnih frekvenc zvonov na nastajanje ledenih kristalov na nebu. Prav tako bi morda na večernih seansah tudi bolj poglobljeno obravnavali argument, da je dosedanja način obrambe pred točo zanič samo zato, ker so ga med prvimi uvedli in razvijali v Sovjetski zvezi!

Po svoje je še sreča da ljudje ne slišijo »vseh argumentov« za kak predlog ali proti njemu, čeprav nekateri poslanci kar naprej trdijo, da so za vse krivi novinarji, ko pa bodo časniki, radio in televizija državni, pa bo vse v najlepšem redu. To, da so bili izvoljeni na prvih demokratičnih, svobodnih itd. volitvah, jim še ne daje pravice do nedotakljivosti pred kritiko javnosti, ki si predvsem želi, da bi si zmogli toliko moči in znanja, da bi s svojimi odločitvami zaustavili vsakodnevno padanje življenjske ravni precejšnje večine ljudi. Toda, ko je v skupščini o tem govor, se njene klopi domala izpraznjajo.

Tako je bilo tudi pri razpravah o zdravstvu in o penzijah, saj te očitno ne dopuščajo ideoloških argumentov ali zvrčanja krivde za to in ono na preteklost ter ustvarjanje pravih ali namišljenih sovražnikov »naroda«. In če posamezne probleme oluščimo vseh retoričnih primesi, malih proceduralnih trikov, različnih in nasprotujočih si informacij in podatkov »dobro obveščeni«, med katerimi je najti tudi nekatere ministre, potem se res zdi neumno, da plačujemo nekoga, ki si po vsej sili prizadeva še poslabšati življenjski standard. Ali drugače povedano, podražiti osnovne prehranske proizvode. Pri tem večine ljudi prav nič ne briga, ali ima tu prste vmes razlog slovenske državne suverenosti, še posebej, če nova slovenska država ne more (noče) razbiti obstoječih monopolov, pač pa ustvarja vedno nove. Če so ti prejšnji monopoli temeljili na fetišiziranju družbene lastnine in seveda tudi na državnem razlogu, zdajšnji temeljijo na taistem obravnavanju privatne lastnine in enega sloja prebivalstva, ki pa je odločilni jeziček na politični tehnični trdnosti vladajoče politične koalicije.

Pri tem krajši konec potegne vlada, saj jo ob krhkem razmerju sil v Demosovi koaliciji lahko vsaka stranka v njej izsiljuje. Zato se tudi dogaja, da v skupščini pridejo čez noč pripravljene predlogi zakonov, ki so bolj gasilske narave in ki slonijo na majavih in tudi za nepoznavalce prozornih argumentih. Še krajši konec pa potegne tista večina, ki še komaj sestavlja konec s koncem s tankimi plačilnimi kuvertami.

JOŽE POGLAJEN (Evropa)

Stranke pač ne morejo osvoboditi novinarjev

Demosov zakon o radiu in televiziji so sprejeli. Argumenti strokovne novinarske in demokratične javnosti niso ustavili vladajoče koalicije pri njenem napadu na svobodo javne besede in kakovost kulture v Sloveniji.

Demosov napad na glavna občila opravičuje s trditvijo, da bo strankarska diktatura na RTV prinesla svobodo. Argument je na več načinov nesmiseln. Nesmiseln je z zgodovinskega stališča: stranke ne morejo osvoboditi občil in novinarjev, saj so bili prav novinarji med tistimi, ki so izbojevali demokracijo — in s tem ustvarili tudi možnost, da stranke sploh obstajajo.

Nesmiseln je s stališča obljubljenih čistk: če na RTV res obstajajo zatirane demokratične moči, se bodo uveljavile brez makartijevskih pregonov; če se ne morejo uveljaviti brez preganjanja na podlagi »moralne in politične« neustreznosti, tedaj niso demokratične.

Nesmiseln je s stališča kakovosti: sposobnim ljudem na RTV so uveljavljanje doslej onemogočale politične spletke; za kakovost je zato mogoče poskrbeti tako, da se politično spletkarjenje čimbolj onemogoči — ne pa tako, da ga zakon vpečuje za pravilo.

Nesmiseln je s stališča kakovosti še drugače: nekaj, kar je slabše, ne more prinesiti kakovosti nečemu, kar je boljše; in naj je televizija še tako slaba, le redko pade tako nizko kakor sedanja skupščinska večina.

Če se spominimo, kdaj je Demos prvič napadel televizijo, moramo ugotoviti, da jo hoče spraviti pod svojo peto zaradi kakovosti, ne zaradi sluparije: občilo, katerega politična kultura tako močno presega politični primitivizem

• V Delu so postavili Pučnika proti Plahutniku. No, saj to bo padlo nazaj. To bomo uporabili mi, ko bo šlo za nov zakon o tisku. Ne iz maščevalnosti, pač pa zato, ker so novinarji na konkretnem primeru pokazali svojo profesionalnost in odgovornost, pokazali so, kako so sposobni presoditi, za kaj gre. Čeprav so se pogovarjali z našo stranjo in z ono, so verjeli nekemu Plahutniku, niso pa verjeli meni, niso verjeli Modicu ne doktor Venguštu in tako naprej. To je njihova presoja, njihova odgovornost. Ne bom javno polemiziral, nikogar ne bom tožil, ampak izkazalo se je, kakšna je stopnja profesionalnosti pri opravljanju tega zelo odgovornega in pomembnega dela v družbi, se pravi medijskega poročanja. (Tednik, Ptuj)

Dr. JOŽE PUČNIK

sedanje veje, je za to večina pač nenehna grožnja — zaradi kvalitete, ki se je prebila vsej politikantski cenzuri navkljub.

Da je Demosov argument nesmiseln s stališča razmerja med sredstvom in namenom, pa je tako in tako očitno.

Demos tudi trdi, da naj bi zakon na vodstvene položaje pri RTV pripeljal kakovostne in poštene ljudi. To je že vnaprej izključeno; s takim zakonom se lahko povzpnejo samo tisti, ki so ali nevedni ali nimajo npravnstvenih zadržkov: če so nevedni, niso kakovostni; če nimajo npravnstvenih zadržkov — pač nimajo npravnstvenih zadržkov.

Dr. RASTKO MOČNIK (Večer)

Z mamografom pregled 2000 žena

Dve leti zbiralne akcije Darujmo zase — Mamograf odkril 51 žena, ki so jih morali operirati — Ustanovili bodo sekcijo za operirane žene

NOVO MESTO — Dolenjci, Belokranjci in Posavci imamo za seboj že dve leti zbiralni akciji. Minuli petek smo prek valov Studia D in v soorganizaciji Dolenjskega lista zbrali prek milijon dinarjev za pomoč poplavljenim v Posavju. Prav ta dan se je izteklo natančno dve leti, odkar je bil v zdravstvenem domu v Novem mestu predan namenu mamograf, aparat za zgodnje odkrivanje raka na dojki. Kar spomnimo se, kako smo dvakrat darovali prek radia v akciji Darujmo zase, kako smo na novoomeškem Glavnem trgu pripravili do sedaj največjo zabavno-glasbeno prireditve, v kateri je za mamograf nastopilo 34 ansamblov in več drugih znanih skupin in posameznikov. Mamograf je bil 10. novembra slovesno predan, potem ko se je na računu Rdečega križa

zbralo natančno 300 milijonov takratnih dinarjev. In koliko je bilo to takratnih nemških mark? Le 40.000. To nam pove, koliko je bila marka vredna takrat in kaj je danes. Ob poplavah smo v trinajstih urah zbrali v dinarjih kar za

• V dveh letih so z mamografom odkrili 51 žena, ki jim je bila potrebna operacija na dojkah. Te žene naj bi se tako kot drugod po Sloveniji družile v sekcijah, kjer bi se pogovarjale o problemih, ki nastajajo po operacijah. Ustanovni sestanek dolenjske sekcije bo v torek, 11. decembra, in se ga bo udeležila tudi Marija Vegelj-Pirc iz Ljubljane, ki vodi takšno sekcijo pri Onkološkem inštitutu.

150.000 mark prostovoljnih prispevkov.

Prav ta dan, ko smo prek Studia D spet zbirali denar, je bila v Zdravstvenem domu krajša slovesnost, na kateri

se je vodstvo doma spomnilo svojih delavk v ambulanti za boleznih dojk, ki že dve leti delajo z mamografom. V dveh letih je bilo to napravno prvič pregledanih natančno 2000 žena, prav toliko pa je bilo takšnih, ki so jih na pregled poklicali drugi, tretji... Od maja lanskega leta ambulanta za pregled dojk dela trikrat na teden, na pregled pa se je mogoče naročiti vsak dopoldan pri sestri Mariji Tomazin. »Veliko žena pride na pregled brez poziva. Seveda je najbolje, da se prej telefonsko naročijo. Pokličejo naj v času menstruacije, sestro pa se bosta dogovorili o datumu pregleda. Žene v meni lahko pokličejo, kadar želijo. Je izjemoma delajo pregled z mamografom ženam, mlajšim od 35 let, najpogosteje pa tistim, med 40. in 60. letom,« pove dr. Cvetka Krese, ki vodi ambulanto skupaj z dr. Francem Prekarjem. Vsakih štirinajst dni ambulanto obiskuje tudi prim. dr. Julij Us iz ljubljanskega Onkološkega inštituta,

ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OO RK so prispevali: Angelca in Mimi Zupan namesto cvetja na grob Zinke Saje 500 din; v spomin mami Zofiji Rotar iz Lobetove ulice v Novem mestu, stari mami Mariji Jesenovc, očetu Janezu Rotarju in Milošu Kobetu prispevata v sklad 500 din Zofka in Ivan; družina Počrvina in Ausperger iz Novega mesta namesto cvetja na grob Jožeta Florjančiča 800 din; sodelavci Marije Baznik iz sekretariata za družbeni razvoj občine Novo mesto namesto cvetja pokojnemu očetu Jožeta Florjančiča 1.400 din; Katica in Jože Grguraš, Milana Majcna 18, namesto cvetja na grob Iva Novšaka 1.000 din; namesto cvetja pok. Ivo Novšaku sosedje iz ulice Marjana Kozine, 2.830 din, namesto cvetja pok. stricu Jožetu Florjančiču 500 din nečaki Sonja, Vera, Zvone in Drago; namesto cvetja na grob Janeza Staniše družini Turk in Kastelec 1.200 din.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

MAMOGRAF OPRAVIČIL NAKUP — Dvajset tisoč darovalcev je pred dvema letoma pomagalo tudi Dolenjski kupiti to dragoceno napravo, s katero so v tem času opravili že več kot 4000 slikanj. V ambulanti delajo (na sliki od leve proti desni): višja rentgenska tehnika Sonja Staniša, višja medicinska sestra Marija Tomazin in zdravnica dr. Cvetka Krese. (Foto: J. Pavlin)

AVTOBUS IN ČAKALNICA — Otroke iz Štravberka bo posej v otoško šolo vozil šolski avto. Ob slabem vremenu bodo počakali v čakalnici, ki so jo odprli preteklo nedeljo. (Foto: J. P.)

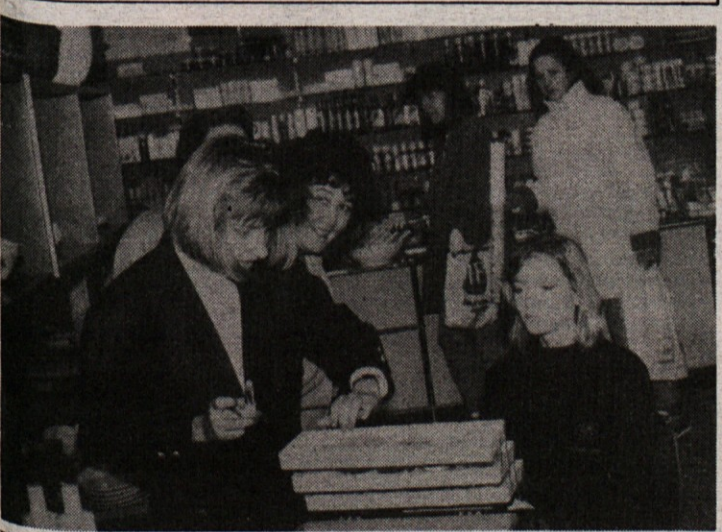
Dogodek v Štravberku

V nedeljo odprli leseno avtobusno čakalnico

ŠTRAVBERK — V tem kraju s sedmimi hišnimi številkami in 37 prebivalci, ki leži bogu za hrptom nekje med Otočcem in Šmarjeto, so v nedeljo z vso resnostjo, kot se za otvoritev spodobi, odprli leseno avtobusno čakalnico. Dogodek morda ne bi bil vreden naše pozornosti, saj smo vajeni, da drugje odpirajo cele kilometre asfaltiranih cest, gasilske domove, telefon in drugo. Pomembnejše kot čakalnica je ugotovitev, da se v to vas pod Velikim vrhom spet vrača življenje. Pred nekaj leti je vas skorajda izumrla, danes ima dvanajst šoloobveznih otrok in pravijo, da se bodo potrudili, da bo vsako leto še eden ali dva več. Nedeljsko slavlje je bilo namenjeno tudi posodobljeni cesti od

Pahe do vznožja Štravberka, po kateri bo posej po otroke prihajal šolski avto iz Otočca.

Štravberčani pa so v nedeljo zali tudi leto dni staro pridobitev: lanskega septembra je v vseh hišah te vasi zazvonil telefon, ki so ga napejali iz krajevne skupnosti Šmarjeta. »Skupaj nas drži prijateljstvo in složnost v vasi, kakršne morda nikjer ne poznajo. Česar se lotimo, zahteva veliko dela in denarja. Pa ne omagamo. Dobilimo smo telefon in avto, in v žene naslednje leto se bomo lotili še ceste. Ko bo asfaltirana, se spet vidimo,« je povedal eden od vaščanov.

DESET LET MERCATORJA — Ob 10. rojstnem dnevu ribniškega Mercatorja so v tem mestu pripravili številne prireditve, ki trajajo že vse od ponedeljka 12. novembra. Za to priložnost je trgovina znižala ceno veliko izdelkov, pripravili so prireditve za otroke, tekmovanje kovinarjev, modno revijo in še marsikaj. Vrhunec bo danes z žrebanjem kucev, ki so v teh dneh nakupovali v Mercatorju. Nas liki: frizersko-kozmetični dan v Mercatorju. (Foto: M. Glavonjič)

Začelo se bo s sejmom in Miklavžem

Otroci v pričakovanju novega leta

NOVO MESTO — Novoletni odbor, ki pripravlja tradicionalne prireditve v novomeški občini, je že sredi dela. Pri Zvezi prijateljev mladine ljubljajo, da bodo naredili še veliko več kot prejšnja leta. V času, ko te prireditve zaradi pomanjkanja denarja ugašajo domala po vseh slovenskih mestih, se bo Novo mesto spet izkazalo.

Novoletni sejem na Glavnem trgu bo letos ves december na petdesetih stojnicah. Zanimanje zanje je zelo veliko. Sejmski življenjski bo pričel že v ponedeljek, 3. decembra, z Miklavževim sejmom in se bo zaključil v sredo dopoldan, ko bo Glavni trg ob 16. uri obiskal Miklavž s spremstvom. Na trgu bo zanimivo vsak dan ne le zaradi sejma, temveč tudi zaradi mestnega središča, ki se bo prav z Miklavževim obiskom prvič pokazalo v razkošni novoletni razsvetljavi.

Na trgu bo še posebej zanimivo v dneh od 23. do 31. decembra, ko se bo vsak večer med 17. in 20. uro nekaj dogajalo. Kar pet dni zapored se bo na trg ob 18.30 pripeljal dedek Mrz s svojim novoletnim kamionom. Tudi letos bo v tem času razdelil darila 9500 otrokom v vseh krajevnih skupnostih novomeške občine. Center novoletnega dogajanja bo zagotovo že druga novoletna noč na trgu. Lani se je ob prvi uri novega leta na trgu zbralo in rajalo skoraj 5000 Novomeščanov in drugih. Kako bo letos? Pripravljena bo kar 100 metrov dolga miza, na kateri si bodo obiskovalci lahko brezplačno postregli s prehrabnimi dobrotami, pri izbiri dobrih butelj vin pozne trgovatve in jagodnega izbora ter vseh vrst šampanjcev pa bo vsak dobil v dar še tri pečljate kozarce. Na trgu bo letos prvič tudi glasbeni program v živo, najbrž pa bo Novomeščanom prvi voščil sam župan.

J. P.

• Zveza prijateljev mladine ima že dobrih deset let z delovnimi organizacijami novomeške občine podpisan sporazum, po katerem zaposleni prispevajo po 1% poprečne slovenske plače. Brez tega si enotne obdaritve otrok ne moremo zamišljati. Pa vendar je pri zbiranju sredstev vsako leto težje. Letos je svoj prispevek poslalo le nekaj več kot sto delovnih organizacij, ustanov, obrtnikov in drugih, še vedno pa manjka najmanj 300.000 din za pokritje stroškov 9500 daril in programov. Manjkalo bi še veliko več, če aktivisti ZPM celo leto ne bi na Glavnem trgu pripravljali sejmov, ozvojevali prireditev in še tako in drugače pridobivali prepotrebne denarja.

• Zaradi novoletne dekoracije Glavnega trga bo v torek, 27. novembra, med 6. in 14. uro zaprt promet in parkiranje. Zopora prometa in parkiranja bo tudi v sredo, 5. decembra, med 7. in 19. uro zaradi priključevanja električnih nizov na omrežje in obiska Miklavža ob 16. uri.

predvsem zaradi nekaterih natančnejših pregledov slik mamografije.

»Največ je vredna preventiva. Žene naj si same pregledujejo dojke, in ko opazijo spremembo, naj se takoj oglasi v naši ambulanti. Pregled je zastoj, za kar se imamo v veliki meri zahvaliti tudi vodstvu Zdravstvenega doma, ki ima veliko razumevanja za delo naše ambulante,« je povedala dr. Cvetka Krese.

J. PAVLIN

HRANILNA KNJIŽNICA ZA PRISPEVKE

LJUBLJANA — Val 202 je odprl pri ljubljanski banki — Gospodarski banki, ekspozituri Miklošič, v Ljubljani hranilno knjižnico, kamor lahko občani nakazujejo denarne prispevke za gradnjo vodovoda v Krnici pri Lučah. Stovolna knjižnica je 50100-620-107-031-82710-2055/59, k tej pa naj darovalci pripišejo: Poslušalci Vala 202 za poplavljenih v Lučah. Imena darovalcev bodo objavljali na Valu 202 vsak delavnik ob 16.35 in ob ostalih informacijah o posledicah poplav.

V imenu poplavljenih hvala

Metličani darovali za Mozirje in Laško

Že v prejšnji številki Dolenjskega lista smo se zahvalili občanom metliške občine za zbrane denarne prispevke za pomoč poplavljenim. Danes pa objavljamo še seznam krajevnih odborov Rdečega križa, ki so sodelovali v tej humani akciji.

Krajevni odbor Rdečega križa (KO RK) Metlika je zbral 42.695 din, KO RK Lokvica in Trnovce 12.910 din, Boldraž 2.300 din, KO RK Rosnice in Radoviči 9.065 din, KO RK Metlika-Bočka 800 din, KO RK Suhor z okolico in tamkajšnja šola 31.000 din, Radovica z okolico 20.370 din, Drašiči z okolico 18.650 din, KO RK Gurgorje z okolico 5.000 din, Podzemelj z okolico ter tamkajšnja šola 15.682 din, Gradac z okolico 19.420 din, Dobravice z okolico 4.050 din, Božakovo z okolico 7.200 din, KO RK Slamna vs 2.750 din, Grabrovec 4.505 din, KO RK Metlika-Berčice 800 din, oskrbovanci v domu počitka pa so prispevali 2.171 din.

Do 13. novembra je bilo na občinskem odboru Rdečega križa zbranih 160.898 din in takoj nakazanih na žiro račun 52810-655-29572 za pomoč poplavljenim v občini Mozirje, ki se je za tako veliko in hitro pomoč občanom metliške občine zahvalila preko Studia D. 37.280 din, ki smo jih zbrali pozneje, pa bomo nakazali občini Laško, ki jo je tudi zajela katastrofalna ujma.

Poimenski seznam darovalcev prispevkov za poplavljenih so shranjeni na Občini.

HIŠA ZA POPLAVLJENCE

KOČEVJE — Poročali smo že, da bodo kočevska podjetja zgradila hišo zakoncem Vrtnik iz Luč pri Mozirju. Kočevci hitro ukrepajo 14. novembra so zakoličili prostor za novo hišo, v petek in soboto so izkopali temelje, v ponedeljek, 19. novembra, so hišo začeli graditi, dokončana pa bo v tleh do štirih tednih. V gradnjo so se vključila vsa kočevska podjetja, nekatera z delom, druga pa z denarnimi prispevki.

RIBNIŠKI PREDLOG ZA POPLAVLJENCE

RIBNICA — Tudi v ribniški občini poteka akcija za zbiranje pomoči poplavljenim. Občani pa predlagajo, naj bi poleg zbiranja denarja uvedli še zbiranje raznih proizvodov. Tako bi delovne organizacije lahko prispevala okna, vrata, peči, vozila in drugo, kar v ribniških kolektivih proizvajajo ali prodajajo; pa še tisto, kar lahko pogrešajo posamezni občani.

M. G-č

HITRA POMOČ

OSILNICA, VAS-FARA — Na območju KS Osilnica in KS Kostel v kočevski občini so hitro izvedli akcijo zbiranja denarja za poplavljenih. V KS Osilnica so zbrali 15.000 din, v KS Kostel pa 22.000 din, zbrani denar pa so že nakazali Republiškiemu odboru RK. Akcijo sta izvedli aktivisti RK medicinski sestri Genica Muhvič (Osilnica) in Marija Janež (Vas-Fara).

- Napočil je čas, da začno karieri uničevati tudi druge stranke, ne le ZKH-SDP. (Račan)
- Četudi zmanjka moči, je treba pohvaliti voljo. (Ovid)
- Nekaj je v intelektualnem poštenju, kar ni združljivo z oblastjo. (Capuder)

skem odboru Rdečega križa Metlika in so vsakomur na vpogled. Ob zaključku humane akcije v imenu prizadetih še enkrat vsem dobrim ljudem iskrena hvala za sodelovanje in pomoč.

Za predsedstvo OO RK Metlika ANICA PEZDIREC

»STARA« OBČINA

METLIKA — Metlika občina je tako po obsegu kot po številu prebivalcev med najmanjšimi v Sloveniji. V občini živi 8.207 prebivalcev, od tega v Metliki 3.800 ali kar 46 odst. vseh. Skoraj 2.300 občanov ali 28 odst. vseh je starih od 19 let, 16 odst. ali 1.313 pa je starejših od 60 let. Že nekaj let narašča število ljudi, ki so starejši od 60 let, po kriterijih svetovne gerontologije pa države, kjer je več kot 12 odst. prebivalcev starejših od 60 let, uvrščajo med države s pospešenim staranjem. Če te kriterije prenesemo na metliško občino, bi lahko govorili o »stari« občini.

DVA KOLEDARJA

KOČEVJE — Kočevski tisk je izdal dva stenska koledarja za prihodnje leto. Na manjšem so umetniški motivi iz narave dolenjskega slikarja Bogdana Breznika, na večjem pa barvne fotografije naravnih in kulturnih zanimivosti zahodne Dolenjske. Avtorji fotografij so domačini Janez Črnač, Janez Konečnik ter Stane in Stanko Lavrič.

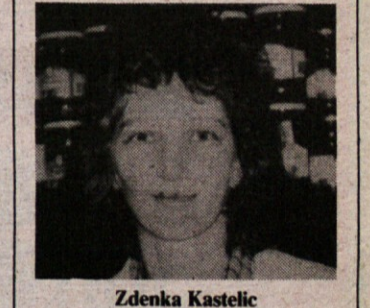
STISKA V GLASBENI ŠOLI

ČRNOMELJ — V tem šolskem letu je v Glasbeni šoli Črnomelj vpisanih skupaj 151 učencev, od tega jih je 84 v matični šoli v Črnomlju, 44 v oddelku Metlika in 23 v oddelku Semič. Število učencev je že več let približno enako, v glasbeni šoli pa se lahko učijo igranja na klavir, trobila in pihala, harmoniko in kitaro, imajo še tamburaški oddelek, gojijo tudi ansambelsko in koncertno dejavnost. Za vse to na šoli skrbi 11 učiteljev, od tega jih je 6 redno zaposlenih. Letos šolnina znaša 300 dinarjev na mesec. Eden večjih problemov, s katerimi se črnomajska glasbena šola ubada, je huda prostorska stiska. V Semiču so sicer letos dobili nove ustrezne prostore, močno pa jim manjka prostora v Črnomlju.

Kruh kar doma

Zdenka in Milan Kastelic odprla svojo trgovino v Zvirčah

ŽVIRČE — Delovnih mest v Suhi krajini ni na pretek, zato se vsak, kdor ga le ima v bližini doma, svojega krčevito oklepa. Razen Zdenke in Milana Kastelic. Ta dva sta delovni mesti v domači vasi — Zdenka je bila prodajalka v združni trgovini, Milan je delal v obratu Iskre — letos poleti zapustila. Vendar ne kar na slepo. Ostala sta namreč v vasi, in to kar v domači hiši, kjer sta odprla lastno trgovino. Pogumna poteza mladega para je razveselila tiste vaščane, ki še vztrajajo v tej odmaknjeni, nekoč cvetoči vasi, pa tudi tiste, ki jih pot pelje tukaj mimo. Treba pa je seveda povedati, da to ni prva trgovina v vasi. Že pred vojno je bila ena, po vojni pa je svojo

Zdenka Kastelic

odprla zadruga in ta dela še danes. Tako imajo v suhokranjskih Žvirčah kar dve trgovini in zdravo konkurenco. Pravijo, da se to že kar pozna na izbiri pa tudi na cenah. »Ko smo trgovino odprli, od teh ljudi, ki so že po naravi redkobesedni in malo vase zaprti, nisem pričakovala toliko hvaležnosti in veselja,« pripoveduje lastnica Zdenka Kastelic »pa so prišli, čestitali in stiskali roko. Res so pokazali, da je to pridobitev za kraj in da jim veliko pomeni.«

Nabava živeža in drugega nujnega blaga je krajanom sedaj res olajšana, saj je nova trgovina odprta od pol osme do sedemnajste ure vsak dan, ob nedeljah pa od devete do trinajste. Vsak dan je moč v njej dobiti tudi svež kruh, ob četrkih pa že pakirano meso. Mladi par načrtuje še nekaj pogovarjalni o podjetništvu v teh krajih, pravi Milan. »Kakor je sedaj, bi lahko več potrošil za bencin, kot pa bi zaslužil s trgovino. Nabavljamo v Kočevju, Ljubljani in Grosupljem in zelo nerodno je, če se o blagu ne da dogovoriti po telefonu, temveč se je za vsako stvar treba uvesti v avtomobil in se odpeljati tja, nemalokrat tudi zastoj.« T. J.

Izsuševanje poplavljenih stavb

Strokovni nasveti Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij Ljubljana

O možnostih za čimprejšnjo osušitev prostorov (sten, tal) zgradb, ki so bile prizadete v poplavi, je razpravljala ekipa sodelavcev našega zavoda. Pri tem je bilo ugotovljeno, da gre v konkretnem primeru za številne gradbene objekte z najrazličnejšimi konstrukcijskimi zasnovami, zato ni mogoče izdelati splošnih navodil za njihovo efektivno izsušitev. Natančnejša navodila bi lahko dal le strokovnjak na podlagi oglada za vsak objekt posebej. Ne glede na navedeno priporočamo naslednje ukrepe:

1. Iz prizadetih zgradb je potrebno takoj odstraniti vse gradbene elemente, ki so močno navlaženi in bi jih bilo prej ali slej potrebno odstraniti. Pri tem mislimo na navlažene notranje omete (razen najkvalitetnejših), navlažene lesene talne konstrukcije z nasutjem ali toplotno izolacijo oz. talne konstrukcije s plavajočim estrihom in toplotno izolacijo (posebno tiste s kameno ali stekleno volno). S tem bi pospešili izsuševanje vitalnih delov zgradbe.
2. Prizadete prostore je potrebno ogrevati. Priporočamo naslednje načine ogrevanja:
  - a) Objekti, ki imajo vgrajeno instalacijo centralnega ogrevanja:
    - V poplavljenih prostorih je potrebno zagotoviti intenzivno ogrevanje.
    - V kotlovnih, ki so bile poplavljen, je potrebno vso instalacijo očistiti blata in ostale umazanije in kotle osušiti.
    - Izolacijske plošče kotlov je potrebno odstraniti in osušiti izolacijo. Posebno je potrebno dobro osušiti električne naprave kot elektromotorje obtočnih črpalk, pogone raznih ventilov in regulacijske elektronske omarice. Priporočamo, da to prepusite ustreznim strokovnjakom, instalat

terjem centralnih kurjav.

Temperaturo v kotlih je potrebno dvigniti na višino 70 — 80°C in jo spustiti v radiatorne prostore, ki jih sušimo. S tem bomo dvignili površinsko temperaturo zidov in omogočili izhlapevanje vlage. Istočasno pa moramo take prostore intenzivno zrati. Postopek je naslednji:

- pustimo, da se prostor dobro ogreje
  - odpremo vsa okna in vrata na prepri tako, da se zrak hitro zamenja z zunanjim hladnejšim, ki ima nizko vlago
  - zapremo vsa okna in vrata in zopet grejemo.
- Postopek ponavljamo, dokler se prostori ne osušijo.
- Ker pa so običajno instalacije narejene tako, da ogrevajo več etaž, pripravljamo tam, kjer obstajajo ustrezni termostatski radiatorski ventili, da te pripravimo. Kjer pa so samo ročni radiatorski ventili, zapremo nekaj radiatorjev, pustimo pa odprtega enega ali dva in odpremo notranja vrata vseh prostorov v etaži. Tako bomo preprečili pregrevanje ostalih prostorov v objektu in prihranili precej energije.
- a) Objekti, ki nimajo centralnega ogrevanja:
    - Preveriti, ali električna instalacija prenese priključev večih električnih kaloriferjev. Pri preobremenitvi električne instalacije obstaja nevarnost požarov. Kolikor izklopi varovalko ob priključitvi kaloriferja, je instalacija preslaba. Postopek sušenja je enak kot pod točko 1.
    - V prostorih, ki imajo peči na trda goriva, predvsem lončenca in so bile poplavljen, je potrebno najprej osušiti peč s počasnim kurjenjem, najprej s papirjem in nekaj trskami, da se peč sama osuši skozi

dimnik. Takojšnje močno kurjenje peči bo povzročilo poškodbe, ki so lahko smrtno nevarne. Skozi nastale razpoke lahko v prostor uhaja strupen plin ogljikov monoksid.

- Ne uporabljajte grelnih naprav, ki so narejene iz raznih pločevinastih sodov ali podobnega in imajo zasilne dimnike splejane kar skoz okna na prosto!
- Uporabne so tudi plinske peči, vendar pri zgorevanju porabljajo mnogo kisika in jih ne priporočamo za prostore, kjer se ljudje zadržujejo dalj časa (spalnice ipd.).

Vsa grelna telesa z visokimi površinskimi temperaturami (električne pečice na spiralo, kaloriferji z vročim zrakom, plinske peči ipd.) naj bodo v prostor postavljena tako, da niso v neposredni bližini materialov, ki so vnetljivi. Naprave naj ogrevajo zrak, ne pa direktno prizadete površine. Hitro direktno izsuševanje lesa lahko povzroči še hujše poškodbe, kot so tiste zaradi same vode (krivljenje, odstopanje furnirjev itd.).

Glede na to, da so pred nami nizke zimske temperature, bo ne glede na navedena priporočila nastopil problem, ki je videti zaenkrat nerešljiv. Kljub notranjemu ogrevanju bo namreč občasno v zunanjih plastih sten prišlo do zamrzovanja vode in v mnogih primerih tudi do poškodb te plasti. Edini nasvet, ki ga lahko damo, je ta, naj se zunanji ometi ne odstranijo in da s tem prenesemo večji del zamrzovanja oziroma poškodb v ta omet.

TOZD Inštitut za konstrukcije, gradbeno fiziko in sanacije
DIREKTOR:
mag. Gojmir Černe, dipl. inž. gr.

OBČANOM OBČINE METLIKA
IN VSEM BRALCEM
ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK
IN DAN REPUBLIKE

Skupščina občine

30 let

Proizvodni program:
nadrčki, stezniki,
pasovi za nogavice,
hlačke

čestitamo ob občinskem prazniku
in dnevu republike

Obrtna zadruga Metlika

68330 Metlika, Partizanski trg 5
tel.: /068/ 58-179, 58-201
telefaks: 21630,
telex: 35686 YU OZMET
račun: 52130-601-14216/
SDK Metlika

sedež zadruga /uprave/:

direktor
splošne službe
pravna služba
tehnična služba
računovodstvo
AOP

komercialne enote:

prevoznitvo

organiziranje kiperskih prevozov
in storitve z gradbeno mehani-
zациjo

proizvodna in storitvena obrtna
dejavnost

zaključna dela v gradbeništvo

poslovne enote: Novo mesto

Ljubljana

Čatež

Krško

obrna
zadruga
metlika

Kmetijska zadruga Metlika

68330 Metlika,
Cesta XV. brigade 2
telefon: (068) 58-261

MERCATOR KMETIJSKA
ZADRUGA METLIKA je organi-
zirana po naslednjih programih:
— program VINO
— program MESO
— program TRGOVINA
— program uslužnostne
dejavnosti

V tem vinu moč je in lepote vir,
v njem sonce Bele krajine žari,
v njem zdravje je, prešernost in nemir
za naše trpke in vesele dni.
J. Dular

ČESTITAMO
ZA PRAZNIK
OBČINE

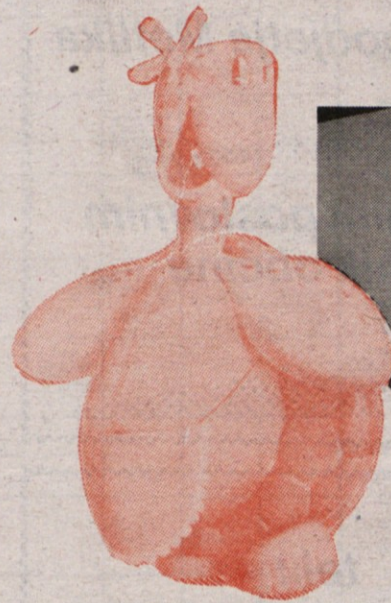

kolpa-san

salon metlika

kolpa-ker

ČESTITAMO OB PRAZNIKU
OBČINE

IMP PODJETJE
ČRPALKE — PROIZVODNJA
ČRPALK IN AGREGATOV,
LJUBLJANA, JOŽETA JAME 12
OBRAT ELEKTROMOTORJEV
METLIKA

PROIZVODNI PROGRAM PODJETJA
ČRPALKE

- proizvodnja črpalk in agregatov
- proizvodnja drsnih tesnil
- proizvodnja vgradnih elektromotorjev za črpalke za centralno ogrevanje
- servisna služba za svojo proizvodnjo tudi v Metliki

Naše črpalke so dosegle kvaliteto
drugih proizvajalcev črpalk, kar
nam omogoča izvoz.

**DVOLETNA
GARANCIJA**

ČESTITAMO
OB OBČINSKEM PRAZNIKU IN DNEVU REPUBLIKE

beti
metlika

tekstilna industrija, p.o.
preja
pletiva
trikotažna oblačila

Obiščite našo industrijsko prodajalno v neposredni bližini
tovarne, ki je odprta vsak dan od 7. do 19. ure, razen ob so-
botah, ko je odprta od 7. do 12. ure.

Se priporočamo!

KEBANA Brinc

ANTONIJA in JULIJ BRINC

Predelava plastike
Otok 24
68332 Gradac
tel./fax: (068) 57-184

Izdelava gob za ikebane in
cvetličarna
Mestni trg 1
Metlika, tel. (068) 59-001

**Vsem občanom in
poslovnim prijateljem
čestitamo ob prazniku!**

praznik občine metlika ☆ praznik občine metlika

Mercator – Splošno trgovsko podjetje Metlika

Občanom, sodelavcem in drugim poslovnim partnerjem čestitamo za praznik občine

Prodajalna Metlika

mira

tel.: (068) 59-464

vam nudi širok izbor uvoženih moških, ženskih in otroških pletenin, konfekcije, bižuterije ter zelo kvalitetno volno iz uvoza po ugodnih cenah.

Vsem občanom in kupcem čestitamo ob prazniku!

Trgovina z gradbenim materialom

BREZA

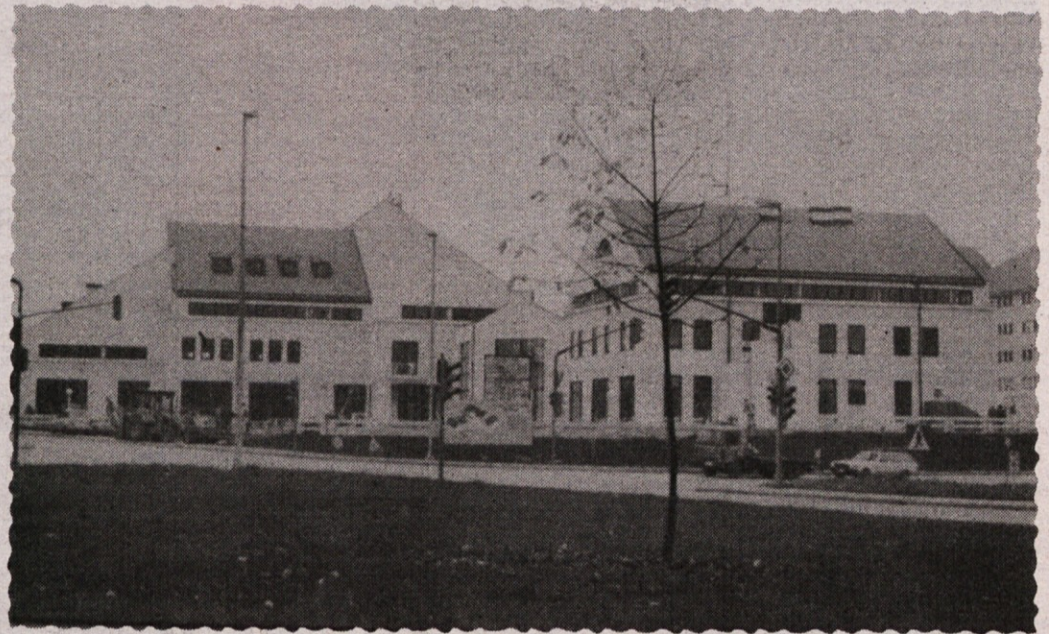
CBE 1/b Metlika

vam nudi

- cement
- opeko
- apno
- vodovodni material
- elektro material
- material za centralno
- keramične ploščice domačih in tujih proizvajalcev
- dostavo na dom

Vsem občanom in kupcem, ki bodo vedno dobrodošli v naši trgovini, čestitamo ob prazniku!

čestita za praznik občine Metlika

Otvoritev poslovno trgovskega centra bo v ponedeljek, 26.XI.1990 ob 16. uri

Vljudno vabljeni!

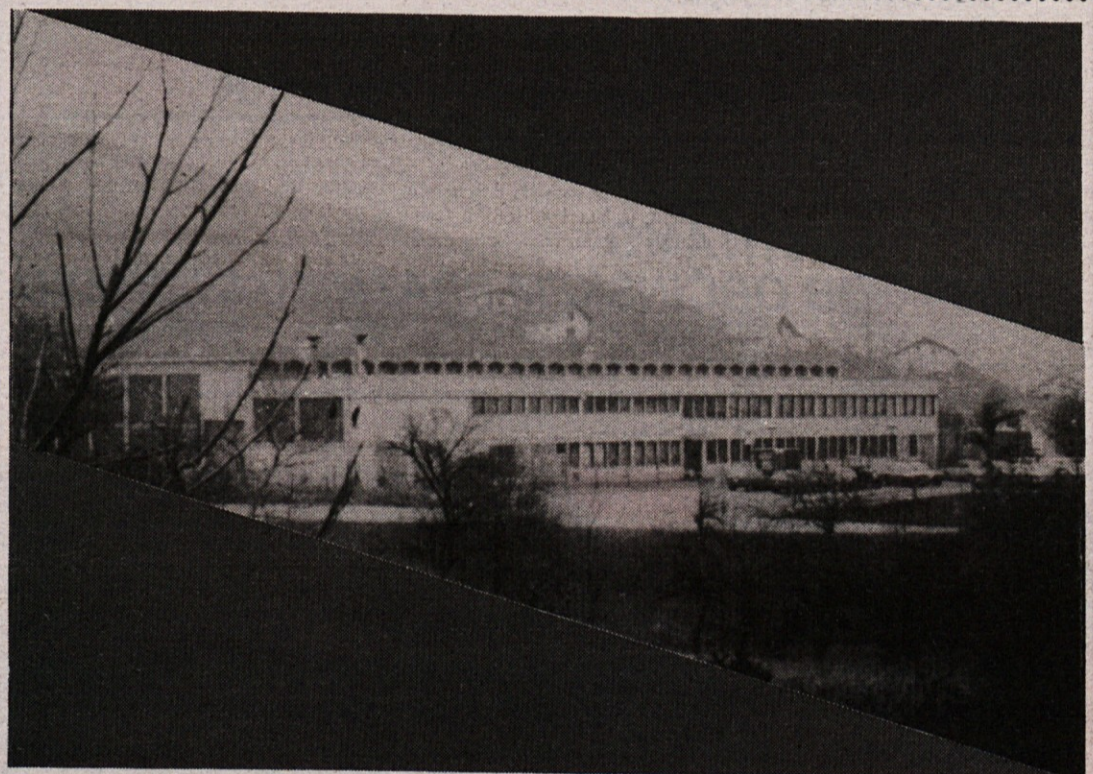
PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

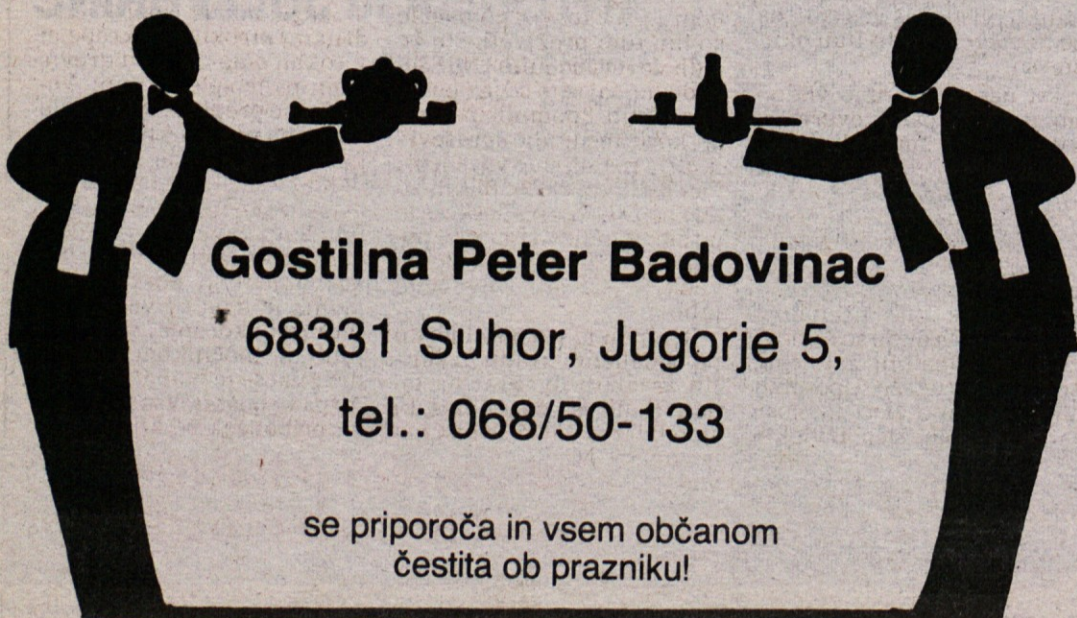
KETTEJEV DREVORED 37
tel. 068/21-826 telefax: 068/23-213

**Tovarna posebnih vozil
Novo mesto
OBRAT SUHOR**

Krajanom krajevne skupnosti Suhor čestitamo za krajevni praznik, občanom občine Metlika za občinski praznik in vsem za dan republike

Gostilna Peter Badovinac

68331 Suhor, Jugorje 5,

tel.: 068/50-133

se priporoča in vsem občanom čestita ob prazniku!

**Trgovina z obutvijo »KLEMEN«
na CBE v Metliki**

vam nudi širok izbor italijanske obutve po konkurenčnih cenah in vsem občanom čestita ob prazniku

**VULKANIZACIJA
CENTRIRANJE
MONTAŽA GUM**

Strahinič Nikica
Breg revolucije 5
Metlika
Tel.: (068) 59-064

vam poleg svojih uslug nudi še
— avtoplašče SAVA
— obnovljene tovarne avtoplašče
in vsem občanom čestita ob prazniku!

Zreb je izmed reševalcev 43. nagrad- križanke izbral URŠKO ŽUK iz bnice. Za nagrado bo prejela prav- ni roman W. Drewa Willow, po ka- tem je bil narejen tudi zelo uspešen m. Nagrajenki čestitamo!

Rešite današnje križanko in pošljite itev najkasneje do 3. decembra na slo: Uredništvo Dolenjskega lista, avni trg 24, 68000 Novo mesto, s pisom KRIŽANKA 45.

REŠITEV 43. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 43. nagradne kri- nke se, brano po vodoravnih vrstah, asi: STOPA, KSI, TEROR, RAS, ATASTROFA, ROLA, IVER, PO- DENJ, ISO, KROETZ, ATEST, IL, EL, FANTAST, NOEMA, EN- A, POLIGLOT, RIO, GENIJ, ETA, NK, AHAJA, AAR.

Če hočemo razumeti določeno podovinsko obdobje, moramo pre- piti njegove meje in ga povezati rugini obdobji. K. MARX Naša dejanja živijo svoje življe- e neodvisno od nas. M. KUNDERA

Kdor hoče do dna spoznati člo- ško nečimrnost, naj samo po- tili na vzroke in posledice lju- zni. Vzrok zanjo je nekakšen e vem kaj«, njene posledice pa grozovite. B. PASCAL

NAGRADNA KRIŽANKA

Grid for crossword puzzle with clues in Slovenian. Includes words like 'DIPLOMATSKI DOPIŠ', 'ISLAMSKI BOG', 'GOSTIJA OKONČINA', 'NEZVENEČI SOGLASNIK ŠUMEVEC', 'SORODNIK PO OČETOV PLATI', 'EG. BOG SONCA IN NEBA', 'DL', 'PREUČEVA- NJE ZDRAVIL- NIH VOD AVT. OZNAKA ZA KOPER', 'POŽIVLINA PUAČA', 'PRIKAZEN', 'PREBIVALCI NEAPLJA', 'OLIVNO-ZELEN MINERAL', 'NAJVEČJA REKA V NOTRANJI AZIJ', 'ARAM HACATUR- JIAN', 'DL', 'KRAJ V BELI KRAJINI', 'PERJE PRI REPI', 'KOS POHŠTVA', 'AM. KNJI- ZEVNIK TWAIN', 'SKRAT', 'DEL TELESA PRESTOLNI- CA EGIPTA', 'VNETJE SLUZNICE HUĐOURNA VODA KI SPIRA PLAZINE', 'RDEČI KRIŽ IZGOVARJA- VA', 'REJNŠTVO', 'AZUSKA DRŽAVA', 'MAKEDON- SKO KOLO MUSLIMAN- SKO M. IME', 'ZIVLJ. TEKOČINA ŽELATINA IZ ALG', 'VRSTA JAVORJA RIM PODZEMLJE', 'ROJAK', 'GL. MESTO GANE', 'DL', 'AVTOR J. UDOR'

Prastare so prve iskre življenja

Najstarejši živi organizmi so bili mikrobi — V kameninah iz zahodne Avstralije odkrili najstarejše znane fosile — 3,5 milijarde let življenja

V zahodnem delu Avstralije je ob- čje, ki mu pravijo Severni tečaj. Ndar tu ni mraza, le silna puščoba, potnost in zaradi silne vročine prav no neznosne razmere za bivanje. V te edele le redko zaide človeška noga. Časa do časa privabi pokrajina kak- ga pustolovskega iskalca zlata in kgega kamenja, da se za nekaj časa da v pustinijski pekli. Leto za letom dogaja tudi, da se kakšen od popo- kov izgubi in po dveh ali treh dneh ranja podleže peklnski vročini. Vse- kor to niso kraji, ki bi vreli od življe- in bi se ljudje zanimali zanje. Pa ndar je prav iz teh puščobnih avstral- n predelov prišlo odkritje, ki mu je sluhnil ves svet.

V kameninah Warrawoone, kot se enuje del območja, so paleontologi rli fosil najstarejšega živega orga- zma, kar jih znanost pozna. Gre za fo- bakteriji podobnega mikroba, kate- ga starost so ocenili na 3,5 milijarde let. Živel naj bi torej milijard do po na- nku Zemlje in bil za cele tri milijarde starejši od doslej najstarejšega zna- ga fosila živega organizma. Odkril ga 49-letni paleobiolog William Schopf, direktor Uclinega središča za študij evolucije in izvorov življenja.

Znanstveniki iščejo dokaze o najsta- ših oblikah življenja že več kot pol- go stoletje, vse od leta 1859, ko je Charles Darwin predstavil javnosti svo- jo razvojno teorijo, po kateri naj bi se pletene oblike življenja razvile iz pre- prostejših. V tistem času je znanost po- la kot najstarejše oblike življenja fo- iz kambrija, najstarejšega obdobja tega zemeljskega veka. V tem obdobju pred 500 milijonov let se tako rekoč ni pojavi množica razvitih organiz- mov, katerih najslovičnejši predstavniki trilobiti. Od kod silna eksplozija živ- nja v kambriju? Kdo so predniki kambrijskih organizmov? Ko so znan- stveniki iskali odgovore na ta vprašanja v preteklosti, da bi našli fosile še sta- ših in preprostejših organizmov, so leteli na temo. Kot da v najstarejših

zemeljskih dobah življenja ni bilo. Šele v novejšem času so odkrili nekaj zelo skromnih ostankov spužev in morskih alg iz algonkija, zemeljski pravek, ki predstavlja štiri petine vse zgodovine Zemlje, pa je ostal gluha tema za iskalce življenja. Teorija sicer pravi, da se je živ- ljenje pojavilo že veliko prej, vendar ga ne izpričujejo nobeni fosili.

Pred petintridesetimi leti je prišlo do preobrata. Geolog Stanley Tyler in paleobotanik Elso Barghoorn sta krenila na povsem drugačna pota iskanja naj- zgodnejših oblik življenja. Nista iskala mnogoceličnih in večjih organizmov kot ostali paleontologi, temveč sta začela iskati mikroorganizme. In res sta v kamenini, stari dve milijardi let, odkrila mikroskopsko majhne fosile. Toda znanstveniki njunega odkritja niso spre- jeli. Zavrnilo so možnost, da bi se mi- krobi lahko ohranili v tako starih ka- meninah, sprejeli pa niso tudi zamisli, da bi bili mikroorganizmi prevladujoča oblika predkambrijskega življenja.

William Schopf, ki je bil Barghoorn- ov študent, je leta 1965 odkril fosil enoceličnega organizma v kamenini, stari 850 milijonov let. To ga je spod- budilo, da se je odpravil na iskanje fosil- ov prastarih mikroorganizmov po vsem svetu. Obiskal je Južno Afriko, Sibirijo, Kitajsko, Indijo, Francijo, ZDA in Ka- nado, pred sedmimi leti pa se je ponov- no vrnil v Avstralijo in začel iskati fosile na območju Warrawoone. Na svetu je namreč le malo krajev, kjer se nahajajo prastare kamenine iz prvega obdobja obstoja našega planeta. Kamenin iz »otročstva« Zemlje, ki je trajalo 500 mi- lijonov let, sploh ni, je pa nekaj kame- nin iz Zemljine »mladosti«. Gre za red- ke kamenine, ki so se ohranile. In če kje, potem je mogoče fosile prastarih oblik življenja odkriti samo v njih. Prav iska- nje teh kamenin je Schopfa pripeljalo v zahodno Avstralijo. Njegova ekipa je raziskala 40 krajev in povsod pregleda- la nekaj ton vzorcev kamnin, poldrugo tona vzorcev, ki so obetali, da so v njih fosili mikrobiv, pa so prepeljali v Uclin

laboratorij. Tu se je začelo dolgotrajno in natančno delo. Iz vzorcev so narezali tanke rezine, ki so si jih Schopfovi sodelavci natančno ogledali pod močnimi mikroskopi in iz- ločali najprimernejše. Tako so po skrb- ni selekciji končo prišli do vzorcev, ki so si jih ogledali pod tisočkratno povečavo in nazadnje so našli, kar so iskali — prastare fosile. Sprva so odkrili dele nizov okrogla- stih celic, lani pa je Schopf odkril naj- lepše primerke, nize z več kot šestdeseti- timi celicami in ohranjenimi zaključki. To so fosili 3,5 milijarde let starih mi- kroorganizmov, najstarejši na svetu! Vsega skupaj je Schopf odkril 250 fosil- ov, izmed katerih je raziskovalec iden- tificiral šest različnih vrst.

Mikrobi, ki so živeli v tako daljni pre- teklosti, so še najbolj podobni današ- njim cianobakterijam, vrsti modro- zelenih alg. V razvoju življenja so odigrali izjemno vlogo, saj gre za orga- nizme, ki uporabljajo sončno energijo za presnavljanje, izločajo pa kisik. Obogatili so procean s kisikom in omogočili, da so se lahko razvile nove nebakterijske oblike življenja, na koncu tudi človek.

MIM (Vir: Discover)

POSTATI SMETAR — Medtem ko se pri nas smetarji kregajo z mestni- mi oblastmi, kot da se neadomestljivi, češ to je poklic, ki ne priteguje, pa je v razvitem svetu drugače. V New Yorku so razpisali 2000 prostih delovnih mest v smetarski službi. Prijavilo se je 100.000 kandidatov.

VOJAKINJE — Spreminja se tudi odnos ženskega spola do vojaškega po- klica. Številčno je največ vojakinj v voj- ski ZDA (200.500), potem pa je v vr- sti Izrael z 21.000 vojakinjami. Precej kral je v vojski tudi v Veliki Britaniji, okrog 16.400.

DRAGOCENA SLIKA — Po 400 letih je slika Snemanje Kristusa s križa, ki jo je naslikal sloviti španski slikar El Greco, zamenjala lastnika. Na dražbi v Madridu je nepoznani kupec odšel za- njoo 280 milijonov petset (okrog 34 mi- ljionov dinarjev). To je rekordna cena, izplačana za sliko mojstra iz 17. stoletja.

VIR BOGATENJA — Veliko se da zaslužiti tudi z »umetninami« bolj rado- žive vrste. Kot poročajo člani ameriške komisije za pornografijo, se pri prono- grafskih filmih obračajo težki milijoni dolarjev. Najuspešnejši porno film je Globoko grlo.

GOZDOVI V PLAMENIH — Letos so v Italiji zabeležili neslaven re- kord: v gozdnih požarih je izginilo 90 ti- soč hektarov gozdov. Rdečin petelin je povzročil za 300 milijard lir gospodars- ke škode. Ekološka škoda pa je ne- ocenljiva, je samo ogromna.

Končno cepivo proti aidsu?

Raziskovalci na najboljši poti, da izdelajo učinkovito cepivo proti aidsu — Uspešni poskusi

Aids je veljal in velja še vedno za ne- ozdravljivo bolezen. Strokovnjaki so ves čas, odkar se je bolezen tako prese- netljivo pojavila in razširila ter ogrozila človeštvo, vedeli, da bi jo zares učinko- vito zdravilo in preprečevalo le primer- no cepivo, ki bi zaustavilo in uničilo de- lovanje zlonosnega virusa HIV. Toda tudi največji optimisti si niso upali na- povedovati, da bo medicina kaj kmalu prišla do cepiva.

Bolj ko so znanstveniki razkrivali skrivnosti virusa, ki povzroča slabljenje imunološkega sistema in prepusti člo- veka nezavarovanega boleznim in na koncu smrti, bolj daleč v prihodnost se je odmikalo cepivo. Virus HIV se je

namreč izkazal kot izredno prilagodljiv in spremenljiv ter zaradi tega izredno težaven za medicinske raziskovalce. Najnovejše vesti iz raziskovalnih središč po svetu pa govore, da zaveda ni tako črna in da so strokovnjaki končno le stopili na rep zvitemu virusu. Izdelali so poskusno cepivo. Tak razvoj dogodkov je presenetil celo največje optimiste.

«Ni več vprašljivo, ali bo sploh kdaj možno odkriti cepivo proti aidsu, saj smo mu že na sledi,« trdi virolog Dani Bolognesi, ki spada med pionirje to- vrstnih raziskovanj.

Mnogi dosedanja poskusi so propad- li, ker poskusna cepiva niso spodbudila tvorbe dovolj učinkovitih protiteles, ki bi lahko onesposobila izmikajoči in pri- lagajajoči se virus. Uspehi so se pokazali šele, ko so se raziskovalci odločili, da za cepivo ne uporabijo samo dela virusa, marveč kar celoten virus. Uporabili so ubit virus, ki ni mogel več povročiti bo- lezni, je pa vseeno spodbudil imunski si- stem k tvorbi protiteles, ki so sposobna prepoznati tudi živi virus in ga onespo- sobiti.

Poskusi so bili uspešni. Treba pa je seveda povedati, da so jih zaenkrat opravili le na poskusnih živalih, opicah, ki, kot je znano, poleg človeka lahko obolijo za aidsom. Poskusi bodo še tra- jali, dokler ne bo izdelava cepiva izpo- polnjena do take mere, da ga bo mogo- če uporabiti tudi na ljudeh. Človeštvo upa, da bo do tega kmalu prišlo, saj aids zaenkrat se nezaustavljivo nadaljuje svoj smrtni pohod po zemeljski kroglji.

Neverjetno, kako radost in sre- ča počudovitita človeka. F.M. DOSTOJEVSKI Glej navzdol, če želiš videti, kako visoko stojiš. KITAJSKA MODROST

Za 6000 letal

Uporabi in odvrzi! — Ško- dljivo ravnanje

Morda je za sodobno potrošniško družbo najbolj značilno tako imeno- vano blago za enkratno uporabo. Proizva- jalci najrazličnejših potrošniških dobrin so uganili, kaj je pri duši sodobniku, in zasuli so ga z instanti vseh vrst, ki jih človek uporabi in odvrže, ne da bi si be- lil glavo z vzdrževanjem, shranjevan- jem, čiščenjem. Sodobnik pije pivo iz pločevink, mleko iz tetrapakov, upo- rablja fotoaparate, brišace, otroške ple- ničke, posodo in orodje, vse narejeno za enkratno uporabo. Geslo časa je: Upo- rabi in odvrzi!

Kakor je to s stališča posameznika udobno in fino, pa se kaže kot strahota, če na tovrstno početje pogledamo z ekološkega gledišča. Posledice za okolje so namreč hude. Ne samo da s proizvodnjo instantov pospešeno uničujejo in porabljajo neka- tera neobnovljiva naravna bogastva in trošijo energijo — filozofija »uporabi in odvrzi« z odpadki dodatno obremenju- je svet, ki se že tako in tako duši pod njimi.

Za primer navedimo le nekaj podat- kov, ki jih je zbral inštitut Svetovne straže, gibanja, ki se bori za zeleno in čisto Zemljo. Američani vsako leto odvr- žejo toliko pločevink, kolikor bi jih za- dostavilo za gradnjo 6.000 letal DC-10. Vsako leto odvržejo toliko papirnatih krožnikov in kozarcev, da bi zadoščali za šest pikenikov vseh prebi- valcev Zemlje. Japonci, ki ljubijo foto- grafijo, odvržejo vsako leto okrog 30 milijonov instant fotografskih aparatov. Strašno visoke so tudi gore papirja, ki gre za nepotrebno olepšanje izdelkov. Za temi gorami pa seveda stojijo veliki gozdovi, ki so padli tako rekoč za okra- šen nič.

Za mikro avtomobilček je povsod dovolj prostora za parkiranje.

dva potnika, z gretjem, radiom in osta- limi podrobnostmi, pomembnimi za prijetno in varno vožnjo. Skratka, kljub majhnosti so znotraj pravi avtomobili.

V Franciji so mikro avtomobili že nekaj let resničnost. Skupina avtomob- ilskih proizvajalcev je v osemdesetih letih izdelala tako imenovane VSP avtomobile (kratica pomeni v francoščini vozila brez prometnega dovoljenja). Namenili so jih predvsem starejšim lju- dem v odmaknjenih podeželskih krajih, kjer ni rednih prometnih zvez, želja po pridobivanju voznškega dovoljenja pa nobenih, kljub potrebam po samostoj- nem prevozu. Problem so rešili VSP avtomobili.

Zdaj pa so se zanje navdušili tudi v mestih, kjer je velika stiska s parkirnim prostorom, prometna gneča pa vsak dan večja. Povpraševanje je spodbudilo proizvodnjo. Na trg prihajajo novi mo- deli, še več pa jih bo še prišlo prav kmalu. Zalivska kriza in obetajoče podra- žitve pogonskih goriv delujejo in prid mikro avtomobilom.

MINI ZANIMIVOST: NAJMANJŠI FAKS

Japonsko podjetje Ricoh je izde- lalo in poslalo na trg najmanjši faks na svetu, ki ga je mogoče vtakniti v poslovni kovček. Naprava je velika približno toliko kot list pisarniškega papirja, tehta pa 2,5 kilograma. Z njo je mogoče odposlati in spreje- mati pisarniške dokumente tudi prek celularnih telefonov. PF-1, kot se imenuje, odpošlje eno stran dokumenta v 34 sekundah. Cena: v našem denarju okrog 17.600.

Iztrgani pozabi

Na videz prazni listi so spregovorili

Ko je arheolog družbe National Ge- ographic, George Stuart, prvkrat za- gledal sveženj štirih papirjev, ki mu jih je priskrbel kolega v nekem antikvaria- tu v Mexico Cityju, je najprej pomislil, da je prejel prazne liste. K sreči je poš- ljatelj poprej prepisal nekaj delcev be- sedila, ki so bili poprej še vidni, a so se potem razblinili. Prepis je Sturta vznemiril, saj je dokument omenjal Can Eka, poslednje kraljevega vladarja, ki se je leta 1697 predal španskim konkvistadorjem v poslednji majevski prestolnici Tayasal.

Domevno prazne liste je arheolog odnesel v fotografski oddelek, kjer so mu papirje preslikali pod ultra vijolično svetlobo ter nato razvili posnetke. Po- kazalo se je celotno besedilo na vseh šti- rih straneh. Raziskovalci so lahko pre- brali prvo doslej znano pričevanje o majevskem kralju izpod peresa majev- skega pisca. Doslej so bili namreč po- znani le zapisi, ki so jih pisali osvajalci.

Besedilo je napisano v polomljeni španščini in je del izgubljenega daljšega teksta, ki pripoveduje o obisku špan- skih menihov v majevski prestolnici Tayasal. Napisal ga je indijanski spreml- jevalec menihov. Ohranjeni del besedi- la govori o prihodu kraljevih čolnov in opisuje kralja Can Eka.

VEVERIČJA JUHA

časi le privadile na drugačen okus. Nikoli nam ni noben mladič poginil.

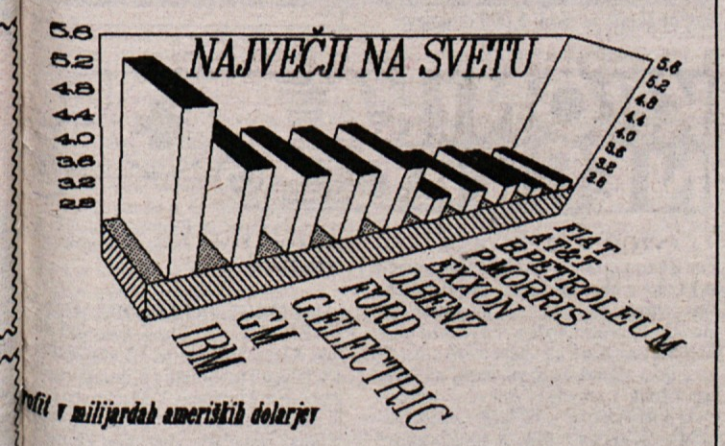
A veverice niso bile lju- dem le v zabavo, pomagale so jim tudi preživeti. Ste že jedli veveričjo juho? Ne? Se- veda ne, saj sem še jaz poza- bila nanjo. Spomnila pa sem se, ko so me ljudje spraševa- li, ali je res, da smo včasih pri nas jedli veverice. Slišali so od poštarja Rozmana, ki se je po smrti moje mame rad poh- valil, da je pri nas doma večkrat okusil veveričjo juho.

Rozman je raznašal pošto po oddaljenih krajih in skri- tih zasekih dvakrat na te- den. Hodil je peš. Do nas, ki smo bili res daleč, je bila na- porna pot. Mama je to dobro vedela, zato je poskrbela, da je bilo za poštarja vedno kaj pripravljenega za pod zob. Pogosto pa je obedoval kar z nami. Tudi veveričjo juho,

kdar je bila ta jed na vrsti. Kot se spominjam, smo nekdam lovili odrasle veveri- ce prav v ta namen. Kdor jo je zagledal, je sponočil še drugim otrokom. S krepelci v rokah smo obkolili drevo, eden pa je splezal nanj. Veverica je preplašena skakala z veje na vejo, dokler ni tako nesrečno skočila, da jo je nekdo udaril in ubil. Včasih je lov trajal tudi celo uro. Po- tem smo veverico odrli kot zajca in že je bila v loncu. Za kosilo je bilo poskrbljeno. Mama je dala še veliko peteršilja in korenja, zakuhala juho z močnikom in vsa družina se je najedla, občas- no pa še poštar. Vsak je dobil za priboljšek še košček ve- veričjega mesa. Juha je bila prava poslastica.

Morda je slišati kruto in vredno obsojanja, a tako je bilo. G.M.

svet v številkah

Poslovna revija Business Week je ponovno pripravila lestvico tisoč največjih podjetij na svetu. Na lestvici, ki kaže tržno vrednost, so v vrhu predvsem japonske družbe. Bolj zanimiva pa je lestvica, ki kaže ustvar- jeni profit. Tu je na vrhu modri računalniški velikan IBM, slede pa mu General Motors, General Electric, Ford, Daimler Benz, Exxon itd. Ameriška podjetja torej še vedno ustvarjajo največje profite.

Pred zadnjo stopnico

Naslednjih nekaj dni bo odločilo, kako blizu so Pionirjevi odbojkarji jugoslovanskemu vrhu

NOVO MESTO — Že lep čas odbojkarji novomeškega Pionirja niso imeli takšne priljubljenosti, kot jo imajo tokrat. Resda so že pred pričetkom prvenstva napovedovali, da jim je edini cilj letos uvrstiti v A 1-ligo med osem najboljših odbojgarskih kolektivov v Jugoslaviji, toda takih obljub je bilo tudi v preteklosti nekaj, vse po vrsti pa so se izjalovile. Kako bo letos?

Dobršen del odgovora na to bo znan že jutri, ko bo v dvorani pod Marofom gostovala doslej še edina neporažena ekipa Strumice. Ta je brez dvoma največje presenečenje prvega dela prvenstva, toda malo je verjetno, da bodo Strumičani v takšnem slogu prvenstvo tudi zaključili. K jesenskemu izkupičku jim je namreč veliko pripomogel žreb, z vsemi neposrednimi tekmi za vrh — to pa so Pionir, Vardar Tutun in Spartak — so igrali doma. Sedaj jih zapored čaka vroča gostovanja, prvo že jutri v Novem mestu. Zmaga bi pionirjevce, če so seveda včeraj v zadnjem jesenskem kolu doma opravili s Salonitom, popeljala na prvo

mesto. Toda časa za slavo tudi v tem primeru ne bo, kajti že v naslednjem kolu jih čaka nov derbi. Nasprotnik Novomeščanov bo v Skopju ekipa Vardarja Tutuna, ki se želi na vsak način vrniti med najboljše prvoligaše. Šele uspeh tudi v tem srečanju bi Pionirju prinesel spokojnejše nadaljevanje, boj za naslov bi bil s tem bržkone že odločen. Naslednjih nekaj dni bo torej najpomembnejših v zgodovini novomeške moške odbojke. Sedanja ekipa Pionirja je prejšnji teden dokazala, da je takšnemu bremenu lahko kos. Vrsta je dovolj izkušena, na njenem čelu je izkušen in prekaljen trener, forma Novomeščanov se je od tistega nesrečnega poraza v prvem kolu v Strumici stopnjevala od tedna do tedna, najbolje je to potrdila sobotna zmaga v Subotici.

Napoved je vendarle nastopil čas, da novomeška moška odbojka prestopi še tisto zadnjo stopnico, ki pelje v jugoslovanski vrh. Ta pa nekaj pomeni tudi v Evropi.

B. BUDJA

Jutrišnji točki vodita na vrh

Že jutri prva tekma drugega dela prvenstva v A 2-ligi med Pionirjem in Strumico — Zmagi nad Bihacem in Spartakom

S pospešeno hitrostjo se je včeraj končal prvi del tekmovanja v prvi zvezni A 2-odbojgarski ligi. Igralci novomeškega Pionirja so jesenski del sklenili s tekmo, ki so jo včeraj zvečer odigrali v dvorani pod Marofom proti Salonitu, že v petek pa se boji za točke nadaljujejo. Pričinja se namreč drugi del prvenstva, v Novo mesto pa prihaja vodilna ekipa Strumice, nasprotnik, ki je Novomeščanom prizadejal doslej edini poraz. Toda pojdemo po vrsti.

Kar dve izredno težki tekmi so pionirjevci odigrali prejšnji teden v pičlih treh dneh, obe v gosteh. V sredo so gostovali pri Bihacu, v soboto so odigrali verjetno najpomembnejše srečanje prvega dela v Subotici proti Spartaku, ekipi, ki je Novomeščanom velik dolžnik. Novomeščani so obe tekmi dobili in s tem ob ugodnem razporedu srečanj v drugem delu prvenstva postali tudi najresnejši kandidat za osvojitve naslova prvakov. Tekme v Bihacu Novomeščani niso pričeli najbolje: prvi niz so gladko izgubili. Vse pa se je spremenilo, ko je v igro na mesto podajalca vstopil Brulec. Pionirjevci so dobili tri sete zapored in osvojili dragoceni točki. Izkušnje iz tega srečanja so uporabili tudi v soboto v Subotici. Namesto Smrketa je znova zaigral Brulec, ob njem pa še Jovič, Povšič, Marič, Petkovič in Gavrilović. Še posebej prvi štirje so bili za igralce Spartaka, ki so pred tedni v Novem mestu na polfinalnem pokalnem turnirju tako prečljivo ugnali gostitelje, največja ovira in so hkrati najzaslužnejši za točki, ki jih je, roko na srce, le malokd pričakoval.

Prvega dela prvenstva je konec, že v petek se pričinja drugi. Prvo kolo prinaša tudi derbi prvenstva, ki lahko spremeni vrh lestvice. V športni dvorani pod Marofom se bosta ob 18. uri pomerili ekipi Pionirja in Strumice; slednja je zagotovo največje presenečenje prvenstva, kajti verjetno ga ni bilo, ki bi si pred pričetkom bojev za točke upal napovedati, da bodo Strumičani jesenski prvaki. Jutrišnja zmaga bi Novomeščane popeljala na prvo mesto, zato bo pomoč s tribun še kako dobrodošla.

Izredno pomembni točki pa so v soboto vknjižile tudi dekleta LJK Kočevja, ki so v 7. kolu II. zvezne lige v Ljubljani ugnale Tabor Jadran s 3:2. Po razburljivih štirih nizih je zmagovalca odločil peti set, ki se igra po pravilu tie break. Gostiteljice so povedle že z 12:9 in srečanje se je zdelo odločeno, toda Kočevke so v nepozabnem finišu osvojile kar 6 točk zapored in prese-

• Kot že rečeno, bo prvo srečanje drugega dela prvenstva v I. zvezni A 2-ligi med Pionirjem in Strumico jutri, v petek, ob 18. uri v športni dvorani pod Marofom.

spodbuda, hkrati pa dokaz, da tudi ženska odbojka v Novem mestu stopa med najboljše slovenske ekipe.

B. B.

Šport

S TURNEJE S POLNIM IZKUPIČKOM — Čeprav so se v taboru novomeških odbojkarjev že kako ball enotenske turneje, med katero so v štirih dneh odigrali kar dve prvenstveni tekmi, eno v Bihacu in drugo v Subotici, so se domov vrnili s polnim izkupičkom. Med najzaslužnejšimi za tak razplet sta gotovo Marič (na tleh) in Jovič. Prav od njiju je v dobnih meri odvisen tudi izid jutrišnjega derbija, ko se bosta pod Marofom pomerili ekipi Pionirja in Strumice. (Foto: B. B.)

Zadnjih sekundah praznih rok

Rokometašice kočevske Opreme izgubile že dobljeno tekmo proti Burji

Sportna sreča je rokometiščam kočevske Opreme v soboto obrnila hrbet. Potem so bile še nekaj minut pred koncem tekme 7. kola II. zvezne lige v Umagu proti Burji Centrocoop na pragu zanesljive zmage — vodile so namreč že z 18:14 so na koncu sklonjenih glav zapuščale igrišče.

Da so v dobri formi, so Kočevke napovedale že prejšnjo soboto, ko so gladko do takrat vodilni Mlinotest, to pa potrjujevale tudi večji del tekme v Umagu. Po začetnem vodstvu gostiteljic s 7:3 zaigrale kot prerojene, dobile prvi polčas z 10:9 in z učinkovito igro nadaljevale v drugem delu. Deset minut pred koncem so vodile že z 18:14, nato pa je bil neverjeten preobrat. Oprema do konca tekme ni dosegla zadetka več, malke Burje pa so 20 sekund pred koncem še zadnjič zatrele mrežo Stefanišino in točki sta ostali doma. Poraz Kočevke vselej ni tragičen, četudi je šlo za prvi ekip pri dnu lestvice, popravnih izpi-

tov za obstanek v ligi bo še dovolj; zaskrbljuje pa način, na katerega je Oprema izgubila že dobljeno tekmo. Temu gremkemu spoznanju bo moral strokovni štab Kočevke posvetiti nekaj časa in dela. Upajmo, da se kaj takega ne bo ponovilo v soboto,

SPET PLAVAJO

RIBNICA — V »Šolo v naravi« so učenci ribniških šol odhajali pred leti na morje. Zadnja tri leta pa imajo tako šole kar v domačem plavalnem bazenu. Za učence četrtil razredov se je začela 8-dnevna šola v naravi v bazenu 12. novembra. Pričakujejo, da se bodo za tako solanje v ribniškem bazenu odločili tudi učenci drugih šol v občini in izven nje, npr. Velikih Lašč in Kočevja.

M. G.-č

ko Kočevke računajo na tretji par točk; v goste jim namreč prihaja zadnjevrščena Lokomotiva.

V prvi moški republiški ligi nič novega. Boj za vrh je bržkone že odločen, igralci Inlesa Rika, ki jih lahko le še čudež pripelje do boja za naslov prvakov, so v soboto brez večjih težav doma opravili s ptujsko Dravo. Po katastrofalnem porazu v Trbovljah je tudi to nekaj, čeprav razočaranja nad dosedanjimi dosežki ne morejo več popraviti. Bolj zanimivo je pri dnu. Ormož, Krško in Dol, nemara tudi Dobova, so ekipe, ki se bodo do konca borile za obstanek. Krščani so v soboto ostali praznih rok na domačem igrišču, bolj ali manj pričakovano jih je premagal škofješko Šešir. Tudi Dobovčani že kar nekaj časa niso okusili slasti zmage, iz tedna v teden so bližje dnu, izkupičke dobrega starta je domala izničen. Tudi v soboto dolenske ekipe z izjemo Inlesa Rika na kakšno bero točk ne morejo računati. Še posebej ne Krščani, ki potujejo v goste k vodilnemu Rudarju STT; Dobovčane čaka Ferrotehna, le Ribničani bi po vseh napovedih morali brez težav opraviti z Veliko Nedeljo.

Za konec še pogled v drugo slovensko ligo, kjer Trebanjčani nadaljujejo zmagovalno serijo; tokrat so po zaslugi razpoložnega strelica Strajnarja in vratarja Pangerca premagali Radeče, že v soboto pa je na sporedu veliki derbi v Črnomlju. Tako Črnomalci kot Trebanjčani se potegujejo za vrh, v prvo SRL pa vodi le eno mesto.

PORAZA KEGLJAŠKIH VRST

KOČEVJE — V nadaljevanju prvenstva v I. republiški kegljaški ligi je ekipa Kočevja v moški konkurenci izgubila v gosteh dvoboj s Tekstino s 5160:4818, medtem ko so dekleta proti istemu nasprotniku izgubile z 2413:2291. Po šestih odigranih kolu s kegljica Kočevja s šestimi točkami na 6. mestu, dekleta pa se bore za obstanek in so trenutno z dvema zmagama deveta.

Za slovo šesta zmaga?

Pričakovan poraz Elana v Velenju — V zadnjem jesenskem kolu doma s Klavarjem

Čeprav so se napovedi uresničile, nogometaši novomeškega Elana v igro in rezultat v Velenju niso razočarali. Bati se je bilo namreč, da bodo elanovci po visokem porazu doma proti Svobodi zaigrali brezvoljno, toda bili so celo na pragu presenečenja.

Dodobra so morali nogometaši velenjskega Rudarja, vodilne ekipe v SNL, preznajiti svoje dreše, da so vknjižili sicer načrtovani točki. Še posebej Kostrevec je bil nenehna nevarnost za domačo obrambo, v 13. minuti je bil tudi strelc izenačujočega zadetka. Šele v drugem delu so Velenjčani strli odpor Novomeščanov, vendar so se morali v zadnjih minutah krepko potruditi, da ni prišlo do presenečenja. Kot je

JESENSKI NASLOV KOČEVCEM

KOČEVJE — V nedeljo je bilo odigrano zadnje kolo v ljubljanski medobčinski nogometni ligi. Nogometaši Kočevja so doma po ogorčeni borbi z 3:2 (2:0) premagali Radomlje, zadetke pa sta dosegla Rajšel 2 in Muhvič. S to zmago si je enajsterica Kočevja prigrabala naslov jesenskih prvakov.

PLESNI TEČAJI ZA ODRASLE

NOVO MESTO — Plesna šola Novo mesto pripravila plesne tečaje za odrasle, ki bodo od nedelje, 25. novembra, dalje potekali v telovadnici osnovne šole v Bršljanu. Začetni tečaj se bo pričel ob 16. uri, nadaljevali ob 18. in izpopolnjevali ob 20. uri, prijave pa sprejema plesni klub na mestu tečaja. Vabljeni!

netljivo, a zaslužno zmagale ter tako opravile spodsrljaj iz prejšnjega kola.

Serijo imenitnih sobotnih dosežkov dolenskih odbojgarskih vrst pa so zaokrožile pionirjevke, ki so v derbiju kola v Gornjem Gradu pripravile največje presenečenje: s 3:2 so ugnale ekipo Ljubnega, ki je ob Koprju Cimosu največji kandidat v boju za naslov. Ob tem ne gre prežetiti, da so Novomeščanke nekaj tednov poprej prizadevale doslej edini poraz tudi Koprčankam. Eno in drugo daje jasno sporočilo: Pionirjeva ekipa je brez dvoma sposobna poseči tudi v boj za naslov; za mlado in nezkušeno odbojgarsko vrsto Novomeščank je to vsekakor veliko priznanje in

BRELIHOV MEMORIAL KRANJCU

SEVNICA — V jedilnici sevnške Lisce je SK Milan Majcen pripravil tradicionalni, že 12. šahovski turnir za memorial Dušana Breliha. Udeležilo se ga je 18 igralcev, zmagal pa je Toni Kranjec iz SK Milan Majcen s 14 točkami, kolikor jih je na drugem mestu zbral tudi njegov klubski kolega Lovičar. Sledijo pa: Volčanjšek (Krško) 13, Povše 12, Derstvenšek 12, J. Blas 10,5, Mesojevec (vsi SK Milan Majcen) 10,5 itd.

J. BLAS

PODVIG IGRALCEV GOJA

KRAGUJEVAC — Novomeški igralci goja so na državnem prvenstvu, ki je bilo od 16. do 18. novembra v Kragujevcu, dosegli svoj največji uspeh doslej. Na prvenstvu prve lige, kjer je nastopilo 6 ekip, so zasedli drugo mesto, pri tem pa dosegli enako število točk kot zmagovalna vrsta Niša. Dodajmo, da je v posamičnem sestevku najboljši dosežek na prvi deski dosegel Novomeščan Bizjak. Poleg njega so v ekipi nastopili še Jukič, Matoh, Harlander in Gaspari.

odbojka

I. ZVEZNA A 2 LIGA, moški, 6. KOLO: SPARTAK — PIONIR 1:3 (—11, 5, —8, —8)

Pionir: Jovič, Povšič, Petkovič, Gavrilović, Smrke, Marič, Brulec, Travižan, Goleš, Berger, Mestnik.

5. KOLO: BIHAC — PIONIR 1:3 (6, —9, —16, —10)

Ostali rezultati 6. kola: Salonit — Bihac 3:2, Strumica — Jedinstvo Interpet 3:0, Varda Tutun — Prva petoletka 3:0.

LESTVICA: 1. Strumica 12, 2. Pionir 10, 3. Vardar Tutun 8, 4. Spartak 6, 5. Bihac 4, 6. Prva petoletka 4, 7. Salonit 2, 8. Jedinstvo Interpet 2. Včeraj sta se v zadnjem kolu prvega dela pomembni ekipi Pionirja in Salonita, že v petek pa pod Marofom igrata Pionir in Strumica.

II. ZVENA LIGA, zahod, ženske, 7. KOLO: PARTIZAN TAVOR — LIK KOČEVJE 2:3 (14, —9, —6, 8, —12)

LIK Kočevje: Levstik, Ogrinc, Vidmar, Turk, Ibrahimović, Klun, Briški, Hočevar, Drobnič.

LESTVICA: 1. Pulj 14 ... 5. LIK Kočevje 6 itd.

V prihodnjem kolu igrajo Kočevke doma z Novo Gorico.

I. SOL, ženske, 7. KOLO: LJUBNO — PIONIR 2:3 (13, —13, 14, —9, —13)

Pionir: Brulec, Ostroveršnik, Podolski, Koncec, Hočevar, Poreber, Kučera, Šteblaj, K. Vernig, J. Vernig.

LESTVICA: 1. Koper Cimos 12, 2. Ljubno 10, 3. Topolšica Kajuh 10, 4. Krim 10, 5. Pionir 10, 6. Mežica 8 itd.

Pari prihodnjega kola: Pionir — Topolšica Kajuh, Koper Cimos — Paloma Branik, Fužinar — Ljubno itd.

rokomet

II. ZVENA LIGA, ženske, 7. KOLO: BURJA CENTROCOOP — OPREMA 19:18 (9:10)

Oprema: Stefanišin, Klarič, Lindič, Guštin 4, Vuk, Križman 1, Jerič 8, Bejtović 1, Dragičević 4, Kersnič, Petek.

LESTVICA: 1. Modea Šparta 12... 10. Burja 6, 11. Ferrotehna 6, 12. Oprema 4, 13. Kranj 2, 14. Lokomotiva 0.

DELOVNA AKCIJA ZA TENISAČE

NOVO MESTO — Upravni odbor teniškega kluba Novo mesto pripravila za to nedeljo, 25. novembra, zaključno delovno akcijo na svojih igriščih. Akcija se bo začela ob 10. uri dopoldne. Vsi člani in članice so najlepše vabljeni.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

Pari prihodnjega kola: Oprema Kočevje — Lokomotiva, Modea Šparta — Burja, Kranj — Vis itd.

SRL, moški, 7. KOLO: INLES RIKO — DRAVA 26:24 (16:11)

Inles Riko: Lapajne, Djokić 3, Mohar, Šilc 2, Marolt, Mihelič 3, Lesar 7, Tomšič 3, Fajdiga 2, Jurič 6, Abram, Škaper.

KRŠKO — ŠEŠIR 26:32 (12:16)

Krško: Imperl, Kečić 5, Keše 2, Verstovšek, Iskra 10, Voglar 2, Martinčič 4, Žagar 1, Šebalj 1, Urbanč 1, Rakar, Božič.

PREDDVOR — DOBOVA 35:27 (17:12)

Dobova: Polovič, B. Levč 1, S. Deržič 4, I. Deržič 2, Večerič 1, Žibert 4, Glaser 13, Radanovič 2.

LESTVICA: 1. STT Rudar 14 ... 6. Inles Riko 9, 11. Dobova 4, 13. Krško 1.

Pari prihodnjega kola: Inles Riko — Velika Nedelja, STT Rudar — Krško, Ferrotehna — Dobova itd.

II. SRL, moški, 7. KOLO: AKRI-POL TREBNJE — RADEČE 22:19 (14:11)

V naslednjem kolu je na sporedu srečanje med Črnomljem in Trebanjčani.

nogomet

SNL, 14. KOLO: RUDAR (V) — ELAN 3:2 (1:1)

Strelca za Elan Kostrevec v 13. in Kroni v 82. minuti

Elan: Hrovat, Markovič (Mesojevec), Hadžić, Kramar (Stubljari), Pavlin, Milanović, Jurišič (Povše), V. Primc, A. Primc, Kroni, Kostrevec.

LESTVICA: 1. Rudar (V) 22, 2. Slovan 21 ... 10. Elan 13, 11. Steklar 11 itd.

Pari prihodnjega kola: Elan — Ingrad Klavdar, Ljubljana — Rudar (V), Jadran Lama — Steklar itd.

košarka

II. SKL, center, 7. KOLO: PODBOČJE — SMELT OLIMPIJA 86:80 (34:48)

Podbočje: Vega 26, Krajcar 25, Krošelj 12, Bubalo 7, Krivokapič 6, V. Jurečič 5, Rozman 3, M. Jurečič 2.

PODBOČJE NIZA ZMAGE

PODBOČJE — Košarkarji Podbočja nadaljujejo serijo zmag na prvenstvu II. republiške lige — center. V 7. kolu so doma ugnali ekipo mladincev Smelta Olimpije s 86:80, potem ko so gostje prvi polčas dobili s prednostjo 14 košev. V tem delu se gostitelji nikakor niso mogli otresti treme zato pa so v nadaljevanju zaigrali kot prorejeni in ob bučnem bodrenju številnih gledalcev preobrnili potek tekme in rezultat. Tako so znova dokazali, da ima Podbočje danes ekipo, ki bi lahko brez težav igrala v I. SKL.

V SOBOTO IN NEDELJO SMUČARSKI SEJEM

NOVO MESTO — Smučarsko društvo Rog organizira v soboto in nedeljo, 24. in 25. novembra, v športni dvorani pod Marofom tradicionalni smučarski sejem. Vrata dvorane bosta oba dneva odprta med 9. in 19. uro, na sejmu pa bo na prodaj nova in rabljena smučarska ter druga športna oprema; prav tako bo organizirana komisijska prodaja, na voljo bodo strokovni nasveti, ogledati si bo moč video filme, da ne naštevamo vsega.

AEROBIKA V TREBNJEM

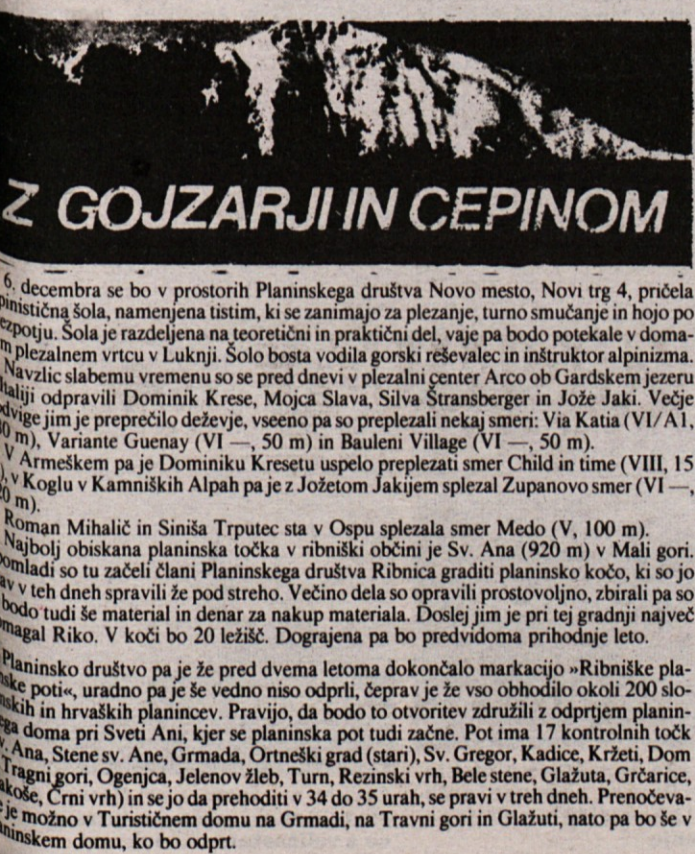
TREBNJE — V telovadnici tukajšnje OŠ osnovne šole se bo začel 7. decembra 17. uri tečaj za vaditeljice aerobike. Tečaj bo vodila dr. Mirjam Bravničar, pri čemer strokovnjakinja iz Ljubljane, in bo vključeval zapored ob petkih od 17. do 19. ure. Prijave za tečaj zbira ZTKO Trebnje, Križeva 2, tel. 44-102. Tečaj bodo izvedli, če se bo prijavilo vsaj deset kandidat.

MALI NOGOMET V ČRNOMLJU

ČRNOMLJE — NK Bela krajina organizira 1. in 2. decembra v športni dvorani Loka trnir v malem nogometu. Priredila znaša 1.000 dinarjev, nakazati jo mora na žiro račun 52110 — 678 — 0279, ekipe pa jo lahko poravnajo tudi dan žrebjanja, ki bo 30. novembra ob 17. uri v prostorih kluba. Vse dodatne informacije je moč dobiti na telefon (068) 500 med 18. in 22. uro.

USTANOVNA SKUPŠČINA TRIATLONCEV

NOVO MESTO — V soboto, 24. novembra, bo v domu športov na Loki, Zupaničeveo sprehajališče 1, ob 18. uri ustanovna skupščina triatlonskega društva. Skupščina, na katero so ljubitelji tega športa prisrčno vabljeni, bo v sejni sobi.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 23. XI.

8.35 — 11.15 in 14.05 — 0.45
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 DELFIN FLIPPER, 15. del
9.25 POGUM ZA TVEGANJE:
PIONIRJI SODOBNE KIRUR-
GIJE, 4/5
10.15 PODMORNICA, nemška nadalj.,
5/6
11.05 VIDEO STRANI
14.20 VIDEO STRANI
14.30 SVET NA ZASLONU, ponovitev
15.00 ŽARIŠČE, ponovitev
15.30 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
18.05 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
18.05 GRADOVI: KAKO SO JIH NA-
PADLI, ponovitev
18.40 HOVI, angl. naniz., 9/11
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 NEBU NAPROTI, amer. dok. seri-
ja, 9/12
21.20 ZAKON V LOS ANGELESU,
amer. naniz., 28/42
22.10 DNEVNIK 3, VREME
22.30 SOVA:
RDEČILO ZA USTNICE, amer.
film
0.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 16.45 Ša-
havska olimpiada — 17.30 Studio Mari-
bor: Tele M — 19.00 Videomeh (ponovi-
tev) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče
— 20.30 Ex libris: O Juliju Bettetu in
vzgoji pevcev — 21.25 Eric Ericson in
APZ France Prešeren (zborovski koncert)
— 22.50 Vprašajte ZIS — 23.50 Medna-
rodno prvenstvo v namiznem tenisu (po-
snetek iz Niša) — 0.50 Satelitski programi

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30
Kapetan Grom in vojski prihodnosti
(amer. naniz.) — 10.00 Šolski program
— 12.00 Poročila — 12.10 Video strani
— 12.20 Satelitski program: Staro za no-
vo vas — 16.25 Poročila — 16.30 TV ko-
ledar — 16.40 Kapetan Grom in vojski
prihodnosti — 17.10 Pogovori o znanosti:
Mikrobiologija — 17.40 Hrvaška danes
— 18.25 Številke in črke — 18.45 Taksi
(amer. humor. naniz.) — 19.10 Risanka
— 19.30 Dnevnik — 20.00 Same laži

(amer. film) — 21.30 Zagrebški sejem jaz-
za — 22.20 Dnevnik — 22.40 Poročila v
angleščini — 22.45 Oddaja o kulturi —
0.10 Poročila

SOBOTA, 24. XI. SLOVENIJA 1

8.05 — 1.10 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 IZBOR TEDENSKE PROGRAM
KE TVORNOSTI
8.30 NEMŠČINA — ALLES GUTE,
22. lekcija
9.00 MUZZY, angleščina za najmlajše
(9/20)
9.15 RADOVEDNI TAČEK
9.30 LONČEK, KUHAJ
9.40 ČEBELICA MAJA
10.05 KRIZEM KRAŽEM
10.35 O. WILDE: INFANTINJIN ROJ-
STNI DAN
11.15 ALF, amer. naniz., 4/24
11.40 NAŠA PESEM
12.10 VIDEO STRANI, ponovitev 1.
oddaje
12.50 VIDEO STRANI
13.00 VIDEOGODBA, ponovitev
13.45 LEPA NAŠA DOMOVINA: SO-
CIALNO ZAVAROVANJE, po-
novitev zabavnoglasbene oddaje,
2/5, ČB
14.15 CIKLUS FILMOV WALTA DIS-
NEYA:
OTROKA KAPITANA GRAN-
TA, amer. film
15.50 ŽARIŠČE, ponovitev
16.20 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 BALKANSKO PRVENSTVO V
KOŠARKI — JU: BOLGARIJA
18.30 DIVJI SVET ŽIVALI, angl. po-
ljudnoznan. serija, 3/14
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.20 ZREBANJE 3 x 3
20.35 ONA + ON
22.10 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.30 SOVA:
ULICA DALANCY, amer. film
1.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.15 Videonoč (ponovitev) — 18.15 Ša-
havska olimpiada (dnevni pregled) —
19.00 Pri Huxtablovih (amer. humor. seri-
ja) — 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske
uspešnice: Miza za pet (amer. film) —
22.15 Satelitski programi

HTV 1

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Sporod za otroke — 10.00 Izbor iz šolske-
ga programa — 11.30 Obzorje (dok. mo-
zaik) — 13.30 Izbrali smo za vas — 14.30
Mladinski film — 16.10 TV teden —
16.30 En avtor, en film — 16.55 Poročila
— 17.00 Sedmi čut — 17.10 Narodna
glasba — 17.40 Brat Farrar (angl. nadalj.,
3/6) — 18.10 Dokumentarna oddaja —
18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Ground zero (avstralski film) —
21.30 Dnevnik — 21.55 Športna sobota
— 22.15 Priručno vaši — 23.00 Zabav-
noglasbena oddaja — 23.45 Poročila

NEDELJA, 25. XI. SLOVENIJA 1

8.00 — 0.25 TELETEKST
8.15 VIDEO STRANI
8.25 OTROŠKA MATINEJA:
ŽIV ŽAV
HOVI, angl. naniz., 9/11
9.40 GRADOVI: KAKO SO JIH NA-
PADALI, 11/13
10.10 ZGODBA O HOLLYWOODU,
angl. dok. serija, 8/10
10.30 PRI HUXTABLOVIH, amer. hu-
mor. serija
11.00 DOMAČI ANSAMBLI: FANT-
JE TREH DOLIN
11.35 KMETIJSKA ODDAJA
12.35 PRISLUHNIŠTVO
13.15 TITANIC, ponovitev
14.45 ALTERNATIVE 4, poljska na-
dalj., 4/9
15.35 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 ŽANDAR V NEW YORKU,
franc. film
18.50 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 D. Jančar: PRIMOŽ TRUBAR,
TV nadalj., 1/4
21.20 ZDRAVO
22.40 DNEVNIK 3, VREME
23.00 SOVA:

SLOVENIJA 2

10.00 Oddaja za JLA in igrani film —
13.00 Športno popoldne — 19.30 Dnev-
nik — 20.00 Veselje do lepe oblike (ne-
mška izobraž. oddaja, 4/4) — 20.45
Vulkani (franc. poljudnoznan. serija, 1/6)
— 21.15 Žetev 90 (dok. oddaja) — 21.55
Športni pregled — 22.40 Satelitski pro-
grami

HTV 1

9.30 Horizonti — 9.45 Poročila — 9.50

TV koledar — 10.00 Nedeljsko popoldne
za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja —
12.00 Resna glasba — 13.05 Daktari (se-
rijski film za otroke) — 13.55 TV družin-
ski magazin: Kulinarčni kotiček; Maske
smrti (angl. film) — 18.45 Risana serija
— 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Boljše življenje (humor. serija) —
20.50 Midin dotik (znanstvenopopularna
serija) — 21.40 Dnevnik 3 — 22.20 Poro-
čila v angleščini — 22.05 Športni pregled
— 22.50 Glasba za lahko noč —
23.50 Poročila

PONEDELJEK, 26. XI. SLOVENIJA 1

8.35 — 10.55 in 15.10 — 1.10 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
MITIN LEGENDE ISLAMSКИH
LJUDSTEV
CICIBAN, DOBER DAN
MPF CELJE
UTRIP, ZRCALO TEDNA, MER-
NIK
10.45 VIDEO STRANI
15.25 VIDEO STRANI
15.35 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO
18.30 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
18.30 RADOVEDNI TAČEK
18.45 ČEBELICA MAJA
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 A. Hieng: GLUHIN MOŽ NA
MEJI, drama TVS
21.15 OSMI DAN
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.25 TISTI ČAS — KONCERT PO-
EZIJE
23.15 SOVA:

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio
Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00
Lepa naša domovina: Trgovina (zabav-
noglasbena oddaja, 3/5) — 20.35 Po sle-
deh napredka — 21.05 Sedma steza
(športna oddaja) — 21.25 Omizje

TOREK, 27. XI.

8.35 — 12.05 in 14.10 — 23.45
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
9.30 ŠOLSKA TV
10.00 V HRIBIH SE DELA DAN... 1/8
10.30 NEMŠČINA — ALLES GUTE,
24. lekcija
10.50 SEDMA STEZA
11.10 OSMI DAN
11.55 VIDEO STRANI

14.55 VIDEO STRANI
15.05 MOZAIK, ponovitev
NEMŠČINA — ALLES GUTE,
24. lekcija
15.35 SOVA, ponovitev
16.35 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ŠOLSKA TV
18.10 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.15 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 NEKOČ V LISBONI, portugalska
naniz., 4/4
21.00 MOJO PESEM IGRAJO
KONCERT LOS ANGELESKEGA
FILHARMONIČNEGA ORKE-
STRA
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 16.40 Svet
športa — 17.30 Studio 2 Koper — 19.00
Tamburaška skupina Bisernica iz Reteč in
madžarski ansambel za ljudsko glasbo —
19.30 Dnevnik — 20.00 Danes v skupš-
čini — 20.45 Zrebanje lota — 20.50 Gra-
dovi na Slovenskem, 12/13 — 21.20 ...

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30
Otroška oddaja — 10.00 Šolski program
— 12.00 Poročila — 12.20 Satelitski pro-
gram — 16.40 Video strani — 16.25 Po-
ročila — 16.30 TV koledar — 16.40 Mali
svet — 17.10 Šolski program — 17.40
Hrvaška danes — 18.25 Številke in črke
— 18.45 Znanost — 19.15 Risanka
— 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Oče bom
(italij. nadalj.) — 20.45 Zrebanje lota —
20.55 Kontaktni magazin — 22.25 Dnev-
nik 3 — 22.45 Poročila v angleščini —
22.50 Kino klub Evropa: Krijte in
kamuflača (grški film) — 0.20 Poročila

SREDA, 28. XI. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.10 in 15.10 — 1.20 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 ŽIV ŽAV
9.50 A. Hieng: GLUHI MOŽ NA ME-
JI, drama TVS
11.05 NEKOČ V LISBONI, port. na-
dalj., 4/4
12.00 VIDEO STRANI
15.25 VIDEO STRANI
15.35 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
17.05 VULKANI, franc. poljudnoznan.
serija, 1/6
17.35 PO SLEDEH NAPREDKA
18.20 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.10 RISANKA

19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
EL DORADO, madžarski film
21.40 NUK V LJUBLJANI, 2. odd.
21.50 DNEVNIK 3, VREME
22.10 KLUB 10, oddaja HTV
23.00 SOVA:
1.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 18.00
brezkončnosti sveta (potopisna report.
4/4) — 18.30 Alpe Jadran — 19.00
dio Maribor — 19.30 Dnevnik — 2
Športna središča — 22.30 Svet poročil

ČETRTEK, 29. XI. SLOVENIJA 1

8.35 — 1.05 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 K. Čapek: POŠTARSKA PR-
LJICA
35 BRRR... BIPBIP
9.50 MOZAIK, ponovitev
11.25 ZAKON V LOS ANGELESU
del
12.15 DOMAČI ANSAMBLI: ANS-
BEL OTTAVIA BRAJKA
12.50 HANS CHRISTIAN ANDERS-
amer. film
14.35 VIDEO STRANI
14.45 DRUGA GODBA:
LJUDSKI PEVCI Z NOTRA-
SKEGA
15.15 MOZAIK, ponovitev
16.00 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK — ŠOLSKA TV, po-
vitev
18.10 SPORED ZA OTROKE
MLADE
TELESKI 90: PRIPRAVIMO
NA SMUCANJE
ALF, amer. naniz., 5/24
19.10 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 VOJNE USODE, angl. na-
dalj., 2/7
21.05 TEDNIK
22.10 DNEVNIK 3, VREME
22.30 TRIBUTE TO BENNY GO-
MAN
23.30 SOVA:
0.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 18.00 Z-
ba Simona Wiesenthala: Morilci so
nami (angl. — madž. film, 1/2) — 19.30
Dnevnik — 20.00 Festival kajkavskih
pevke Krapina 90 — 20.40 Divji sv-
vali (angl. poljudnoznan. serija, 4/14)
21.00 Mali koncert — 21.20 Pogov-
tveganje: Pionirji sodobne kirurgije (po-
ljudnoznan. serija, 5/5) — 22.10
črni gost — 22.55 Komedija na slo-
škem odru — J. Genet: Sluzkinji

Tone Jakše
Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZIGE?

OD KOD PRAZNOVANJE NEDELJE?

Prav ta mitični prizor žrtvovanja bika
so dali v 3. stoletju vklesati v živo skalo
udora v gozdu ob nekdanji rimski cesti
trije mošje. Kdo so bili, je težko napisati,
ker različni dostopni viri navajajo raz-
lična imena. Iva Curk v knjižici Mitreji
na Slovenskem piše, da so to bili Publius,
Proculus in Firmianus. Na tabli ob mitre-
ju pa je besedilo, ki so ga napisali učenci
črnomaljske srednje šole, kot kaže po
drugačnih virih, saj je tam navedeno, da
so svetišče postavili trije sinovi Publila.
Naj bo kakor koli že, mitrej pri Rožancu
ni samo samotni in odmaknjen, spremlja
ga še nekaj ugank, ki jih nisva mogla
razvozlati. V Menaševem Evropskem
umetnostnem leksikonu sploh ni ome-
njen, čeprav mitreji na Slovenskem niso
pogosti. Kot je znano, so ohranjeni samo
štirje, od tega kar trije v okolici Ptujja.
Belokranjski pa prav zaradi tega, ker je
na drugem koncu Slovenije, dokazuje,
da je bil Mitrov kult zares precej razšir-
jen tudi v naših krajih.

Omenjeni ustanovitelji mitreja pri
Rožancu bi težko našli bolj primeren
prostor za ponazoritev Mitrove kamni-
te zibelke, kot je samotna gozdno globel
nad sedanjo železniško progo Semič —

Prvi najin sogovornik je bil Danilo Koše, edini popotnik na železniški postaji Otovec.

Črnomelj. Skozi naravno odprtino med
skalami obiskovalec stopi navzdol v
prostor, ki je kot nekakšna skalnata
dvorana brez stropa. Na največji skali je
vklasan komaj še berljiv napis, pod njim
pa je upodobljen bog Mitra pri ubijanju
bika. Okoli osrednjega prizora so podobe
živali iz iranske mitologije. Levo in
desno sta vklesana dva moška v vzhod-
njaških oblačilih, eden z dvignjeno,
drugi pa s spuščeno baklo, predstavljata
pa Sonce in Mesece, pomembna simbola
Mitrovega kulta.

Kdo bi vedel, kaj vse so slišale mogoče-
ne skale, v kakšnih jezikih se je dvigala
molitev pod krošnje dreves, zgrnjenih
nad naravnim svetiščem, koliko mož se
je udeleževalo tajnih obredov in žrtve-
nih gostij? O Mitrovem kultu in skriv-
nostnih obredih vemo namreč zelo malo.
Vse, kar zgodovina ve, je rekonstrui-
rano z napisov in ostankih mitrejev,
drugih izročil ni, ker je bilo verstvo
strogo mistično, posvečenci pa so se z
njegovim vsebino seznanjali postopno in
niso smeli o njem ne govoriti in ne pisa-
ti. Vemo pa, da so bile ženske iz verstva
izključene, to pa je, kot bi z malce zlobe
lahko rekli, zagotovo, da nekaj ostane
tajno. Žal je res tudi, da je Mitrov kult
zaradi stroge molčečnosti in ekskluzi-
vnosti izgubil bitko z drugimi verstvi,
ki so se pojavljala v rimskem cesarstvu,
posebej še mlado krščanstvo. Mitrov
kult je izginil iz zgodovine, krščanstvo
pa je osvojilo svet. Zanimivo je, da imata
obe verstvi marsikaj skupnega, saj sta
zrasli iz enakih korenin, le da krščan-
stvo ni bilo tako zaprto vase kot Mitrov
kult. Lep primer povezanosti obeh ver-
stev je praznovanje nedelje, Gospodo-
vega dne. Strokovnjaki trdijo, da je pre-
vzeto iz Mitrovega kulta, in sicer iz
praznovanja Sončevega dneva. Nekateri
zahodnoevropski jeziki so staro pojmo-
vanje ohranili, saj je nedelja v an-
gleščini Sunday, torej Sončev dan, v
nemščini pa Sonntag, kar pomeni isto.

ZLATO TELE

Ko sva stala ob starodavnih kamnih,
sva začutila dih skrivnosti, ki se kraja še
danes drži. Ko sva prislunila jesenski
tišini in spokoju med skalami, se nama
ni zdelo prav nič čudno, da so ljudje ver-
jeli, da je na tem kraju nekaj skritega.
Domačini so verjeli, da je tu zakopano
zlato tele. Ljudska domišljija sploh rada
povezuje stara sveta mesta s pogani, aj-
di, zakladi in podobnim. Nič koliko pri-
povedi je krožilo in še kroži med ljudmi
o zakopanem zlatem teletu, ki je sino-
nim za vsakršne zaklade, od tistih, ki jih

čuva kačja kraljica, do tajnega groba
hunskega kralja Atile. Po Beli krajini je
zakopanih precej zlatih telet, bi lahko
rekli, če bi seveda verjeli v vsako bajko.
Še posebej veliko se je govorilo o zlatem
teletu, zakopanem na Kučarju pri Pod-
zemlju. Zlatega teleta tam sicer niso
odkrili, so pa arheologi našli ostanke
utrjene prazgodovinske naselbine iz 4.
tisočletja pred našim štetjem. In tudi v
globeli pri Rožancu se je namesto zlate-
ga teleta pokazal stari relief.

Kdo je prvi odkril ta belokranjski mi-
trej, nisva mogla zvedeti. Prof. Jože Du-
lar, nekdanji ravnatelj Belokranjskega
muzeja, nama je omenil, da so mitrej
raziskovali že v stari Avstriji. Kustodija
Belokranjskega muzeja Andreja Bran-
celja pa je povedala, da v muzeju
hranijo odlitek reliefa že nekaj desetletij.
Vsa sreča, da so odlitek naredili, saj je
danes relief hudo zlizan, tako da je mo-
goče natančneje razbrati, kaj je na
njem, samo iz odlitka. Kot kaže, je belo-
kranjski mitrej zadela usoda, ki je danes
značilna za mnoge zgodovinske
spomenike. Onesnaženo ozračje jih po-
spešno uničuje. Kar je nekdanj zob časa
naredil v tisočletjih, zdaj onesnažen
zrak opravi v desetletju. Zaradi tega bi
mitrej morali nekako zaščititi, sicer bo
lahko čez deset let ostala od njega le go-
la, zlizana skala.

STARO SE UMIKA NOVEMU

Kar ostala bi v spokojni globeli in
morda pogledala za skritim zakladom,
pa naju je pot klicala naprej. Krenila sva
po progi proti Selom pri Otovcu. Okoli
naju se je razprostirala skalnat, trd svet,
tipičen za te kraje. Kjer je bilo mogoče,
so ljudje zorali ali prekopalji zemljo in
posadili ter posejali, kar se je dalo. Da je
bil vsakdanji kruh res trd, zgovorno
pričajo številni kamni in skale, ki jih je
vsepošod dosti. Mali vinogradi ob progi
so videti, ker niso več odeti v zelenje trt,
kot zasneženi, toliko apnenčastih skal
se blešči med rdečkasto zemljo. V dalj-
avi je v gozdu pela motorna žaga in naju
opominjala, da je jesen že krepko stopi-
la v deželo.

Kaj kmalu sva prispela na malo želez-
niško postajo Otovec. Do leta 1947 se je
imenovala Sela pri Otovcu, torej po kra-
ju, kjer stoji. A so jo preimenovali po
večjem. Med vojno so postajo požgali
Nemci in tako dopolnili število požga-
nih poslopj na Selih. Ze pred njimi so
namreč Italijani pritkali rdečega pete-
lina po okoliških zidanicah. Seveda
zato, ker so bili ti kraji obljubeni s parti-

zani. Na Selih je imel Glavni štab Slove-
nije od leta 1944 do osvoboditve kurir-
sko VDV — postajo, propagandni oddelek,
tehniko in celo godbo.

Vojska je še sedaj tu. Ob progi sva
videla stražarja, ki naju je budno opazo-
val. Del proge je zamrežen, zgrajena je
vojaška nakladalna postaja in zgradba
za stražo. Kaj vse se skriva v gozdovih
za progo, pa kdo bi vedel! Nama je padel
v oči predvsem velik napis na beton-
skem opornem zidu, ki stoji natančno
nasproti perona, tako da ga vsak popot-
nik mora prebrati. In prav značilno je,
da je napis v srbohrvaščini. Kaj tudi bi s
slovenščino, ko se ve, kateri jezik naj bi
bil državni in nekoč tudi edini, kot so
upali nekateri načrtovalci bodočega
razvoja Jugoslavije, med njimi tudi vi-
soki predstavniki JLA, kot je bil, deni-
mo, general Kosta Nadj. Socrealistična
napisna masaža popotnikov. Kako tuje
deluje v teh časih!

Na peronu je stal osamljen popotnik,
prvi človek, ki sva ga srečala v hladnem
jesenskem jutru. Zanimalo naju je, ka-
ko bi prišla do slovitega viadukta, ki so
ga med vojno zminirali partizani. Dani-
lo Koše, kot se mož piše, nama je po-
vedal, da sicer tu živi že veliko let, da pa
ni domačin. Doma je iz Novoga mesta, v
Belo krajino pa se je priženil. Za viadukt
je vedel, a še predno bi se lahko pogovo-
rili kaj več, je pripeljal vlak in možakar
je moral odpotovati.

Ko sva nadaljevala pot v vas, sva hitro
uvidela, da ni kaj dosti pripovedovati,
kako se pride do viadukta, saj se je skozi

Jesen je razkrila zapuščine preteklosti na Selih pri Otovcu, ruševine in stara poslopja, ki jih pomlad in poletje za-
grinjata v zelenje.

mešlo v daljavi zarisal njegov mogo-
č obris.

Na poti skozi naselje Sela pri Otovcu
sva presenečena opazovala, koliko
rih hiš se je še ohranilo v tem kraju.
Je sicer, da so ob njih zrastle tudi no-
vendar so bile tiste lesene hišice, bo-
same, bodisi že vključene v novog-
rno, prava paša za popotnikove
željne videti tudi nekaj utripa prete-
sti. Drugače pa je bil kraj prav tako tu-
zaspan kot Lokve. Morda je bil tudi
radi te tihote videti tako zelo zapu-
šene samo zaradi starin in ostankov po-
šene hiše, mimo katerih sva šla.

Sprva sva se namenila, da bova šla
po progi vse do viadukta. A ko sva
že mimo Sel, sva v ravnici pod nama
gledala cerkvice s pokopališčem. Se-
da naju je pritegnila. Vedela sva že
prej, ko sva načrtovala pot, da gre
cerkev sv. Jerneja, v bližini kateri
našli ostanke rimskih grobov. Videli
sva tudi, da mimo nje pelje cesta, pri-
nejša in prijetnejša za hojo kot pa je
sut gramoz ob železniških tirih. U-
sva jo čez drn in strn, se prebila sko-
vidno obžgan gozdiček, prepoln k-
nja, in prišla na spodobno pot.

Okoli cerkvice, ki jo zgodovinski
omenjajo že v 16. stoletju, se razpro-
manjše pokopališče. Prav zdaj ga va-
ni širijo in obdajavajo z novim ob-
jem. Ko sva se sprehodila po njem,
opazila, da je val novoga in sprem-
močno zapihal tudi med nagrob-
Starih skoraj da ni več. Vsi so obnovi-
po sedanjem okusu z veliko marm-
in bleščave. Nekdanji nagrobniki, ki
sicer skromnejši, vendar nekako
vaško pokopališče primernejši in sk-
nejši z okoljem, so se morali umak-
Nekaj zapuščenih sva našla nalož-
na starem delu obzidja.

O rimskih grobovih pa ne duha
sluha. Niti navadnega napisa ne.

Cerkev sv. Jerneja pri Otovcu se
gleduje skozi jesensko jutranjo ma-
co z veličastnim viaduktom.

»Še vedno imam dvoje rok«

Življenjska zgodba invalida Mirka Lebarja

Sredi Ložnice, naselja dober streljaj iz Zalca, stoji hišica. Na prvi pogled ji je videti, da ni bila pozidana večeraj. A kakršnakoli že je, nudi zavetje in dom trem prebivalcem. Poleg nje raste na ruševinah starega hleva druga. Nova. Tista, ki jo Mirko gradi z lastnimi rokami. Nič posebnega pravzaprav, saj tam naokoli hiše rastejo kot gobe po dežju. Pa vendar je drugače. Mirko Lebar je stoodstotni invalid.

Usodne so bile ledene stopnice

Ime Mirko Lebar sta pred petintridesetimi leti v ptujске matične bukve zapisala mati gospodinja in oče, zidar po poklicu. Brez posebnosti so minila otroška leta, Mirko je končal rudarsko šolo in si poiskal delo v tamkajšnji tovarni aluminija. Kdo ve kam bi ga vodila življenjska pot, če se nekega zimskega dne ne bi z vlakom napotil v mesto. Po novo obleko. Ni mi bilo lahko drezati po stari, a najbrž nikdar zaceljeni rani, Mirko pa je pripovedoval mirno. Kot da ne gre zanj, temveč za nekoga drugega.

»Bila je zima, veliko ljudi se je tistega večera vračalo z vlakom. V gneči mi je spodrsnilo na ledenih stopnicah, padel sem in tako se je pač zgodilo, da sem danes na invalidskem vozičku.«

Pot do vozička je bila dolga. Najprej je Mirko prebil nekaj časa v bolnišnici v Ptuj, kjer so mu amputirali obe nogi. Iz Ptuja so ga napotili v Zavod za rehabilitacijo invalidov v Ljubljano, potem še enkrat na klinični center, pa spet nazaj v Zavod. Tam je Mirko spoznal ženo Aleksandro, danes že upokojeno učiteljico. Njun prvi skupen dom je bil v Zalogu pri Ljubljani, kjer je na svet prirojala Rene, danes dijakinja prvega letnika konfeksionarske šole v Celju.

V majhni, nekoliko temni jedilnici teče najin pogovor. Lori, prikupna psička, se stiska h gospodarju. Ina, prava pasja mrcina, solana ovčarka, ima svoj kot zunaj hiše. Lebarjeva sta hišo na Ložnici kupila pred slabimi deseti leti. »Odlično se počutim tukaj, čeprav žena včasih potarna, da bi najraje vse skupaj prodala. Sam pa sem rad tukaj, med temi ljudmi. Le

Mirku, Aleksandri in Rene delata družbo še mala Lori in ovčarka Ina.

toliko bi rad postoril. Dvorišče je v razsulu, streha pušča, rad bi pregradil sobo med jedilnico in Renejino sobo, kjer je zdaj le zasilna pregrada, tudi vlaga ni ravno prijetna sestanovalka,« razlaga Mirko. Pa ni v tem nič jadikovanja, nič tarnanja. »Saj imam še vedno dve roki in počasi bom stvari že spravil v red,« je odločen sogovornik.

Pred časom so sosedje tam naokrog začeli podirati in obnavljati stara poslopja in ker se vse drži skupaj, so začeli podirati tudi pri Lebarjevih. S pomočjo sosedov, »krasni fantje so bili,« pravi Mirko, so podrili zgodnji del hleva, kje so zdaj že pozidane stene in postavljena streha, vse drugo še pride. Tam, kjer so bili nekoč svinjaki, so Lebarjevi zabetonirali pod in ometali stene. Levji delež je Mirko naredil sam, še strehe se je lotil. »Nikoli ne prosim za pomoč, moja in ženina pokojnina, pa še dodatek za potražbo zadoščajo, da lahko živimo,« je odločen Mirko.

tudi navadne pletilke mu niso tuje. Z lesom je obložil stanovanje, polagal ploščice. Ne samo doma, tudi kod drugod. Pred leti je poskušal s popoldansko obrtjo. »Prišli so inšpektorji in vprašali, kaj bom delal,« se spominja Mirko. »Pokazal sem jim svinjsko kuhinjo, vanjo sem postavil mizo, ročni vrtnali stroj in posebno napravo, ki sem jo sam izdelal. Z njo bi delal kljuge za žlebove. In pokazal sem jim svoje roke.« Kaj so takrat mislili inšpektorji, Mirko sicer še danes ne ve, dobil pa je dovoljenje. In se poizkusil na tržišču. Poizkusil, pa kmalu zatem obupal. »Ceno so določali drugi, če sem jo hotel povisati sam, je bilo treba to sporočiti štiri mesece vnaprej. Da sem lahko plačal davek, sem čakal na pokojnino.« Po dveh letih je obupal.

A ne za dolgo. Napotil se je v bližnjo Minervo, edino delovno organizacijo na Ložnici. Pot bi bila kratka in zlahka bi jo zmogel. Tudi ta poskus je padel v vodo. »Na upravi so mi dejali, naj grem k zdravniku in dobim papirje, kjer bo pisalo, da sem 60-odstotni invalid.« K zdravniku ni šel. Danes o tem niti ne razmišlja več. »Še za zdrave ni dela, kaj šele za takšne, kot sem sam.«

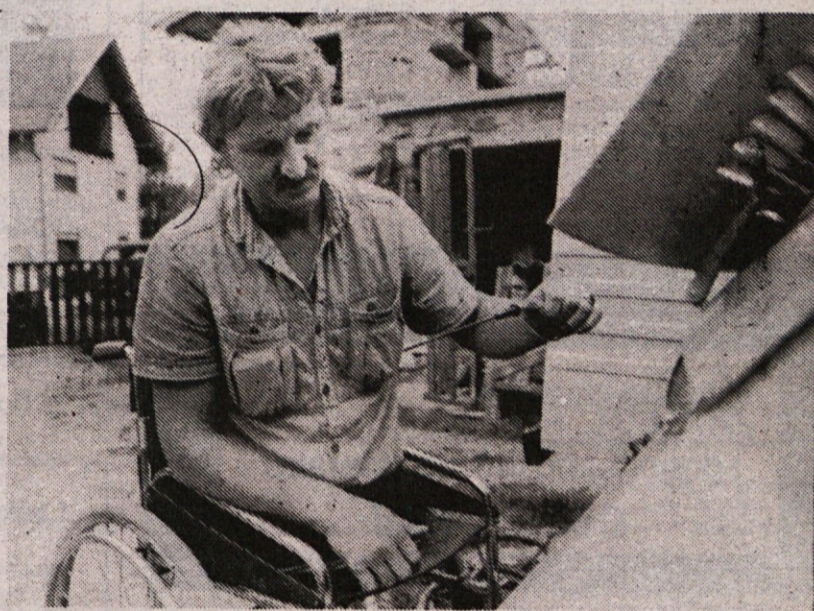
Tudi avto bi vozil

O tem, koliko življenjske moči se skriva v tem človeku, priča tudi njegov poskus, da bi naredil šoferjski izpit. Ko je stanoval še v Zalogu, se je prijavil pri izpitni komisiji. Pri zvezi paraplegikov so imeli posebno prirejeno vozilo. »Ko sem se prvič prijavil na izpit, sem bil četrti po vrsti. Po mesecu dni sem se spet oglasil in bil že enajsti. So pač drugi imeli prednost,« se je sprijaznil Mirko. Potem ko je prišel na Ložnico, ni več poskušal, saj na Celjskem ni posebnih vozil, s katerimi bi lahko opravil izpit. Pa tudi koristil mu ne bi. »Dva avtomobila imam na dvorišču, starega fička in Diano Dag. Pa nimam denarja za registracijo, prav tako ne denarja za avtomatsko komando, saj stane preko 150 tisoč din,« je bil jasen. Tako mu pač ostaja voziček, ki ga dobi na vsaka tri leta. Pa še ta je ves razmajan, saj je namenjen za vožnjo po stanovanju, Mirko pa z njim križari naokrog. In temu se ne bo odpovedal tudi v prihodnje. Kot se zagotovo ne bo odpovedal svojemu optimizmu, hotenju, da živi brez tuje pomoči.

»Nikoli ne prosim za nobeno stvar,« je spet zatrdil, čeprav ob tem ni pozabil na tamkajšnje društvo invalidov. »V društvu se spominjo na nas in pomagajo, kolikor se le da. Trenutno nameravamo med invalide razdeliti 50 tisoč dinarjev. A nas je vseh skupaj dva tisoč in če samo tristoim razdelijo denar, pride na vsakega le 150 dinarjev.«

Zato pa Mirko razmišlja o nečem drugem: »Mislim, da bi se morala vsa društva invalidov na Celjskem povezati, stopiti skupaj in odpreti poseben žiro račun. S pomočjo dobrodelnih koncertov bi zbirali denar in ga namenili za kreditiranje invalidov pod nekoliko bolj ugodnimi pogoji.« Takšna je Mirkova ideja. Bo kljub temu, da je vzniknila jeseni, vendarle obrodila sadove?

IRENA BAŠA
Foto: EDI MASNEC

»Nimam nog, še vedno pa imam dvoje rok,« pravi Mirko.

Takole se Mirko in Rene lotita dela. Se sprašujete, zakaj Rene? Res je, ime zveni tuje, a je povsem razumljivo. Mati Aleksandra je bila rojena v Franciji, edina učiteljica, ki je pod svoje okrilje vzela tuje, slovansko dekle, je bila prijazna Francozinja Rene.

**Sekretariat za varstvo okolja
in urejanje prostora občine Novo mesto**

razpisuje
prosto delovno mesto

**VODJE SLUŽBE SKLADA STAVBNIH ZEMLJIŠČ
IN SVETOVALCA ZA TEHNIČNO-EKONOMSKE
ZADEVE**

Za zasedbo prostega delovnega mesta se zahteva izpolnjevanje splošnih, z zakonom predpisanih pogojev ter posebnih pogojev:

- visokošolska izobrazba gradbene smeri
- najmanj 4 leta delovnih izkušenj
- opravljen strokovni izpit
- znanje uporabe računalnika in aktivno znanje slovenskega jezika

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polno delovno obveznostjo. Uposobljenost kandidatov, ki še niso bili zaposleni v državni upravi, bomo preverili s predhodnim preizkusom v obliki pisne naloge.

Prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 8 dni po objavi Sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.

cosmos d.o.o.

avtomontaža cosmos d.o.o.

PRIPOROČAMO VAM SODOBEN IN EKONOMIČEN TRAKTOR,
IZDELAN V KOOPERACIJI COSMOS-SAME

SAME

**TIP
DELFINO 35,
4 RM**

POGON NA VSA
4 KOLESA, MOČ
MOTORJA 25 kW
(34 KM), PRODAJA
ZA DINARJE,
MOŽNOST
KREDITIRANJA IZ
SREDSTEV
KOOPERANTOV
PRI VAŠI KZ.

Prodajamo tudi traktorje

SOLAR 50, FRUTTETO 75, EXPLORER 80
DOBAVA TAKOJ!

COSMOS d.o.o., LJUBLJANA, CELOVŠKA 182,
telefon: (061) 551-141, 554-250

M Kmetijska zadruga Metlika

**Zadružni svet Mercatorja —
Kmetijske zadruge Metlika
in upravni odbor
Hranilno-kreditne službe Metlika**

RAZPISUJETA
prosti delovni mesti delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

- vodje komercialne Mercatorja-Kmetijske zadruge Metlika
- vodje Hranilno-kreditne službe Metlika

Poleg z veljavno zakonodajo predpisanih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
pod a)
da ima najmanj višjo izobrazbo ekonomske ali agronomске smeri in tri leta delovnih izkušenj,
pod b)
da ima srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri in šest let delovnih izkušenj ali višjo izobrazbo ekonomske ali pravne smeri in štiri leta delovnih izkušenj.

Rok za prijavo je 8 dni po dnevu objave razpisa. Prijave je potrebno poslati na naslov: Mercator-Kmetijska zadruga Metlika, Cesta XV. brigade 2, Metlika (za razpisno komisijo). Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po odločitvi.

**Zadružni svet Mercatorja —
Kmetijske zadruge Metlika**

objavlja
JAVNI NATEČAJ

za oddajo v najem naslednjih poslovnih prostorov:
1. poslovni prostori v kleti prodajalne na Suhorju v skupni izmeri 84 m², ki obsegajo prodajni prostor in skladišče in so primerni za opravljanje ali trgovske ali gostinske dejavnosti;
2. poslovni prostori v Metliki, Na Obrh 1, in sicer 2 pisarniška prostora nad kmetijsko apoteko v skupni izmeri 35 m².

Pisne ponudbe z natančnim opisom dejavnosti, ki jo namerava kandidati opravljati v najetih poslovnih prostorih, pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Mercator-Kmetijska zadruga Metlika, Poslovni odbor, Metlika, Cesta XV. brigade 2.

DOLENJSKI LIST

- oglase
- razpise
- licitacije

sprejemamo tudi po telefaxu

068/24-898

M Mercator — Splošno trgovsko podjetje Metlika

Poslovni sistem Mercator, d.d. d.o.o. Metlika

Metlika, CBE 57

Razpisna komisija
objavlja
prosta dela in naloge

direktorja d.o.o.
(reelekcija)

Poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat izpolnjevati še naslednje:
— da ima višjo ali najmanj popolno srednješolsko izobrazbo ekonomske, komercialne ali pravne smeri,
— da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj na odgovornih delih v stroki, od tega 3 leta na vodilnih delovnih mestih,
— da ima celovito strokovno znanje, ustrezne osebnostne kvalitete in sposobnosti.

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo je določeno s pravilnikom o DR. Kandidati naj svoje ponudbe z dokazili in opisom dosedanjih del pošljejo na naš naslov v 8-ih dneh po razpisu. O izbiri bodo obveščeni v 30-ih dneh.

STORITVE

**Podjetje za proizvodnjo in montažno opremo
za zaščito okolja in varčevanje energije, Krško
p.o. Krško, Zadovinek 38**

Po statutu podjetja SOP STORITVE Krško
razpisna komisija, imenovana od delavskega sveta,

objavlja razpis za

DIREKTOR PODJETJA

Kandidati za direktorja morajo poleg pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati naslednje:

- srednja izobrazba
- tri leta delovnih izkušenj pri opravljanju vodilnih ali vodstvenih del znanje tujega jezika

Kandidati morajo predložiti program dela podjetja s predlogom o uresničevanju poslovne politike za štiriletni mandat. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa na naslov: SOP STORITVE, p.o. Krško, Zadovinek 38, »za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v osmih dneh po odločitvi delavskega sveta.

turistično vodenje in svetovanje

Alenka Klemen.

Laško, telefon in fax na številko (063) 732-640

vabi na avtobusne izlete po sezonskih cenah:
27. 11. — **PARIZ**, 6 dni, 2.700 din
28. 11. — **RIM**, 5 dni, 1.990 din
13. in 20. 12. — **POLJSKA**, 4 dni, 1.250 din

Prijave in informacije na gornji naslov, oz.: **TRGOVINA LIPA,**
Birčna vas 8 a, Novo mesto, telefon (068) 28-860.

ZVEZKA
DRUŠTV ZA
SREBANSKO
PARALIZIRANO
SLOVENIJO

ŠTEVILKA ŽIRO RAČUNA:

50105-678-75233

**KOVINTEHNA
TOZD INZINIRING
PROGRAM INFORMATIKA**

NEMOGOČE JE MOGOČE

Za vas, ki se ne bojite Evrope 92, smo pripravili vrsto računalniških programov za sodobno poslovanje!

FINANČNO-INFORMATIVNI SISTEM (glavna knjiga, salda-konti, menične in ostale obresti)

MATERIALNO POSLOVANJE (skladiščno in finančno poslovanje)

Na ta dva osnovna programa se z istimi matičnimi podatki o dobaviteljih, kupcih, klasifikaciji materiala, kontnim planom, šiframi materialov in drugimi podatki navezujejo še programi za:

- OSNOVNA SREDSTVA
- OSEBNE DOHODKE
- EVIDENCO KREDITOV
- KADROVSKO EVIDENCO
- EVIDENCO IN OBRAČUN NAROČNIKOV
- KALKULACIJE IN RAZPIS PROIZVODNJE
- FAKTURIRANJE
- MALOPRODAJNO IN VELEPRODAJNO KALKULACIJO Z OBRAČUNI DAVKOV
- DROBNI INVENTAR
- EVIDENČNO DOKUMENTACIJO
- PODPORO DELA PRAVNIH SLUŽB

Z našimi računalniškimi programi poslujejo že v več kot 100 podjetjih, bankah, skupnostih širom po Sloveniji. Zagotavljamo tekoče vzdrževanje in prilagajanje programov spremenjenim predpisom.

Prodaja in servisiranje računalniške opreme.

Podrobne informacije na telefon (063) 27-217, fax (063) 28-511 (Zlatko Gruber)

**Podjetje PIN, d.o.o., Ljubljana,
računalniški inženiring,**

išče za skupno sodelovanje na dolenskem tržišču podjetje, ki bo omogočalo:

- trženje že izdelanih programskih produktov,
- prodajo in servis računalniške opreme,
- prodajo prog.-račun. opreme za proizvodnjo,
- organiziral in vodil izobraževanje za prodane produkte,
- operativno opravljal dela na MSM podatkovni bazi PIN-a,
- opravljal prodajo menedžerskih uslug PIN-a.

Sodelujoča podjetja naj pismeno posredujejo svoje informacije in kratak opis sodelovanja v 8 dneh po objavi oglasa na naslov:
PIN, d.o.o., Sojerjeva 45 — 61117 Ljubljana
Kontaktna oseba: Srečo Gospodarič

Dodatne informacije po tel.: 061/344-701 od 8. do 12. razen srede. Odločitev bomo posredovali v 15-ih dneh po zaključku razpisa.

**Ste dinamični,
komunikativni,
imate izkušnje oz.
jih želite pridobiti?**

Nudimo vam možnost ekskluzivnega zastopanja v marketingu s tržnimi prijemi, ki zagotavljajo uspeh in omogočajo odlične zaslužke. Zagotavljamo vam strokovno pomoč pri uvajanju v delo.

**Kličite nas po telefonu:
(061) 371-534, po 16. uri!**

**50 mopedov
PIAGGIO SI
s čelado**

20x Alfa Romeo

1x **1.000.000 DIN**

2x **500.000 DIN**

10x **100.000 DIN**

**PRVO
ŽREBANJE**

16. 12. 90

INTERMARC

IMPORT - EXPORT d.o.o.

Trgovina na debelo in drobno
tel./fax 068-24-663
Novo mesto/YU

Cenjene kupce obveščamo, da smo zaradi velikega zanimanja podaljšali akcijsko prodajo

NAHRBTNIH KOSILNIC KAWASAKI ASK 400 na nitko

v KZ Novo mesto, Šentjernej, Škocjan, Šmarjeta, Trebnje, Črnomelj, Semič, Metlika, Dvor, Žužemberk, Dol. Toplice, Dolenjka Trebnje ter INTERMARC, teh. trgovina Stopiče. Istočasno obveščamo kupce, da imamo na zalogi kosilnice BCS Diesel ali Benzin, vozičke za kosilnico ter rezervne dele. Možnost nakupa na kredit (6 mesecev). Informacije na tel. (068) 24-663 od 8. do 15. ure ali osebno v teh. trgovini INTERMARC, Stopiče pri Novem mestu.

ZAHVALA

V 72. letu nas je zapustil naš dragi oče in stari oče

JOŽE PRIMC

iz Zaloga

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebna zahvala tudi gospodinu Robertu Dularju v imenu ZB za izrečene besede pred odprtim grobom, kolektivnu Opekarno Zalog in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

30. novembra bosta minili dve leti, odkar nas je zapustila naša najdražja žena, mama, babica, sorodnica in prijateljica

BLONDINA ILIČIN

rojena BERJAK

Hvala vsem, ki se je kakorkoli spominjate!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Delo, skromnost in poštenje, tvoje je bilo življenje. Tvoj dom ovila je črnina, v srcih dragih ostala je praznina.

V 73. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

PEPCA MIHALIČ

Z bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje ter pokojno spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se kolektivom Labod Novo mesto, Gozdno gospodarstvo Straža, Gozdno gospodarstvo Podturn, Traig Ivančna Gorica. Zahvaljujemo se gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: sinovi in hčere z družinami

V mojem srcu je materina podoba — lepota in blagost, kakor je nikoli in nikjer nisem videl in ki jo bodo živo ugledale šele moje umirajoče oči...
Ivan Cankar: Njena podoba

V SPOMIN

25. novembra bo minilo 10 let, odkar nas je zapustila naša najdražja

ANTONIJA LUZAR

Majde Šilc 6 v Novem mestu

Leta ne izbržejo bolečine in v mislih smo vedno s teboj. Hvala vsem, ki se spominjate in postojite ob njenem grobu.

Vsi njeni

ZLATA VERIGA

NOVAK — Pravi naslov za nabavo izpušne cevi je: Jože Novak, Ob potoku 10, Gotna vas pri Novem mestu. Izpušne cevi za vse vrste evropskih in japonskih avtomobilov. Za domala vse tipe in modele. Izpušno cev naredijo tudi po meri. Izpopolnjena tehnologija izdelave zagotavlja: najboljšo funkcioniranje in trajnost izdelka. Najbolje se je o tem prepričati na kraju samem. Tel. 068/25-585 in 22-643. Pokličite.

ALPINIZEM — Edini pravi boj s surovo naravo. Šola za alpiniste v PD Bohor — v Alpinistični sekciji. Vsak ponedeljek ob 18. uri v Domu mladih v Krškem. Fanteje in dekleta pridružite se. Miran Pribožič iz NEK vam daje informacije. Tel. 0608/33-176.

VULKANIZERSTVO — Cenjene stranke obveščajo: avtoplašči FULDA, MICHELIN, GOODYEAR, FIRESTONE IN PIRELLI na zalogi. Iz uvoza. V vseh dimenzijah, vseh profilov. Po najbolj ugodnih cenah. Tudi izredne dimenzije za izjemne stranke. Možnost plačila brez davka. Poleg tega še vse vulkanizerske storitve. Odprto vsak dan od 6. do 16. ure, ob sobotah od 9. do 13. ure. Bojan Umetič, Rostoharjeva 62, Krško. Tel. 0608/31-407.

SEVŠEK — To je KLOBUČARSTVO. Na zalogi imajo klobuke in kape, za otroke in odrasle. Če imate doma primeren material, vam kapo ali klobuk tudi izdelajo. Po meri. In ko smo že pri kapah. Tudi majice s kapuco, pa trenirke. Leskovec pri Krškem. MDB 12 a. Tel. 0608/33-130.

DERBY — Za srečanje na najvišji ravni. V okrepčevalnici na Tovarniški 6 v Krškem. Poleg Vidma. Tople sendviče, hamburgerje itd. je mogoče zaliti z najboljšimi pijačami. Odprto od 10. novembra dalje od 6. do 22. ure zvečer. Tel. 0608/32-317.

SPET TEČAJ — Plesni studio Krško. 8. decembra se v delavskem kulturnem domu začne plesna tečaj iz modernih družabnih plesov. Ob 17. uri začetni plesni tečaj za mladi in odrasle. Ob 19. uri pa nadaljevalni plesni tečaj. Informacije in vpis na tel. 0608/32-795.

TEČAJI IN ŠOLE — V slovenski državi se bo govorilo slovensko. Tečaji iz slovensčine — po 40 ur. Kriza bo. Tečaj šivanja in krojenja — 36 ur. Brezplačno šolanje za odrasle na večerni osemletki od 1. do 8. razreda. Dopolnilno usposabljanje za upravljalce ogrevalnih naprav. In še marsikaj. Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost dela, Novo mesto, Ulica talcev 3 a, tel. 068/21-319 in 21-640, dopoldne in popoldne. Pokličite.

BRUŠENJE — Kakovostno brušenje vseh vrst mizarskega orodja. Jeklene in vidia žage. Do 600 mm premera. Nože za vse vrste rezkarjev. Pa tudi navaden kuhinjski nožek vam nabrusijo v delavnici Jožeta Brulca. Krka 23 pri Novem mestu. Tel. 068/27-822.

MIKROS — Računalniki — od strojne do programske opreme. Pa tudi šolske in pisarniške potrebščine. Pisala in ravnila, zvezki in blokci. Vse to v hiši Mikros. Šmihel pri Novem mestu. Na št. 56. Tel. 068/22-665.

KOKTAJL — Spet plesni studio Krško. 7. decembra se v prednovoletnem ozračju v delavskem kulturnem domu ob 20. uri. PLESNI KOKTAJL. Naj vas daje radovednost.

ALPHA — Zdjaj po malem trgujemo med sabo. To ni kakšna posebna nova kvaliteta. Ampak dogaja se pomembna stvar. Kapital se prerazporeja. Prišel bo tudi v bolj spretno roke. In potem se bo začelo zares. PRODAJALI BOMO IZDELKE MADE IN SLOVENIA.

KOZMETIKA — Nega obraza in dekolteja pri Mariji v Trebnjem. Četrtek in petek od 16. do 22. ure. V soboto dopoldne. Tel. 068/44-120.

JELKA — Frizerski salon na Paderski 12 v Novem mestu. Na tem naslovu se ve: kako v najkrajšem možnem času do najbolj modne pričeske. Pa ne samo za ženske. V prijetnem ozračju Jelka poskrbi tudi za družinsko striženje: za ateta, pa mamo, otroke in tudi staro mamo hkrati. Kar pokličite: 068/28-428.

ZLATA VERIGA
Oglase za Zlato verigo sprejema Alpha d.o.o., Trdinova 11 a, Novo mesto, tel. 068/28-121 za Dolenjsko. V ponedeljek in četrtek tudi dopoldne.

Ijubljanska banka dolenjska banka d.d., novo mesto

razpisuje in objavlja

v skladu z določili zakona o vrednostnih papirjih in po sklepu izvršilnega odbora banke z dne 30. 10. 1990

drugo izdajo delnic

za znesek 4.800.000,00 din z nominalno vrednostjo posamezne delnice 1.000,00 din, v količini 4800 nedeljivih delnic na ime in proti plačilu v gotovini na žiro račun banke št. 52100-620-107 pri SDK Novo mesto.

Delnice lahko vpišejo in vplačajo vse pravne osebe v SFRJ v času od izdaje dovoljenja komisije za vrednostne papirje do 31. 12. 1990. Prednost imajo delničarji banke. Zaradi izenačitve upravičenj kupcev druge izdaje z upravičenji dosedanjih delničarjev se na nominalno vrednost delnic doplača 45%, kar se šteje kot obresti.

Delnice dajejo pravico do upravljanja in do udeležbe na dobičku banke v skladu z določili statuta. Banka bo izdala kupcem delnic potrdilo o lastništvu delnic.

Banka si pridrži pravico odstopa od izdaje delnic, če do postavljenega roka ne bo vplačanih vsaj polovico razpisanih delnic. Kupcem delnic bo vrnila vplačana sredstva najpозnejše do konca marca 1991 skupaj z obrestmi, kot veljajo za hranilne vloge, vezane nad tri mesece.

Vse dodatne informacije o tem daje sektor sredstev in naložb na sedežu banke v Novem mestu, Kettejev drevored 1.

Ijubljanska banka

Dolenjska banka d.d.
Novo mesto

ZAHVALA STILLESA

SEVNICA — Ob poplavi, v kateri so bili močno prizadeti tudi nekateri naši delavci, ker so utrpeli veliko škodo,

nam je s finančno pomočjo za naše delavce pomagal Slovenijales — DRF, za kar se njegovim delavcem in vodstvu znova najlepše zahvaljujemo, je med drugim rečeno v zahvali, ki smo jo dobili od sevnškega Stilleasa.

ZAHVALA

Ne morem iz zemlje, kot drobna semena, da znova bi segli si v tople dlani.

V 71. letu starosti nas je zapustila naša

PEPCA KREVS

iz Malenske vasi 6

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, posebno Mari in Mici, za pomoč. Vsem, ki so pokojni darovali vence in cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti, iskrena hvala. Zahvaljujemo se sodelavcem in sindikalni organizaciji Laboda TOZD Temenica, IMV Adria. Posebno se zahvaljujemo sodelavcem Splošne bolnišnice Novo mesto in Adrie za nudeno denarno pomoč. Hvala zdravniškemu osebju Internega oddelka II. nadstropje, ki je pokojni lajšalo bolečine ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

Viktor Jeršin

Dvanajstega novembra smo se na trebanjskem pokopališču za zmeraj poslovili od Viktorja Jeršina. Rojen je bil 1911. leta na Račjem Selu pri Trebnjem v številni družini.

Viktor je v mladih letih ostal doma na kmetiji. Pozneje se je zaposlil pri železnici, v sekciji za vleko v Novem mestu, in ostal v tej službi do upokojitve. Delal je seveda tudi še doma. Kako rad je pokazal vsakemu hlev z velikimi, rejenimi prašiči!

Skrbel je tudi za tisto stran svojega življenja, ki jo izpolnjuje delo v družini. Vključil se je v društvo upokojencev in rad je hodil na izlete. Bil je dober in vedno nasmejan in za vsakega je imel prijazno besedo. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

R. MAJER

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 10. do 15. novembra so v brežiški porodnišnici rodile:

Milena Stipič iz Draš — Tomislava, Marija Franko iz Obrežja — Sabino, Branka Rajter iz Senkoveca — Marka, Jadranka Lackovič iz Krškega — Zvonimirja, Katarina Vodeb iz Brestanice — Luka, Martina Češek iz Kompolja — Vesno, Ružica Srdar iz Dobreve — Boža, Nadica Klenovšek iz Dol. Leskovca — Valerijo, Smiljana Anžiček iz Krškega — Niko, Nina Kramaršič iz Celja — dečka. Čestitamo!

ZAHVALA

V 65. letu nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

JERNEJ KOKOTEC

iz Krškega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in sveče. Posebno zahvalo smo dolžni Slavku Kuneju za poslovilne besede ter Mižigojevim za vsestransko pomoč.

Žalujoci: žena Štefka in hči Irena z družino

V SPOMIN

19. novembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil mož, oče in stari oče

FRANC GROZNIK

Hvala vsem, ki se ga spominjate in mu prižigate sveče.

Vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 22. novembra — Cecilija Petek, 23. novembra — Klemen Sobota, 24. novembra — Cvetka Nedelja, 25. novembra — Katarina Ponedeljek, 26. novembra — Konrad Torek, 27. novembra — Virgil Sreda, 28. novembra — Jakob

LUNINE MENE
25. novembra ob 14.11 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 22. in 23. 11. (ob 20. uri) ameriški erotični film Sluge strasti. 24. (ob 20. uri) in 25. 11. (ob 18. in 20. uri) bovcanska komedija Bogovi so ponovno padli na glavo. 27. in 28. 11. (ob 20. uri) ameriški erotični film Neutrudni ljubimec.

ČRNOMELJ: 22. 11. (ob 19. uri) ameriški film Shirley Valentine. 23. 11. (ob 20. uri) ameriški erotični film Več od strasti. 25. 11. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Hiša ob poti. 27. 11. (ob 19. uri) ameriški triler Governer in striptizeta. 29. in 30. 11. (ob 19. uri) ameriška komedija Glej, kdo govori.

kmetijski stroji

TRAKTOR IMT 35 prodam, ☎ (0608)32-940. 3501
PRIKLJUČKE za traktor TV 420 (brane, škroplilnica, kosilnica, kultivator z ospalnikom) prodam. Matjašič, Čurle 12, Metlika, ☎ 58-249, od 7. do 18. ure. 3585
KOMBAJN MASEJ Ferguson 630 S, delovna širina 180 cm brez motorja in rokovopaca, tudi Masej Ferguson, prodam. Franc Jožef, Zbure 4, Šmarješke Toplice. 3589
PLUG POSAVEC, 12 col, in nakladalec za gnoj Tehnostroj prodam. Vse je še v garanciji. Kužnik, Podlisc 6, Dobrič. 3610

kupim

RAZGLEDNICE in pisma do leta 1945, fotoaparati LEICA, starinski radio kupim. ☎ (0608)61-084. 3243
ZAZIDLJIVO PARCELO med Šentjernejem in Novim mestom oziroma okolici kupim. ☎ 41-086. 3519
SUHE SMREKOVE DESKE debeline 5 cm kupim. ☎ 42-925. 3530
KUPIM knjigo »Zgodovina šentjernejske fare«. ☎ 41-121. 3535

motorna vozila

126 P, letnik 1986, registriran za celo leto, prodam za 3400 DEM. ☎ 65-501. 3504
BMW 1600, starejši letnik, potreben manjšega popravila, ugodno prodam. ☎ (0608)33-268. 3512
MOTOR BT 50, oktober 1987, dobro ohranjen, registriran do aprila 1991, prodam. Cena 1.200 DEM. ☎ (068)46-530. 3518
JUGO 55, letnik 1989, in ležalni kamin dolžine 2,20 m prodam. ☎ 28-709. 3522
Z 750, letnik 1981, prodam. Dušan Teropšič, Črešnjice 21, Otočec. 3523
PRODAJ JUGO 45 AX, letnik 87. ☎ 22-917
R 5, letnik 1990, prodam. ☎ 44-142, popoldne.
Z 101, 1982, in Z 750, 1978, prodam. Hajsinger, Dobe 27, Kostanjevica. 3524
LADO 1500, letnik 1987, po delih, in zamrzovalno skrinjo (210 l) in hladilnik (170 l) prodam. ☎ 23-774, dopoldne. 3526
R 4 GTL, letnik 1989, prodam. Anton Gorenc, Trg 21, Mirna Peč. 3527
Z 101 1300, letnik 1979, prodam. Cena 15.000 din. Remus, Jablanec 2, Kostanjevica, popoldne. 3528
VSE DELE Z 101, Z 750, golfa 1100, derbija, prodam. Dušan Zbogar, Semič. ☎ 56-102. 3531
BT 50, star tri leta, prodam. Možnost zamenjave za APN 6. ☎ (068)43-780. 3533
126 P prodam. ☎ 86-180. 3534
Z 101 GTL 55, letnik 1986, prodam. Milan Vrščaj, V Brezov log 64, Novo mesto, ☎ 25-618. 3537
JUGO 55, premontiran, registriran do novembra 1991, prodam. Jankovič, ☎ 24-071. 3543

KRMELJ: 24. 11. ameriška komedija Riba imenovana Vanda.

KRŠKO: 22. 11. (ob 20. uri) angleška komedija Ples v temi. 23. 11. (ob 21. uri) ameriški erotični film Vroča Marilyn. 25. 11. (ob 18. uri) ameriška komedija Vojna rož. 27. 11. (ob 20. uri) ameriški avanturistični film Grom na pikah. 29. 11. (ob 20. uri) ameriški srhljivi film Muha — II. del.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 22. (ob 18. in 20. uri) in 24. 11. (ob 16. uri) ameriška pustolovska melodrama Velika modrina. Od 23. do 25. 11. (ob 18. in 20. uri) avstralski triler Nevarno morje. 25. in 25. 11. (ob 22. uri) ameriški erotični film Nebeške lise. 26. in 27. 11. (ob 20. uri) ameriška grozljivka Mehur ubijalec. 28. in 29. 11. (ob 18. in 20. uri) ameriška grozljivka Fantom iz Midwood Mall.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 23. do 25. 11. (ob 19. uri) ameriški film Društvo mrtvih pesnikov. Od 26. do 28. 11. (ob 19. uri) ameriški film Pogled, kdo ti govori.

SEVNICA: 22. in 23. 11. ameriška komedija Riba, imenovana Vanda. 24. in 25. 11. ameriška melodrama Koktels.

JUGO 45, september 1989, kovinsko modre barve, prodam. ☎ (068)85-485. 3544

MERCEDES 240 D, letnik december 1981, prodam. Cena 21.000 DEM. ☎ 25-823. 3547

LADO KARAVAN 1300, letnik 1986, prevoženih 70.000 km, prodam. ☎ 23-976. 3548

126 P, nov, prodam. ☎ 27-578. 3551

JUGO 45 A, letnik 1987, ugodno prodam. ☎ 20-476. 3552

GOLF JXD, 4 vrata, rdeč, star eno leto, prodam ali zamenjam za starejši golf. Jenškovec, Male Vodenice 13, Kostanjevica. 3556

VW HROŠČ 1200 J, december 1976, prodam. ☎ 20-525. 3561

Z 101 SKALA 55, julij 1989, bela, 14.000 km, prodam. ☎ 28-761. 3562

JUGO 45, star dve leti, ugodno prodam. ☎ 27-653. 3563

126 P, letnik 1979, registriran do aprila 1991, prodam. ☎ (0608)88-856. 3564

R 4 GTL, letnik 1987, rdeče barve, prodam. Pirkovič, Ratež 38 a, Brusnice. 3565

SAMARO 1500, bele barve, april 1990, prodam. ☎ 21-491. 3567

GOLF JXD, letnik 1990, kovinske barve z dodatno opremo, prodam. ☎ 27-740. 3568

Z 101, staro 15 mesecev, prodam. ☎ 42-487. 3571

JUGO AX 45, letnik 1987, jugo koral 45, letnik 1988, in jugo, letnik 1986, ugodno prodam. ☎ (068)44-652 in ☎ (068)45-448. 3572

R 4 GTL, letnik 1986, prodam. Jože Debevc, Grbe 8, Šentjernej. 3573

LADO SAMARO 1300, 5 vrat, letnik 1987, prodam. Milenovič, Cerklje ob Krki 26 b, ☎ 69-192. 3579

126 P, letnik 1987, registriran do avgusta 1991, prodam. ☎ 42-453. 3584

LANCIO A 112 — Junior (avto-bianchi) prodam. Muhič, Mali Podljuben 2, ☎ 86-204. 3587

Z 101, staro eno leto, prodam. ☎ 27-178, popoldne. 3591

R 8, letnik 1968, registriran do avgusta 1991, prodam. Janez Bambič, Šmalcja vas 27, Šentjernej. 3594

GOLF, letnik 1980, ugodno prodam. Kočman, Luterško selo 14, Otočec. 3595

Z 101 GTL, letnik 1984, prodam. ☎ 25-960. 3598

GOLF DIESEL S, letnik 1984, odlično ohranjen, prodam. ☎ 47-288. 3600

R 4 TL, letnik 1977, prodam. ☎ 73-221. 3603

JUGO KORAL 55, star dve leti, prodam. Anton Zorc, Zloganje 16, Škocjan. 3605

R 4 GTL, letnik 1988, prodam. ☎ 24-517. 3606

126 PGL, letnik 1987 in Z 750 LE, letnik 1984, prodam. ☎ 76-192. 3607

LADO KARAVAN, letnik 1986, prodam. ☎ 76-009. 3608

JUGO GVX prodam za 75.000 din in tomos avtomatik prodam za 7000 din. ☎ (0608)32-051. 3611

JUGO KORAL 55, odlično ohranjen, ugodno prodam. ☎ 24-784. 3612

Z 101 GTL, letnik 1985, 42.000 km, prodam. ☎ 47-410. 3615

JUGO 45 KORAL, december 1989, prodam. Marjeta Bevec, Jezero 12, Trebnje, ☎ (068)45-433. 3622

126 P, letnik 1987, sivo moder, prodam. ☎ 23-983. 3623

R 4 GTL, letnik 1989, prodam. ☎ 25-544. 3627

Z 101, letnik 1986 in Z 126, letnik 1982, prodam. Jakovljevič, Zagrebška 16, Novo mesto. 3628

obvestila

SNEGOBRANE za opečno in salo-nitno kritino izdeluje delavnica Mižigoj, Krško, ☎ (0608)31-513. 3313

GRADITELJI in instalaterji, pozor! Po konkurenčnih cenah izdelujem peči in bojlerje za centralno ogrevanje. Garancija za peči 5 let. ☎ (063)39-878. 3553

OBVEŠČAM cenjene stranke, da sem v Krškem odprl optiko za izdelavo in popravilo dioptrijskih očal. Boštjan Poljšak, CKŽ 25, Krško. 3559

POPRAVLJAM male gospodinjinske aparate. Brane Primc, Lebanova 12, Novo mesto, ☎ 24-751. 3560

Če imate težave v križu, bolelate za revmo, astmo, imate vnetje bronhijev, slabo prekrvavitev in krče, vam priporočam, da si nabavite posteljno opremo Lanatherm. Dosedanje izkušnje so pokazale, da si lahko zelo uspešno pomagate pri premagovanju in lajšanju bolečin, če spite v posteljni opremi Lanatherm.

Informacije: Lojze Urbanč, Gubčeva 3, Novo mesto
telefon (068) 21-857.

ROČNA AVTOPRALNICA

- zunanje pranje vključno s podvozjem in kolesjem
- notranje čiščenje
- kemično (globinsko) čiščenje
- pranje motorja

Alojz Lesjak
Jedinišča 18 (Gotna vas)
Telefon: (068) 28-138

POSLEJ TUDI NA DOLENJSKEM

(068) 25-986

preklci

OBRČ JOŽE iz Podlpe 14, Raka, preklucijem žaljive besede, ki sem jih izrekel Stanetu Dimitroviču iz Podlpe. 3596

ŠTEFAN AVSEC, Franc Berkopec in Anton Avsec z Male Cikave zahtevamo, da se nam Franc Juvanc, Jože Fink in Marko Vajovič z Male Cikave opravičijo za fizični napad, ki ga je izvedel Franc Juvanc dne 10.11.1990, sicer jih bomo sodno ovadili. Glede paše kokoši Franca Juvanca in Jožeta Finka jima zgoraj omenjeni dovoljujemo, da se po njihovih parcelah pasejo, kolikor jih sedaj še poseduje. 3626

prodam

NOVA LITA PLATIŠČA z gumami 155-70-13 in športno kolo Pinarello ugodno prodam. ☎ 22-283, dopoldne. 3500

TRI MLADE KOZE prodam. Informacije na naslov: Milka Pečnik, Reštanj 14, 68281 Senovo, ☎ (0608)70-226. 3502

BARVNI TV Gorenje prodam. Lovro Kopač, Pot na Gorjance 9 b, Novo mesto. 3506

MIZARSKO PREŠO kovinske izvedbe na tri vretena in tračno brusilko, ugodno prodam. ☎ (061)481-808. 3508

KLAVIR, letnik 1872, znamke Josef Pergler Wien, prodam. ☎ (062)23-481 int. 261 Brodnjak, dopoldne ali (062)776-555, popoldne. 3514

KROJAŠKI šivalni stroj Singer, na nožni pogon, zelo poceni prodam. ☎ 23-450. 3515

VOZNEGA VOLA prodam. Jože Gačnik, Koti 3, Otočec. 3516

SUHE HRASTOVE DESKE, debeline 5 in 8 cm prodam. ☎ 42-925. 3529

ORGLE Crumar—tratus, ozvočenje Elka, Eho z vrtljivo glavo prodam. Anton Baškovič, Rakovec 8, Kapele, ☎ (0608) 68-411. 3532

BARVNI TELEVIZOR Saba 56, star tri leta, prodam. Verbič, Vihre 16, Mirna Peč. 3536

FRANCOSKO POSTELJO in garderobne omare prodam. Anka Tucič, Cesta herojev 60/16, Novo mesto, ☎ 20-204. 3540

PRODAJ breji kravo in telico. ☎ 85-984, Ban, Vel. Brusnice 71. 3546

KRAVO, brejo 8 mesecev, s petim tetom, prodam. ☎ 76-251. 3550

NOVE elektromotorje 0,75 KW, 2,2 KW in 3 KW, z 2800 obrati, poceni prodam. Jenškovec, Male Vodenice 13, Kostanjevica. 3554

NOVO PEČ za centralno kurjavo Tam Stadler special, 30.000 kkal, z bojlerjem, in rabljen kombinirani skobelni stroj Mio standard hobi prodam. ☎ 24-867, popoldne. 3558

BREJE KOZE Alpina, srnaste pasme, prodam. ☎ (063742-487. 3569

KOBILO, staro 5 let, brejo 6 mesecev, in obžagano ostršeje za hišo prodam. ☎ 42-487. 3570

HAFLINGER žrebca, starega dve leti in pol, vozen in ujahan, prodam. ☎ (068)42-802. 3574

DVA PRAŠČA po 100 kg, za zakol, prodam. Jože Zorko, Selo 2, 68312 Podbočje. 3575

OLJNI GORILEC znamke Texaco, generalno obnovljen, zelo ugodno prodam. ☎ (068)65-198. 3576

KRAVO, staro 5 let, brejo 9 mesecev, prodam. Jenič, Rakovnik 6, Novo mesto. 3578

NOVO belo krzveno jakno št. 46 prodam. Cena 280 DEM. ☎ 23-294. 3581

BELO SPALNICO ugodno prodam. ☎ (0608)81-610. 3582

ŠIVALNI STROJ Višnja in 80 l bojler za kopalnico prodam. ☎ 84-365. 3583

SEMENSKI KROMPIR igor, prva reprodukcija, ter večjo količino kolerabe prodam po ugodni ceni. Anton Pate, Dol. Kamenje 18, Novo mesto. 3586

KRAVO po izbiri, cisterno 2200 l, kosilnico BCS in kosilnico SIP 165, prodam. ☎ 84-331. 3588

UGODNO prodam kolerabo. ☎ 76-359, v večernih urah. 3590

KRAVO za zakol prodam. Jože Gradišar, Dol. Sušice 8, Dolenjske Toplice. 3592

HRASTOVE PLOHE debeline 5 cm prodam. ☎ 73-192, dopoldne ali zvečer. 3593

MIZARJI, POZOR! Prodaj dvovertenski rezkar za izdelavo oblog in ladijskega poda. Priključi se na vsako debelino. ☎ (068)22-706. 3597

OTROŠKO posteljico in avto sedež prodam. ☎ 28-133. 3602

TRAJNO ŽAREČO peč prodam. ☎ (0608)32-739. 3604

DIATONIČNO harmoniko c,f,b, privatne izdelave, prodam. ☎ (068)45-035, popoldne. 3613

PLETILNI STROJ Brither, dvoredni na kartice, z delovno mizo in dodatki, prodam. ☎ 27-112 ali 22-238. 3616

OLJNI GORILEC ugodno prodam. ☎ (0608)62-125. 3617

DIATONIČNO harmoniko prodam. ☎ 86-179. 3618

TRAJNO ŽAREČO PEČ, poni expres, otroško kolo, motorno žago Homelite in kozo prodaj. ☎ 43-681. 3621

STAREJŠO ČEŠKO BOKARICO 7-57 R x 12 in harmoniko Paulosoprani prodam. ☎ 51-615. 3624

PRODAJ rabljen štedilnik (2 plin, 4 elektrika), sobno peč plamen, zamrzovalno skrinjo (340 l). ☎ 43-760. 3629

OTROŠKO SOBO prodam. ☎ 25-676. 3631

AMERIŠKE treicing čevlje new ba-

lance, številka 44, prodam. Cena 1.000 din. ☎ (068)28-121. 3632

KOMPLETNO TEHNOLOGIO za popravilo (polnjenje) amortizerjev prodam. Pišite na naslov: Drago Redenšek, 68294 Boštanj. 3634

MIZARSKO STISKALNICO dimenzije 1,3 x 2,5 m, valjni brusilni stroj, tračno brusilko in sušilnico za les prodam. ☎ (068)44-871. 3635

posest

V KOSTANJEVICI na Krki prodam veliko nedokončano hišo. ☎ (041)267-133. 3507

KMEČKO HIŠO v bližini Dolenjskih Toplic, z elektriko in vodo, primerno tudi za obrtno dejavnost, prodam. Ponudbe pod šifro: »NA DEŽELI«. 3521

NA LEPI, SONČNI strani, z lepim razgledom na Lisco, Kum in druge štajerske hribe prodam hišo. Zemlje je en hektar in 13 arov. Hiša je takoj vseljava, primerna za zdomec. V njej so kuhinja, stranišče, prha, klet, drvarnica, ki je polna drv za približno dve leti, in nova garaža. Voda in elektrika sta povsod. Poleg stavbe so travniki in gozd. To je 4 km oddaljeno od postaje v Sevnici in občine Boštanj, in sicer en km v hrib. Cesta je lepa in prevoz je možen vse do hiše Log 131, pošta Boštanj. Interesenti se lahko ogledajo po ☎ 07171/84284 do 20. ure zvečer ali na naslov: Vida Perc, Am Schapfenbach 71, 7070 Schwab Gmund, ZR Nemčija. 3525

VINOGRAD z zidnico v Straški gori prodam. ☎ 65-420. 3542

TRAVNIK (65 arov) v Prečni prodam. ☎ 21-102. 3545

70 AROV travnika v Ostrozniku (Mokronog), prodam. ☎ (068)40-375. 3577

ENO NADSTROPNO HIŠO z gostinskim lokalom in obratovanju, z vso opremo, zaradi boleznij zamenjam za trošobno stanovanje ali manjšo hišo z doplačilom 70.000 DEM. Ponudbe pod šifro: »PROMETNA TOČKA«. 3633

službo dobi

NAJBOLJŠI POGOJI, če imate avto in proste vikende! ☎ 24-309. 3503

KOMUNIKATIVNI, POZOR! Za svoje delo dobite tedensko izplačilo. Ključite Marijo na ☎ (0608)61-005, samo dopoldne. 3510

POSTANITE uradni zastopnik za prodajo uvoženega artikla. Možnost napredovanja. ☎ (061)575-750, od 18. do 20. ure. 3511

IŠČEMO prodajalca ali prodajalca za prodajo tekstilnih izdelkov na novoletnem sejmu v Novem mestu, v decembru. ☎ (064)22-895. 3513

NUDIMO odlične zaslužke s honorarnim delom. Zazeljen lasten prevoz in prosti vikendi. Ponudbe pod šifro: »DO

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 63. letu starosti zapustila naša draga

MARIJA MOŽE

roj. Špelič, s Potoka 3

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sosedom za nesebično pomoč in gospodu župniku za poslovilne besede in lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Po hudi in zahrbtni bolezni nas je v 79. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, prababica in teta

TEREZIJA PIRKOVIČ

rojena ŠMIC

iz Orehovice pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem za pomoč, izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, vence, sveče ter denarno pomoč. Posebna zahvala Radeščkovim in Judeževim za vsestransko pomoč, zdravniškemu osebju ZD Šentjerneja za lajšanje bolečin, Jožetu Novaku za poslovilne besede ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi, ki so jo imeli radi

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 81. letu zapustila draga teta in sestrična

JOŽEFA PERKO

iz Glinka 8 pri Mirni

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence ter pokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala dr. Tratarjevi za lajšanje bolečin na domu ter dr. Murkovi in patronažnima sestrama Sonji in Jolandi. Hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

JOŽE REPŠE

iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence ter pokojnika pospremili na zadnji poti. Hvala KS Prečna, PTT Novo mesto, ZB Novo mesto, IMV Revoz Novo mesto, govornikom za poslovilne besede ter g. župniku za opravljen pogrebni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Srce je dalo vse, kar je imelo, nobene biljke zase ni poželo, saj le za nas je hrepenelo in živelo.

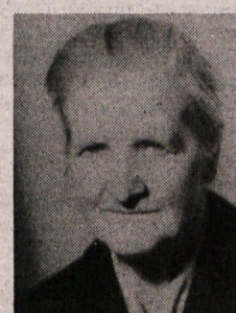
Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, hčerke in sestre

FRANČIŠKE IVANIČ

iz Črešnjevca pri Dragatušu

Iskreno se zahvaljujemo vsem, posebno sosedom za veliko nesebično pomoč. Hvala sorodnikom, sodelavcem, znancem ter vsem, ki ste ji darovali cvetje in vence. Zahvala zdravstvenemu osebju internega in pljučnega oddelka bolnišnice v Novem mestu, govorniku Bečaju, pevskemu zboru iz Dragatuša, gospodu župniku za lepo opravljen obred in vsem, ki ste nam izrekli sožalje ter pokojno spremili na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat hvala!

Vsi njeni, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Vedno smo te radi imeli, skupaj v slogi smo živeli; a prišel je kruti dan, ugasnilo življenje je kot dan.

V 96. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, prababica in teta

FRANČIŠKA GERDIN

iz Razbor 13 pri Čatežu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno tako številno spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo te imeli radi

8. novembra, ta žalostni dan, tvoj boj za življenje bil je končan. Ostali smo v praznini. Ti si odšla, s teboj je šlo vse, za tolažbo so nam ostale le grenke solze.

ZAHVALA

V 42. letu starosti se je končala življenjska pot naše drage hčerke, sestre in tete

ŠTEFKE STARC

iz Griča pri Črnomlju

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih in nam izrekli sožalje. Še posebej se zahvaljujemo osebju Zdravstvenega doma v Črnomlju za lajšanje bolečin v času hude bolezni. Hvala vsem za darovano cvetje in vence, kolektivom Kolinska-PE Belساد Črnomelj, M-KZ Črnomelj-PE Trznica, Sloga-Gradis Ljubljana, govornikom za poslovilne besede, pevskemu zboru iz Dobilč za pesmi slovesa in g. kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

Sedaj je v srcu prazno mesto. Mamino. Ni ga človeka na svetu, ki bi ga mogel zapolniti.

ZAHVALA

V 78. letu starosti je prenehalo biti bolno, a zlato srce naše drage mame, stare mame, prababice in tete

MARIJE GAZVODA

roj. Šetina, iz Ulice Ivana Roba 63

Ob boleči izgubi mame se iskreno zahvaljujemo osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za ves trud in pomoč v času njene bolezni, dr. Starcu in dr. Janžekoviču pa za dolgoletno zdravljenje. Posebna zahvala dobri Pepci Vidmar za požrtvovalno pomoč v zadnjih mesecih njenega življenja in Gregoričevi mami, ki je dolga leta stala ob strani in ji pomagala premagovati težke ure njene bolezni. Nadalje se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste jo pospremili na zadnji poti, ji darovali toliko lepega cvetja in nam ustno ali pisno izrazili sožalje. Hvala delavcem Mizarstva Gazvoda, podjetju Dolenjka Novo mesto, še posebej delavcem strokovnih služb in podjetju Kolpa Metlika za podarjene vence. Hvala tudi g. p. Petru za lepo opravljen obred, spodbudne besede in obiske na domu ter g. p. Luku za obiske v bolnišnici, pevskemu zboru za zapete žalostinke in g. Berusu za zaigrano Tišino. Vsem, ki ste se naše mame kakorkoli spomnili, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: otroci z družinami

ZAHVALA

Žalost, solza, bolečina te zbudila ni, a ostala je tišina, ki močno boli.

Po dolgi bolezni nas je v 12. letu starosti zapustila draga hčerka, sestrica in vnučinja

NATAŠA PAVLIN

iz Stare Cerkve 24 pri Kočevju

Ob boleči izgubi drage hčerkice se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala dr. Bojanu Štefančiču in dr. Lidiji Odročić, ki sta ji pomagala do zadnjega trenutka, enako tudi ostalemu zdravstvenemu osebju iz Kočevja. Hvala g. župniku, godbi na pihala, pevkam, govornici, soščolcem in tovarišici iz 6. a razreda ter vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti v Stari Cerkvi. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mamica Veronika, brat Mirko, ata in mama

Ugasnile svetle so oči in zamrla tvoja je beseda. Zdaj nespečne naše so noči, ker nam bol srce razjeda. (T. Ferenc)

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mamice, hčerke, sestre, vnučkinje, nečakinje in sestrične

MAJDE KOVAČIČ

predmetne učiteljice matematike

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, posebno Gorenčevim in Peršetovim, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili ustno ali pisno sožalje, darovali cvetje in našo Majdo pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se GG TOZD Gozdarstvo Novo mesto, Splošni bolnišnici Novo mesto, DU Škocjan, GD Zagrad, Avtopromet Gorjanci, vsem mladincem Zagrada za podarjene vence ter 4. a razredu SSGT Novo mesto. Posebna zahvala vsem gasilcem, posebno pa GD Zagrad za lepo organiziran pogreb, tov. Petru Dulcu za poslovilne besede ob odprtem grobu, g. župniku za lepo opravljen obred ter pevkam in pevcom za zapete žalostinke. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

V globoki žalosti: vsi, ki smo jo imeli radi
Zbure, 19. november 1990

ZAHVALA

Končan je boj, končano je trpljenje...

Po hudi bolezni smo prezgodaj izgubili nam nadvse drago mamo in staro mamo

MARIJO SKUBE

roj. JERMAN

iz Mihelje vasi

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, vsem, ki so ji darovali vence, cvetje, molili zanjo, bili v teh težkih trenutkih z misljo pri nas, nas tolažili in nam izrekli sožalje. Hvala zdravnikom intenzivnega in žilnega oddelka bolnišnice v Novem mestu in ZD Črnomelj, vaščanom za nesebično pomoč, pogrebem, nekdanjim Jožičinim sodelavcem, g. župniku in kaplanu, ZB Petrova vas in pevcom DU iz Črnomlja za občuteno zapete pesmi. Še enkrat hvala prav vsem!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Zdaj poln je grozdja vinski hram, a ti si šel od nas drugam. Ostali smo sami v nemi bolečini, objemajo nas le spomini.

V 68. letu starosti nas je tragično zapustil dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

JOŽE POVŠE

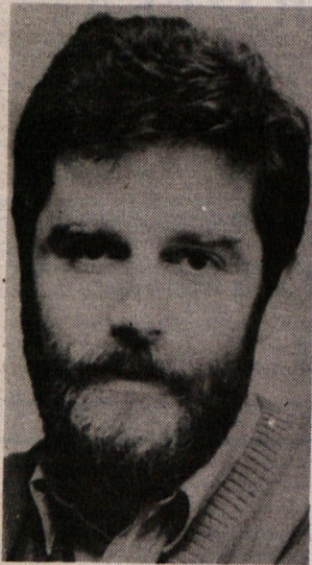
iz Zagrada 9 pri Škocjanu

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter pokojnega v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se GG TOZD Gozdarstvo Novo mesto, Splošni bolnišnici Novo mesto, DU Škocjan, GD Zagrad, Avtopromet Gorjanci, vsem mladincem Zagrada za podarjene vence ter 4. a razredu SSGT Novo mesto. Posebna zahvala vsem gasilcem, posebno pa GD Zagrad za lepo organiziran pogreb, tov. Petru Dulcu za poslovilne besede ob odprtem grobu, g. župniku za lepo opravljen obred ter pevkam in pevcom za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

Jože Kunšek

prav je pripravljen priznati tudi svoje napake in zmore. Toda proti lovskega lobiju bo šel do konca, saj ima pri tem podporo Kmečke zveze in drugih strank sevniške koalicije. Družno so izposlovali, da bodo v sevniški občinski skupščini posebno točko dnevnega reda posvetili škodi, ki jo povzroča divjad, in odnosom med kmeti in lovci.

Okrog 600 metrov visoko v hribih v Padežu, v propadajočem zaselku, kjer so le še tri domačije, kmetujejo Kunškovi že nekaj rodov. Jože si je ustvaril družino, na 35 ha veliki kmetiji pa pomagajo še starši. Zdej imajo v hlevu 23 glav živine, zato ker se je ravno prekril turnus, običajno pa je v hlevu okrog 15 pitancev. Jože se nima za politika, čeprav se zaveda, da je zabredel v njene vode, ko je pred 12 leti začel delati v »fronti«.

»Čez polje so bile seje občinske skupščine zelo pogoste, zdaj je šlo spet veliko časa za občinski praznik in naši krajevni skupnosti. Doma me delo enostavno počaka, kljub vsej pomoči, in me včasih to že kar moti. Toda če bi bil čisto odmaknjen od dogajanj in informacij, se verjetno ne bi dobro počutil,« pravi Kunšek, ki je za svoje delo ob letošnjem občinskem prazniku prejel priznanje Dušana Kvedra-Tomaža. Priznanje zanj ni nagrada, ampak kvečjemu nova obveznost in morebiti za koga še razlog za nevoščljivost. Morda si je tako lažje razložiti nenavadno Kunškovo potezo na zadnji seji sevniške občinske skupščine, kjer so razpravljali, da bi ob podelitvi letošnjih občinskih priznanj kakšno odličje prišlo v roke tudi navsez zadnjim gasilcem ob pomoči poplavljenec. Kunšek je tedaj predlagal, da odstopa svoje priznanje v prid tem možem. Skromnost je lepa čednost, toda kar je preveč je pa preveč. In ostalo je pri prvotnem predlogu za odličje.

Kunšek pa je v resnici nadpovprečno razgledan kmet, bolj mirnega kot razboritega značaja. Zato kar skrbno pretehta svoje besede, ker hoče, »da sedijo«, čeprav seveda tega javno ne povedo naravnost.

Ob spremljanju njegovega odborniškega dela v zadnjem času se zdi njegovo početje bolj ali manj donkihotsko, zlasti, ko opozarja na veliko škodo, ki jo kmetom povzroča divjad, lovci pa imajo za Kunška pripravljene kar številne pasti. Namazani z vsemi žabami lovci omalovažujejo škodo, ki jo povzroča kmetom divjad, Kunška pa imajo za vročekrvnega, prenapeteža, malodane za malo omejenega kmetavza, čeprav seveda tega javno ne povedo naravnost.

PAVEL PERC

Prvih sto je težkih, potem gre

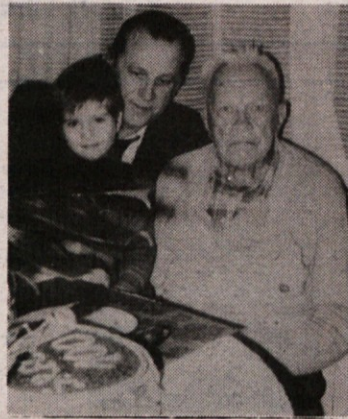
Ivan Barbič je med svojimi najbližjimi dočakal stoti rojstni dan

BREŽICE — Preden sem obiskala Ivana Barbiča, nikakor nisem mogla ugotoviti, ali je najstarejši prebivalec brežiške občine. Toda ko sem se zamislila nad letnico 1890, ko se je Ivan rodil, mi je postalo jasno, da to niti ni pomembno. Stoletnik je sedel v krogu svojih najbližjih.

Zena Anica mu je umrla pred 19 leti, pokopal pa je že tudi svojega sina. Tako sta se družinskega srečanja udeležila samo hčerka in sin, čestitalo mu je pet vnukov in ravno toliko pravnukov pa seveda snaha Olga, ki skrbi za »dedija«, kot ga kličejo, odkar je prvič postal dedek. Rodil se je v Divači kot najstarejši izmed šestih otrok, a danes se edini živ. Čeprav se je kot nadzornik signalov na

železnici selil od Ljubljane do Subotice, Kikinde, Zemuna, Zagreba in Brežic, se je vedno vračal v rodni kraj. Imel je že čez 90 let, ko je še vedno redno obiskoval mamini grob v Divači.

Kot so povedali sorodniki, Ivan je dal časa slabo sliši. Svojo mater je zelo spoštoval. Snaha Olga pravi, da je tudi njo skoraj spravil v jok, ko ji je pripovedoval, kako se je šel učiti za ključavničarja na Dunaj. Mati mu je vse premoženje zavila v culo in priložila še moglek. Na Dunaju so mu fantje hrano pojedli, moglek pa iz objestnosti strgali. Grenka izkušnja mu je za vedno ostala v spominu.

TAKIH OBLETNIC JE MALO — Ivanu Barbiču ob njegovem stotem rojstnem dnevu ni bilo dolgčas. Nanj so se spomnili sorodniki, njegova hčerka in sin, pet vnukov in pet pravnukov ter še posebno snaha Olga, ki že vrsto let skrbi zanj. Na sliki je slavljenec s sinom in pravnukinjo Nino. (Foto: B. D.)

Stoletnika se spodobijo vprašati, kako je živel, da je dočakal tako starost. Ivan Barbič do 60. leta nikoli ni legel zaradi kake bolezni in tudi pri zobozdravniku še ni bil. Otroci se še prav dobro spominjajo, kako so mu prigovarjali, da pri zobozdravniku ne boli. Živel je zdravo in nikoli ni pil. Bil je zelo dobroščeren, nikdar ni nikomur rekel žal besede in nikoli ni bil siten. Prebral je veliko knjig in redno spremljal tudi časopise. Se zdaj, kljub svojim letom, vsako jutro pogleda časopis.

Ivan Barbič je človek, ki je vse življenje skrbel za dom in svojo družino. Vedno je rad kaj popravljal, pospravil po hiši, lepil polomljene stole. Danes tega več ne zmore. Pri 95 letih je bil najstarejši bolnik na ljubljanski kliniki, kjer so mu vgradili spodbujevalec za srce. Ko smo takole kramljali, smo pomislili, kaj neki si misli človek, ki ima za sabo že sto let življenja. Pa je dejal: »Si mislim, kako še bo. Ali bom dočakal stopro ali ne!«

B. DUŠIČ

NOVINOVNI ZA POPLAVLJENE

LESKOVEC PRI KRŠKEM — Trio Novina iz Gumberka pri Otočcu je od nedelje tudi kvartet. Na dobrodelnem koncertu za poplavljenec je zbranim v dvorani kulturnega doma prvič zaigral tudi najmlajši Novina triletni Tomaž in dodobra navdušil obiskovalce. Novinovi so na koncertu zbrali 3200 din in jih že nakazali na žiro račun Nedeljskega za pomoč poplavljenim. Zahvala velja tudi vsem, ki so pomagali pripraviti ta koncert. To nedeljo ob 15. uri bodo koncert za enake namene ponovili še v dvorani gasilskega doma v Brezovici pri Ljubljani.

Znak kakovosti za košare

Zakonca Lisac iz Kočevja požela uspeh za svoje izdelke na mednarodni razstavi obrti

KOČEVJE — Te dni je upokojenec Jože Lisac iz Kočevja prejel diplomu, na kateri piše, da mu je mednarodna komisija podelila Znak kakovosti za njegove izdelke, ki jih je predstavil na razstavi »Alpe-Jadran« v Slovenj Gradcu.

Lisac je upokojenec in star 73 let. Pokojnina je slaba, okoli 3.500 din, zato se je lotil izdelave pletenih košar in drugih podobnih izdelkov, kot so vaze, koški, cajne, še posebne košare z ravnim dnom itd. To dela že okoli 7 let, pomaga pa mu tudi žena. Izdelke je sprva daroval sorodnikom, prijateljem in znancem, zdaj pa tudi kaj prodaja, saj mu pokojnina ne zadošča za življenje. Povedal je, da že 5 let ni videl gostilne od znotraj. Na dan naredi košaro, ob pomoči žene, ki mu dela vitre pa košaro in pol.

Košare in druge izdelke je tokrat v Slovenj Gradcu razstavljal prvič, in še to le zato, ker jih je slučajno videl predstavnik Kmetijskega gospodarstva Ko-

čevje in opravil tudi vse potrebno za razstavo. Ribniška Kmetijska zadruga je nato peljala njegove izdelke še na razstavo v Hannover. Kako je na razstavah bilo, Lisac ne ve, ker zaradi zdravja in stroškov ni mogel ne na to ne na ono.

Lisac je bil sobosilkar. Imel je svojo delavnico, to je bilo še takrat, ko zasebna dejavnost ni bila zaželjena in zato močno obdavčena. Košare pa se je naučil plesti kot otrok pri svojem očetu.

J. PRIMC

OSEBNO IZROČILI POMOČ — Predstavnik črnomaljskega Demosa Vlado Starešinič (levo) izroča 50 tisočakov pomoči Ivanu Kovaču iz Savine pri Ljubljani, ki mu je potok Trbiški graben odnesel mlin s hrambo. (Foto: M. B.-J.)

studio
D
LESTVICA
Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

- Žreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice ERIKI KORIČNIK iz Trbovelj. Čestitamo!
- Lestvica najbolj priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je ta teden takšna:
- (1) Merkaš se, ljubica — ANSAMBEL L. SLAKA
  - (2) Očetova navadica — HENČEK
  - (3) Čas beži — ANSAMBEL T. HERVOLA
  - (4) Srce, ne joči več — ŠTAJERSKI VRELEC
  - (5) Pozabljen poti — FRANC KORBAR
  - (6) Premlada za ljubezen — NAGELJ
  - (7) Praznik muzikantov — ANSAMBEL LIPA
  - (8) Za rojstni dan in god — ANSAMBEL F. MIHELICA
  - (9) Trgatev — DOLENJSKI FANTJE
  - (10) Nekje je zrasla roža — SPOMIN
- Predlog za prihodnji teden: Ko praznuješ rojstni dan — VESNA

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj bralec »Dolenjca«!

Napadi na Somrakovo pisanje med pismi bralec — V Krškem dražji nedeljski kruh — Ali Slovenci s Preloke res ne marajo Srbov iz Paunovičev

Četrtekovo dežurstvo na telefonu 23-606 je bilo v znamenju napada na prispevek Ivana Somraka »Domobranske listine pričajo same sebe«, objavljen na 9. strani prejšnjega Dolenjskega lista. Kar osem bralecjev je poklicalo in se zgražalo nad takšnim pisanjem ter nad našo uredniško politiko. Vsi so zatrjevali, da bodo zaradi takšnega enostranskega pisanja odpovedali naš list. Njim pa tudi drugim, ki podobno razmišljajo,

naj povemo, da je Dolenjski list neodvisen, nadstrankarski list, odprt za vsa mnenja in za vse prispevke, vredne objave. To se prav dobro vidi že prav na isti strani, ko je kar precej stolpcev namenjenih okrogli mizi v prostijem domu izpod peresa Francija Koncilije. Pri časopisu smo mnenja, da naj se bralec lahko spustijo v polemiko z avtorjem prispevka, s katerim se delno ali v celoti ne strinjajo.

Prav zato, ker smo kar precej časa porabili za kramljanje z anonimneži, je bila naša številka precej časa zasedena, zato nam to pot ni v uri uspelo sprejeti več klicev. Pa poglejmo, kdo nas je poklical!

Bralka iz Sevnice nas je poklicala že pol ure prej prav zato, da bi nam povedala, kako bi bilo koristno, če bi kdo na našem telefonu poslušal tudi zunaj delovnega časa. Svetovala je, da bi si omislili vsaj telefonsko tajnico, ki bi lahko marsikaj zanimivega posnela. Rubrika

TIK PRED IZIDOM — V decembru bo izšla še četrta kasetna starostrskega ansambla Trija Verderberja z naslovom Staro vino — star prijatelj. Prve tri kasete Vračam se domov, Vračam se domov II in Pri nas Belokranjcih so šle dobro v prodajo. Vodja ansambla zagotavlja, da bodo na kaseti, ki jo zdaj snemajo v Ljubljani, skladbe prijetne za uho in srce. Besedilo Staro vino — star prijatelj je bilo nagajeno na ptujskem festivalu narodno zabavnih ansamblov. Tonijev ansambel pa je posnel tudi videokaseto Pri nas Belokranjcih, ki jo je mogoče kupiti tudi v dolenjskih in belokranjskih prodajalnah te vrste robe. (T. G.)

ji je vseh in jo redno prebira, vendar pravi, da bi bilo bolj smiselno, če bi bralec po tej poti le obveščali novinarje, kam naj se med tednom napotijo po svoje gradivo. Jožica iz Krškega nas je vprašala, če je tudi v Novem mestu kruh v prodajalnah, ki so odprte ob nedeljah, še enkrat dražji. V brežiški trgovini Preskrba je v nedeljo veljal 21,90 din.

Milka iz železničarskih blokov v Bršljini v Novem mestu se sprašuje, zakaj mora kot upokojenka s 3.000 din pri nabavi premoga plačati tudi posebni prispevek za JLA, upokojeni oficir blizu njihovega bloka pa da ima dvakrat večjo pokojnino. Moti jo tudi to, da je med Keramiko in železničarskim blokom že tri leta narejeno balinišče, ki ga nihče ne uporablja. Sprašuje se, zakaj ne bi na tem prostoru dovolili stanovančev, da si postavijo garaže.

Niko iz Paunovičev v Beli krajini je povedal, da televizijski prispevek o življenju Srbov v Beli krajini ni pokazal pravih razmer. »Mislim, da je slaba in skorajda neprevozna cesta med Preloko in Pounovičevimi slabih odnosov med krajema, ki izvira iz nacionalnih nagibov, z razliko, da to pot Slovenci ne marajo Srbov,« je v telefon povedal Niko. Rudi Ban iz Krškega nas je povabil k Trem lučkam na Sremič. Tam bi se lahko pomerili, kateri avto dlje skoči. Delavci Cestnega podjetja so položili novo plast asfalta, vendar del očitno niso končali. Odšli so, 10 centimetrov visoka stopnica pa je ostala.

J. P.

kozerija NESREČA NESREČI PODAJA ROKO

- Ti, Tone pa res nima sreče, kajne?
- Se je z avtomobilom zaletel v drevo?
- Nič takega. Se spominjaš, ko je hotel prodati gobe?
- Takrat, po nesreči v Črnomlju?
- Ja. Niso mu jih odkupili, češ da so radioaktivne.
- Tega je že kar nekaj let.
- Prišel je švercati z markami.
- Vem, toda služil je samo nekaj dni. Gospod Marković je naredil dinar konvertibilen.
- Nič bolje ni bilo z nakupovanjem in preprodajanjem porcelana. Ko se je prvič odpeljal na Češko, so bile za jugovične trgovine zaprte.
- Nesrečne roke je bil tudi pri čekih.
- Zlati časi. Šel si s čekom v Beograjsko banko, dvignil si denar, ga položil v Ljubljansko banko, in so ti lepo tekle obresti.
- Še drugače se je dalo služiti s čeki.
- Znana stvar, ki pa je žal preteklost. Misliš na plačevanje v drugih republikah?
- Prav to. Dokler niso čeka vnovčili, si denar obračal po mili volji.
- Pa ne samo to: obresti, obresti!
- Dokler je kapnilo Tonetu, so se zresnili tudi bančniki.
- Predalnik plačuje za kredit za bajto nič več in nič manj kot 10 din na mesec.
- Tone si je najel kredita, ko so zaračunavali 40-odstotne obresti.
- Pa res nima sreče!
- Iz zdaj spet.
- Se je znova zapufal?
- Napravil je še večjo oslarijo.
- Ločil se je.
- Pustil je službo.
- Česa ne poveš!
- Ja, pustil je službo. In takoj dobil novo. Od prvega dalje je vodič po poteh bratstva in enotnosti, prijateljstva in spominov na NOB.
- Ta je pa resnično rojen pod nesrečno zvezdo...

TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.